

T.C.

ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Plastik Sanatlar/Moda ve Tekstil Tasarımı

ALTIN ORANIN

**TEMEL MAKYAJ UYGULAMALARINDA
KULLANIM ALANI**

Gülenay ÇAĞATAY IRISLI

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Prof. Dr. Nurcan PERDAHCI

İstanbul, 2021

ALTIN ORAN’IN TEMEL MAKYAJ UYGULAMALARINDA KULLANIM ALANI

Gülenay Çağatay Irış

İstanbul Üniversitesi, 2021

Plastik Sanatlar

Yüksek Lisans Tezi

ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ

2021

Gülenay ÇAĞATAY IRISLI tarafından hazırlanmış ve 30.06.2021 tarihinde sunulmuş olan “ALTIN ORANIN TEMEL MAKYAJ UYGULAMALARINDA KULLANIM ALANI” başlıklı tez Plastik Sanatlar Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak **oy birliği/oy çokluğu** ile kabul edilmiştir.

Akademik Ünvan Adı SOYADI

Eş Danışman

Prof. Dr. Nurcan PERDAHCI

Danışman

Tez Savunma Sınavı Jüri Üyeleri:

Prof. Dr. Nurcan PERDAHCI

Güzel Sanatlar ve Tasarım
Fakültesi,
Altınbaş Üniversitesi

Doç. Dr. Deniz GÖKDUMAN

Güzel Sanatlar Fakültesi,
Trakya Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Fırat ARAPOĞLU

İktisadi, İdari ve Sosyal
Bilimler Fakültesi,
Altınbaş Üniversitesi

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak bütün şartları sağladığını beyan ederim.

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü kabul tarihi:

___/___/___

Bu tezdeki tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik davranışlara uygun olarak edinildiğini ve sunulduğunu beyan ederim. Ayrıca, bu kuralların ve davranışların gerektirdiği şekilde, bu çalışmada, orijinal olmayan tüm materyalleri ve sonuçları tamamen alıntı yaptığımı ve referans gösterdiğimi de beyan ederim.

Gülenay ÇAĞATAY IRISLI

İmzası

ÖNSÖZ

Kızım Lâl, eşim Gökhan Iırsılı, annem Tohfa Çağatay, babam Habibullah Hemneva Çağatay’a varlıkları ve hayatıma katkıları sebebiyle teşekkür ederim. Tez hazırlama aşamasında desteğini ve bilgisini esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Nurcan Perdahcı’ya teşekkür ederim.

ÖZET

ALTIN ORANIN TEMEL MAKYAJ UYGULAMALARINDA KULLANIM ALANI

Gülenay Çağatay Iırsılı,

Yüksek lisans, Plastik Sanatlar, Altınbaş Üniversitesi,

Danışman: Nurcan Perdahcı

Tarih: Haziran/2021

Sayfa: 104

Genel literatürde altın oran, doğada, birçok canlı ve cansız varlığın şeklinde ve yapısında bulunan özel bir orandır, güzellik ise insan yüzünde veya bir objede hoşı giden, ruha hitap eden maddesel bileşenlerin uyumu, orantı, renk, biçim gibi bileşenlerin bir araya gelmesidir. Genel olarak makyaj, güzelleştirici ve düzeltici amaca yönelik olarak uygulandığından dolayı, makyaj tasarımlarında güzellik tanımında yer alan estetik ve orantı kombinasyonları baz alınır. Düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulamaları ile yüzde kusurlu kısımların geri plana itilip güzel yönlerin ortaya çıkarılması amaçlanır ve bu amaç doğrultusunda yüz şekline göre, altın orana uygun olarak makyaj uygulaması yapılır.

Bu çalışmada, altın orandan makyaj tasarım ve uygulamalarında nasıl faydalandığı konusu üzerinde durulmuştur.

Yüz makyajında proporsiyon kapsamında, temel yüz şekilleri ve yüz öğeleri hakkında bilgi ve altın orana uygun olarak planlanmış düzeltici/güzelleştirici makyaj tasarımlarından örnekler sunulmuştur.

Bu tezde, altın orana uygun olarak yapılan yüz makyaj uygulamalarının, ideal yüze yakın güzellik algısını yaratmada olumlu katkı sağladığı örneklerle sunulur.

Tezin amacı, “Altın Oran” temel alınarak yapılandırılan makyaj tasarım ve uygulamalarının, doğru ve kişinin yüz özelliklerine uygun olarak planlanması esasında, başvurulabilecek öğretici ve bilgilendirici bir kaynak oluşturabilmektir.

Çalışmanın birinci bölümünde Altın Oran açıklanmıştır. İkinci bölümde güzellik kavramı ele alınır. Üçüncü bölümde makyaj uygulamalarında altın oran konusuna değinilmiştir. Araştırma literatür taraması ve nitel araştırma tekniklerinden yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak gerçekleştirilecekti fakat Pandemi (Covid 19 virüsü) süreci kaynaklı nedenlerden dolayı mobil örneklendirmeler kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Son bölümde ulaşılan bilgiler ışığında düzeltici/güzelleştirici makyaj tasarım ve uygulamaları, proporsiyon ve temel yüz şekilleri açısından değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonunda, altın orana uygun düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulamalarının örnek yüzlerde ideal yüze yakın güzellik algısını yaratmada olumlu etki yaptığı sonucuna erişilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Güzellik, Temel Makyaj, Güzelleştirici Makyaj, Altın Oran, Yüz Şekilleri

ABSTRACT

THE USAGE AREA OF THE GOLDEN RATIO IN BASIC MAKEUP APPLICATIONS

Cagatay Irışlı, Gulenay

Post Graduate, Plastic Arts, Altınbas

University, Supervisor: Nurcan Perdahcı

Date: June/2021

Pages: 104

The Golden Ratio is in general, a special ratio that exists in the shape and structure of many living and non-living things in nature. In it's general definition "Beauty" is a combination of qualities like shape, ratio, color that cheers up an object's or a face's appearance (Fournier, 2002). In makeup design, it is the esthetics and ratio combinations that are taken as foundation. In the process of beautifying make up, it's aimed to draw back the defected areas of the face and put forward the beautifull parts and to fulfill this purpose, make up is done according to the golden ratio.

Make up applied in alignment of the Golden Ratio positively supports the creation of the "Closest ideal face beauty" perception. Samples to support this idea will be presented in this thesis.

This thesis aims to create an informational resource to give guidance for planning of correct and shape appropriate make up design and applications that are founded on Golden Ratio.

Golden Ratio is explained in the first chapter. Second chapter is on beauty and the third chapter covers Golden Ratio in make up applications. Due to pandemic (covid 19 virus) the intended face to face research, literature search and qualitative research were had to be done through mobile examples. As a result of the information at the last chapter, refined/beautified make up design and

applications are considered through proportion and basic face shapes. At the end, it is concluded that refined/beautified make up design that is aligned with Golden Ratio fosters the perception of ideal face beauty

Keywords : Beauty, Basic Make Up, Beautifying Make Up, Golden Ratio, Face Shapes

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	IV
ABSTRACT.....	VI
ŞEKİL LİSTESİ.....	XI
1.GİRİŞ	1
2. ALTIN ORAN VE TARİHSEL SÜREÇTEKİ YERİ	3
2.1. ALTIN ORANIN SANATSAL İFADESİ VE LEONARDO DA VINCI	8
3.ALTIN ORAN VE GÜZELLİK KAVRAMI	16
3.1. İDEAL İNSAN BAŞI VE ALTIN ORAN.....	20
3.2.GÜZELLİĞİN TANIMI, KİŞİSEL GÜZELLİK VE YÜZ GÜZELLİĞİ	37
3.3.GÜNÜMÜZDE GÜZELLİK ALGISI/ANLAYIŞI	42
4. ALTIN ORAN VE GÜNÜMÜZ YÜZ MAKYAJINDA UYGULAMALARI	45
4.1.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	45
4.2.ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	46
4.4. YÖNTEM.....	46
4.5. MAKYAJ VE TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDEKİ YERİ	46
4.6. ALTIN ORAN VE MAKYAJ	49
4.7. GÜNÜMÜZDE GÜZELLİK ALGISI VE MAKYAJ TASARIMI	50
4.8. YÜZ GÜZELLİĞİNDE CİLT ETKENİ VE YÜZ ŞEKİLLERİ.....	52

4.9. GÜNÜMÜZ YÜZ MAKYAJINDA ALTIN ORAN UYGULAMALARI.....	53
4.9.1. Oval yüz	56
4.9.2. Yuvarlak yüz	58
4.9.3. Kare yüz.....	63
4.9.4. Dikdörtgen yüz (Uzun yüz)	68
4.9.5. Üçgen yüz.....	73
4.9.6. Ters üçgen yüz.....	77
4.10. ALTIN ORAN VE GÖZ ŞEKİLLERİNE GÖRE MAKYAJ UYGULAMASI.	82
4.10.1 Birbirine Yakın Gözler.....	83
4.10.2. Birbirinden Uzak/Ayrık Gözler.....	84
4.10.3. Badem gözler	85
4.10.4. Yuvarlak gözler.....	86
4.10.5. Çukur gözler.....	87
4.10.6. Küçük gözler	87
4.10.7. Dışa dönük (patlak) gözler	88
4.10.8. Düşük gözler.....	88
4.10.9. Çekik gözler.....	89
4.11. ALTIN ORANA UYGUN KAŞ TASARIMI.....	90
4.12. ALTIN ORANA UYGUN BURUN YAPISINA GÖRE MAKYAJ UYGULAMASI	94
4.13. ALLIK UYGULAMASI.....	94

4.14. DUDAK UYGULAMASI	96
SONUÇ	98
K-AYNAKÇA	101
ÖZGEÇMİŞ	

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Altın Oran= $a+b/a=a/b$	3
Şekil 2: Altın Oran $(AB) / (BC) = (BC) / (AC)$	4
Şekil 3: $b/a = 1,618$	4
Şekil 4: Altın oranının altın dikdörtgene göre hesaplanması	6
Şekil 5 : Altın oran üzerine yapılmış çalışmaların tarih çizelgesi.....	7
Şekil 6: Leonardo da Vinci, Vitruvius Adamı	10
Şekil 7: Vitruvian Man Leonardo da Vinci, Galleria dell 'Accademia, Venice (1485-1490).....	12
Şekil 8: Vitruvian Man Leonardo da Vinci tarafından önerilen oranlarda	12
Şekil 9: Leonardo da Vinci, Vitruvian Man bölümler arası mesafeler	13
Şekil 10: Leonardo da Vinci'nin başın yandan görünüşünde kanonlar	15
Şekil 11: a) Altın Orana uygun güzel yüz örnekleri b) Altın Orana uygun olmayan yüz örnekleri	19
Şekil 12: Çeşitli yüzlere ait program sonuçları.....	20
Şekil 13: İnsan yüzünde altın oran referans noktaları.....	21
Şekil 14: İnsan yüzünde altın oran ölçeklendirmeleri.....	23
Şekil 15: İnsan yüzünde altın oran ölçeklendirmeleri.....	23

Şekil 16: İnsan yüzünde altın oran ölçeklendirmeleri	24
Şekil 17: İnsan yüzünde altın oran ölçeklendirmeleri	24
Şekil 18: İnsan yüzünde altın oran.....	25
Şekil 19: Marquardt güzellik maskesi.....	26
Şekil 20: Marquardt güzellik maskesi uyarlama örnekleri	27
Şekil 21: Marquardt güzellik maskesi uyarlama örnekleri	28
Şekil 22: Marquardt güzellik maskesi uyarlama örnekleri	29
Şekil 23-Şekil 24: Marquardt güzellik maskesi uyarlama örnekleri.....	30
Şekil 25-Şekil 26: Marquardt güzellik maskesi uyarlama örnekleri.....	31
Şekil 27-Şekil 28: Marquardt güzellik maskesi uyarlama örnekleri.....	32
Şekil 29: İnsan yüzünde yer alan bazı altın oranlar	33
Şekil 30: Başın önden görünüşü	34
Şekil 31: Başın önden görünüşü, en ve boyun göz genişliği ile oranlanması.....	35
Şekil 32: Altın oran dikey yüz oranları.....	36
Şekil 33: Altın oran yatay yüz oranları	37
Şekil 34: Yaşa göre yüz güzelliği örnekleri.....	41

Şekil 35: Angelina Jolie'nin yüzünde altın oran değerleri.....	42
Şekil 36: Düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulamalarında, aydınlatma ve gölgelendirme tekniği	54
Şekil 37: Düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulamalarında, aydınlatma ve gölgelendirme tekniği	55
Şekil 38: Oval yüz şekli aydınlatma gölgelendirme	57
Şekil 39: Oval yüz şekli	57
Şekil 40: Yuvarlak yüz şekli aydınlatma gölgelendirme tekniği	58
Şekil 41: Yuvarlak yüz şekli makyaj öncesi	59
Şekil 42: Yuvarlak şekli makyaj öncesi.....	59
Şekil 43: Yuvarlak yüz şekli aydınlatma gölgelendirme uygulaması.....	60
Şekil 44: Yuvarlak yüz düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulama sonrası	60
Şekil 45: Yuvarlak yüz makyaj öncesi analiz şeması	61
Şekil 46: Yuvarlak yüz makyaj öncesi Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı	61
Şekil 47: Yuvarlak yüz düzeltici/güzelleştirici makyaj sonrası analiz şeması	62
Şekil 48: Yuvarlak yüz makyaj sonrası Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı	62
Şekil 49: Kare yüz şekli aydınlatma gölgelendirme tekniği	63

Şekil 50: Kare yüz şekli makyaj öncesi	64
Şekil 51: Kare yüz şekli makyaj öncesi	64
Şekil 52: Kare yüz şekli aydınlatma gölgelendirme uygulaması	65
Şekil 53: Kare yüz düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulama sonrası	65
Şekil 54: Kare yüz makyaj öncesi analiz şeması	66
Şekil 55: Kare yüz makyaj öncesi Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı	66
Şekil 56: Kare yüz makyaj sonrası Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı	67
Şekil 57: Kare yüz makyaj sonrası Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı	67
Şekil 58: Dikdörtgen yüz şekli aydınlatma gölgelendirme tekniği	68
Şekil 59: Dikdörtgen yüz şekli makyaj öncesi	69
Şekil 60: Dikdörtgen yüz şekli makyaj öncesi	69
Şekil 61: Dikdörtgen yüz şekli aydınlatma gölgelendirme uygulaması	70
Şekil 62: Dikdörtgen yüz düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulama sonrası	70
Şekil 63: Dikdörtgen yüz makyaj öncesi analiz şeması	71
Şekil 64: Dikdörtgen yüz makyaj öncesi Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı	71
Şekil 65: Dikdörtgen yüz makyaj sonrası analiz şeması	72

Şekil 66: Dikdörtgen yüz makyaj sonrası Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı.....	72
Şekil 67: Üçgen yüz şekli aydınlatma gölgelendirme tekniği	73
Şekil 68: Üçgen yüz şekli makyaj öncesi	73
Şekil 69: Üçgen yüz şekli makyaj öncesi	74
Şekil 70: Üçgen yüz şekli aydınlatma gölgelendirme uygulaması	74
Şekil 71: Üçgen yüz düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulama sonrası.....	75
Şekil 72: Üçgen yüz makyaj öncesi analiz şeması	75
Şekil 73: Üçgen yüz makyaj öncesi Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı	76
Şekil 74: Üçgen yüz makyaj sonrası analiz şeması	76
Şekil 75: Üçgen yüz makyaj sonrası Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı	77
Şekil 76: Ters üçgen yüz şekli aydınlatma gölgelendirme tekniği	78
Şekil 77: Ters üçgen yüz şekli makyaj öncesi	78
Şekil 78: Ters üçgen yüz şekli makyaj öncesi	79
Şekil 79: Ters üçgen yüz şekli aydınlatma gölgelendirme uygulaması	79
Şekil 80: Ters üçgen yüz düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulama sonrası	80
Şekil 81: Ters üçgen yüz makyaj öncesi analiz şeması	80

Şekil 82: Ters üçgen yüz makyaj öncesi Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı	81
Şekil 83: Ters üçgen yüz makyaj sonrası analiz şeması	81
Şekil 84: Ters üçgen yüz makyaj sonrası Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı	82
Şekil 85: Birbirine yakın gözler.....	84
Şekil 86: Birbirine yakın göz şekli makyaj tasarımı	84
Şekil 87: Birbirinden uzak gözler	85
Şekil 88: Birbirinden uzak/ayrık göz şekli makyaj tasarımı	85
Şekil 89: Badem göz şekli	86
Şekil 90:Yuvarlak göz şekli makyaj tasarımı	87
Şekil 91: Çukur göz şekli makyaj tasarımı	87
Şekil 92: Küçük göz şekli makyaj tasarımı	88
Şekil 93: Dışa dönük (patlak) göz şekli makyaj tasarımı	88
Şekil 94: Düşük göz şekli makyaj tasarımı.....	89
Şekil 95: Çekik göz şekli makyaj tasarımı.....	89
Şekil 96 : büyük algısı	91
Şekil 97: Kaş şekillendirme	93

Şekil 98: Altın oran pergelı.....	93
Şekil 99: Burun makyajı	94
Şekil 100: Allık uygulaması	96
Şekil 101: Altın oran yüz ölçeklendirmesi dudak göz oranları.....	97
Şekil 102: Dudak şekillerine göre makyaj tasarımı	98

1 GİRİŞ

Tezin en önemli amacı, temel makyaj alanında, doğru ve kişinin yüz özelliklerine uygun tasarım ve uygulamaların yapılması hakkında bir kaynak oluşturmaktır.

Güzellik doğada başlar ve güzelliğin yansımaları sanat eserlerinde, çeşitli yapıtlarda, canlı cansız tüm mevcudatta göze çarpar. Tıpkı nesnelerin güzelliğinde olduğu gibi canlıların da güzelliği bir uyumun, bütünlüğün ifadesidir. Güzellik, Aristo tarafından uyum ve ahenk olarak tanımlanmış, güzellikteki uyum, simetri ile ifade edilmiştir. Konumuza obje olan yüz güzelliğinin de kendi içinde dengesi, ahengi ve bir yerleşimi vardır. Bigalı'ya göre; doğada hemen hemen hiçbir şey rastgele oluşmayarak düşünce ve düzenin hakimiyetindedir. Estetik, bütün ve parçaları arasındaki matematiksel oranlarda olup estetik düşüncede bilimsel bir yön vardır. (Bigalı, 1984) Hayat boyunca oluşmuş kişisel görüşler güzellik ve estetik kavramlarının belirlenmesinde önemli rol oynar. Güzellik ile ilgili ortak görüşler söz konusu olduğunda ortak paydada buluşmak için söz konusu obje, kişi, yüz, vücut vb. için oran ve simetri; göze hoş gelen biçim konusunda yönlendirici rol oynar. Estetik ile ilişkilendirilen güzellik kavramında simetri, uyum ve oran ilişkisi ile ilgili söylemi tarihte ilk kez, Pisagor "Altın Oran Teorisi" ile ifade etmiştir.

Fournier'in çalışmasında, altın orana göre, simetrik insan yüzlerinin, simetrik olmayanlara nazaran daha çekici oldukları ifade edilmektedir. Güzellik anlayış olarak moda ve kültürlerle göre değişkenlik gösterse de, algı açısından değerlendirildiğinde çeşitli ortak noktalar bulunmaktadır. (Fournier, 2002)

Makyaj, insan yaşamında özellikle kadınların dünyası için vazgeçilmezdir ve mutluluk hissi uyandıran aktivitelerdendir. Kişinin kendine güvenini de arttırarak sosyal ilişkilerine katkı sağlar. Görünüşün doğru dokunuşlarla ortaya konması ile oluşan olumlu farklılıkların, kişisel duygulara ve çevre ile ilişkilerine katkısı vardır. Temel makyaj (düzeltici/güzelleştirici makyaj) uygulamaları ile kişilerin kusurlu yönleri geri plana itilerek, göze hoş gelen yönleri ortaya çıkarılarak yüzde ve yüzün unsurlarında bir simetri yaratılması amaçlanır. Bu simetrinin yakalanabilmesi için altın oran ölçüleri baz alınır. Tezde, Altın oran temel alınarak yapılan makyaj uygulamaları ile yüz şeklinin ve yüz öğelerinin ideala yaklaştırılıp, kişinin makyajlı hali ile makyajsız hali arasında olumlu bir fark yaratılması işlemi; aşamalarıyla ve öncesi, sonrası görüntülerinin yer aldığı görseller ile sunulacaktır.

Bu alışmada, Temel Makyaj tasarım ve uygulamalarında altın oran kullanımının yarattığı katkılar, yüz ve yüz öğelerinde yapılabilecek düzeltmeler ile ilgili detaylandırmalar, temel yüz şekilleri ve yüz öğeleri ile ilgili detaylandırmalar, altın orana uygun düzeltici/güzelleştirici makyaj tasarımları ile öncesi/sonrası şeklinde görsellerden oluşan örnekler şeklinde sunulmuştur.

2 ALTIN ORAN VE TARİHSEL SÜREÇTEKİ YERİ

Tarihsel süreçte, heykel, resim benzeri sanat çalışmaları olan sanatçılar tarafından, güzellik ile ilişkili oranların varlığı dile getirilmiş, bu bağlamda çalışmalar yapılmıştır. Vücut şekilleri ile ilgili araştırmalar, anatomik özellikler ilgili ölçümler, ölçümlerin sonucunda parçaların birbirine oranı ile ilgili çalışmalar hem bilim hem de sanatta karşımıza çıkmaktadır. (Bülbül & Seçkin, 2019b)

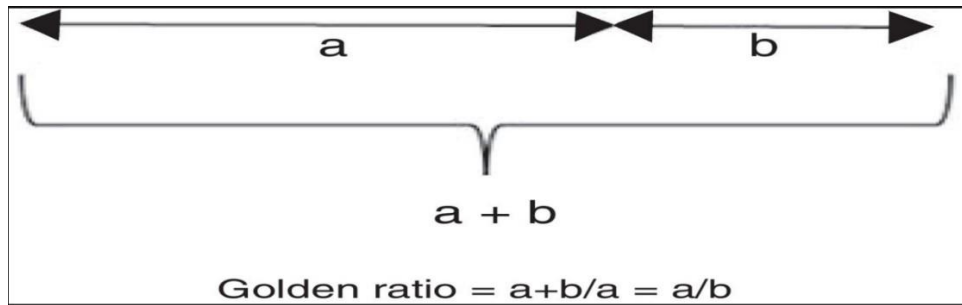
“Oran” sözcüğünün çalışmamızda geçen anlamı için sözlüğe baktığımızda; derece, büyüklük ya da nicelik bakımından, iki şey arasında ya da bütün ile parçası arasında bulunan bağlantı olduğunu görmekteyiz.

Oran kelimesi, sözlük anlamıyla hayata denge, uyum ve ahenk getiren, nesnelerin birbiriyle, parçanın bütünle olan ilişkisi gibi tanımlarla belirtilmektedir. Bir nesnede orantının olmaması çoğunlukta yanlış hissini uyandırması sebebiyle, o nesnenin çirkin olarak yorumlanmasına yol açar. Bu yüzden, geçmişten günümüze değin farklı medeniyetlerin güzellik tanımlamalarında farklı oranlar kullandıklarını görüyoruz. Bu oranlardan biri de “Altın Oran” adı verilen oranlama sistemidir. (Bergil, 1993, s. 3)

Altın oran matematiksel olarak; bölünen bir çizginin küçük parçasının, büyük parçaya oranı; büyük parçanın, bütüne oranına eşittir şeklinde tanımlanır.

Altın oranın en temel açıklaması şöyledir:

Bir doğru parçası farklı boylarda iki parçaya bölünür. Ancak bu ikiye bölünmede şu oranlama gözetilir; büyük olan parçanın küçük parçaya oranı, bütünün büyük olan parçaya oranı ile aynı olmalıdır. Matematiksel oran olarak büyük parça küçük parçaya göre yaklaşık 1,618 kat, bütün ise büyük parçaya göre yaklaşık 1,618 kat büyüktür. (Beyoğlu, Aylin, 2016)

Şekil 1: Altın Oran= $a+b/a=a/b$ (Kaya, Türk, Cankaya, Seyhun, & Coşkun, 2019)

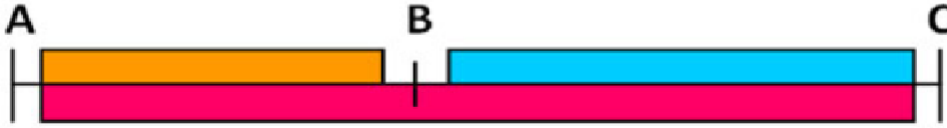
Yaklaşık 1,618 olarak gösterilen altın oranın virgül sonrasına yazılan rakamlar sonsuza kadar (1,618033988749894...) devam etmektedir. Pi (π) rakamı gibi irrasyonel bir sayı olan altın oranın matematiksel olarak şu özelliği de dikkate değerdir:

Bu sayının çarpmaya göre tersinin yine bu sayının bir eksiğine eşit olmasıdır. Başka bir bakış açısıyla bu sayının karesinin kendisinin bir fazlasına eşit olmasıdır. Bu yönüyle altın oran (Φ) evrende eş benzeri olmayan, bu özelliğe sahip tek reel sayıdır. (Beyoğlu, 2016)

Göz nizamının oranı olarak tanımlanan altın oranı ortaya koyan yöntem ve yaklaşımlardan genel ve basit olanı, bir doğru parçasını iki parçaya böldüğümüzde küçük parçanın büyük parçaya oranı ile büyük parçanın bütüne oranının eşit olmasıdır, bunun sonucunda ortalama 1,618 sayısı bulunur. (Sözen & Tanyeli, 1986)

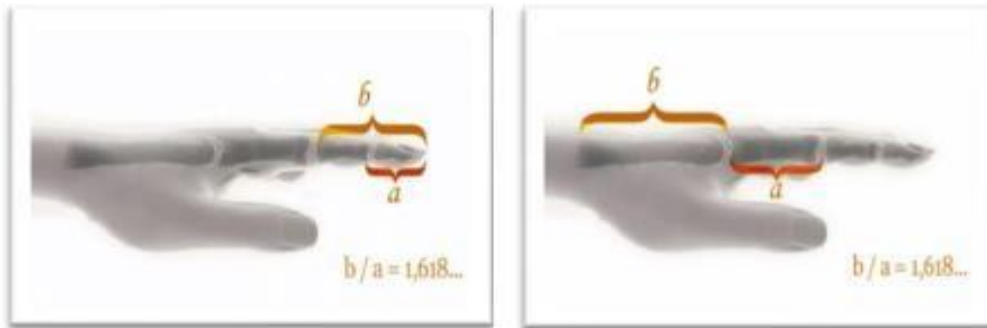
Bir yapı ya da sanat eserinin altın orana yakınlığı, onun aynı zamanda estetik olarak güzelliğinin bir ölçüsü olarak kabul görmüştür.

Bir doğru parçasının (AC) Altın Oran'a uygun biçimde iki parçaya bölünmesi gerektiğinde, bu doğru öyle bir noktadan (B) bölünmelidir ki; küçük parçanın (AB) büyük parçaya (BC) oranı, büyük parçanın (BC) bütün doğruya (AC) oranına eşit olsun.

Şekil 2: Altın Oran $(AB) / (BC) = (BC) / (AC)$ (Aoder, 2014)

Bu oranlama, basit öğelerde, örneğin el parmaklarımızda, ölçümlemeye gerek kalmadan çıplak gözle kolayca fark edilebilmektedir.

Şekil 3: $b/a = 1,618$ (Aoder, 2014)

Madenlerin arasında en bozulmaz ve kusursuz olan Altın olduğu için bu orantı sisteminin de kusursuz olduğuna inanılmış, bu nedenle bu orantı sistemi Golden Section - Golden Ratio (Altın Oran) olarak adlandırılmıştır.

Altın oranın çok eskilerden beri bilinen ve kullanılan bir kavram olduğunu bilmekteyiz. Altın Oran tarih boyunca hem matematikçilerin hem de sanatçıların dikkatini çekmiş, onlar tarafından kullanılmış, çalışmalar sonucu doğada benzersiz bir sayı, oran olduğu çeşitli yaklaşımlar ve yöntemlerle belirlenmiştir. Sanatçılar, altın oranı sanat çalışmalarında, resim, heykel, mimari gibi alanlarda kullanmışlar, sanatçıların anatomi çizimlerine altın oran ölçüleri kaynaklık etmiştir. Günümüzde medikal estetik ve diş estetiği alanında altın orana uygun çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Aynı şekilde kalıcı makyaj uygulamalarında ve temel makyaj uygulamalarında da altın oran kullanım alanı olarak yer bulmaktadır. Güzellik ve estetiğin matematikle bağlantısı doğadan insana gözlenmekte ve bunun ölçü ve kuralları altın oran çerçevesinde ortaya konmaktadır.

Yunan heykeltıraş, ressam, mimar Phidias Altın Oran teriminin kökeni olarak adlandırılmıştır. Kendisi, yarattığı tüm eserlerde Altın Oran sistemi uygulamıştır. (Tekkanat, 2006)

M.Ö. 5. yy'da Atina Akropol'ünde inşa edilen ünlü Parthenon Tapınağı'nın tüm tasarımını bu oran ile yapmıştır.

Phidias, altın oranı resmen kullandığı bilinen ilk kişidir. Altın oranın simgesi olarak, Yunan alfabesinin 21. harfi olan ve sanatçının adının ilk harfi olan Φ Phi (Fi) harfleri kullanılmaktadır.

Ünlü matematikçi Mark Barr, 1900'lü yılların başında, altın oran değeri olan 1,618 sayısını Phidias'ın adının ilk harflerine ithafen Phi (fi) harfini kullanarak tanımlamıştır. (Tekkanat, 2006)

Altın oran konusunda günümüze ulaşan ilk yazılı bilgi M.Ö. III. yüzyılda Öklid'in (Eukleides) kaleminden ulaşmış olsa da, insanların altın oran hakkında bilgiye çok daha eski zamanlarda sahip olduğu bilinmektedir. Altın oranın en eski kullanımına Mısır Piramitler'inde rastlanmaktadır. (Hastürk, 2014)

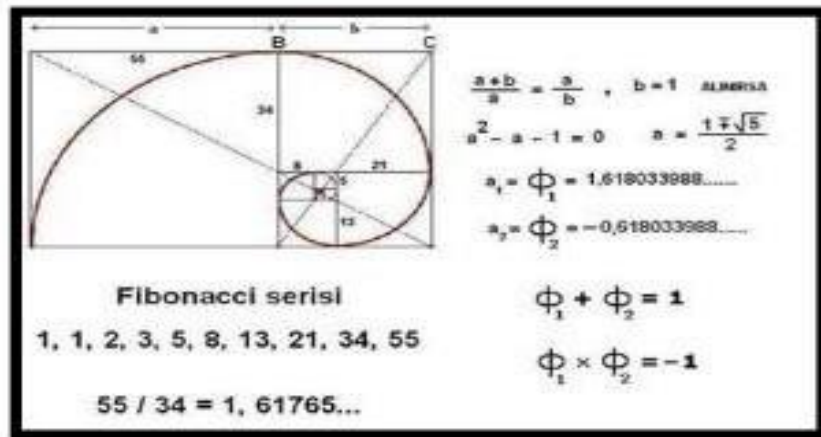
Altın orana ilişkin matematik bilgisi ilk kez yukarıda da belirtildiği gibi M.Ö. III. yüzyılda Öklid'in Stoikheia (Elementler - Öğeler) adlı yapıtında "aşıt ve ortalama oran" adıyla kayda geçirilmiştir. Eukleides bu yapıtında altın dikdörtgen ve dolayısıyla altın oranı anlatmaktadır. Bazı veriler bu bilginin M.Ö. 3. binyıla dayandığını göstermektedir. Grek dünyasında da Phythagoras ve Phythagorasçılar tarafından ortaya atılan "her şey sayıdır" düşüncesinden ve belirli sayısal

ilişkilerin evrenin armonik yapısını sergilediği inancından doğduğu ileri sürülür. Pisagor (Phythagoras), bir insanın tüm vücudu ile göbeğine kadar olan yüksekliğinin oranı, bir pentagramın uzun ve kısa kenarlarının oranı, bir dikdörtgenin uzun ve kısa kenarlarının oranı, hepsinin aynı olduğunu söyleyerek altın oranla ilgili düşüncelerini dile getirmektedir. Bunun sebebi olarak da tüm parçanın büyük parçaya oranı ile büyük parçanın küçük parçaya oranının eşitliğini göstermektedir. (Bergil, 1993)

MÖ 4.yy gibi erken bir dönemde, Aristo estetikte oranların önemine dikkat çekmiş, MÖ 6.yy 'da Pisagor tarafından altın oran tarif edilmiştir. Daha uzun süre önce Mısırlılar altın sayısını (Φ) 1.618 ve altın dikdörtgenin genişliğinin uzunluğuna oranını 1.6 (Φ') olarak bulup düzenlemişlerdir. (Bayındır & Özdemir , 2016)

Altın oranın matematiksel bakış açısına Fibonacci Serisi yön verir. Fibonnaci serisi, Leonardo Fibonacci'nin adını taşır, matematikçi 1170-1240 tarihlerinde, italya'da yaşamıştır. Bu basit seri, 0 ve 1 ile başladığında, serideki her yeni sayı kendinden önce gelen iki sayının toplamına eşittir. Bu serinin özelliği, kendisinden önceki iki sayının toplamının kendisinden sonraki sayıya eşit olmasıdır. Serideki birbirini takip eden her bir sayı çiftinin oranı phi'ye (1.618) yakındır. (Abu-Taieh & Al-Bdour, 2017)

Altın oran doğada da görünür, bunun başlıca sebeplerinden biri, bir şeyleri sıkıca bir araya getirmenin en etkin yolunun Fibonacci (sekans) dizinini kullanmak olmasıdır. (Abbas, 2017)

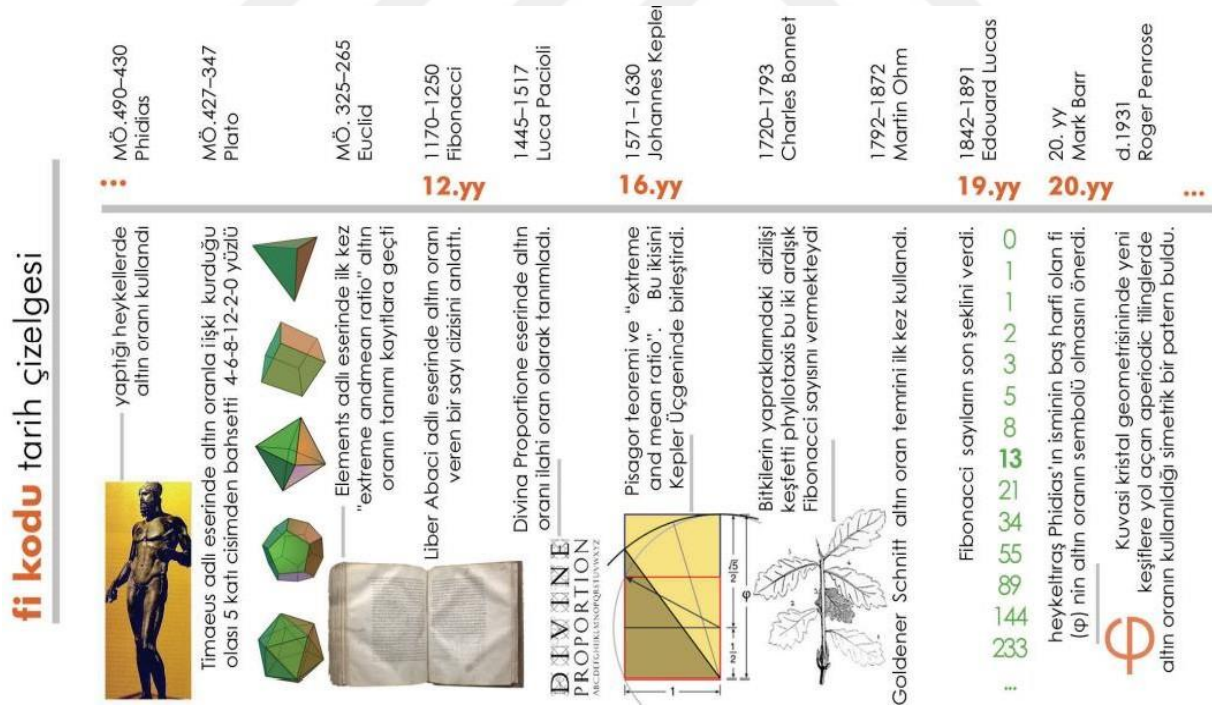

Şekil 4: Altın oranının altın dikdörtgene göre hesaplanması (Bayındır & Özdemir , 2016)

Ricket, altın oran pergeli icat etmiş, bu pergeli etkili bir yüzdeki çeşitli elementlerin arasında yer alan oranı değerlendirmek ve kanıtlamak sebebiyle icat etmiştir. (Bayındır & Özdemir , 2016)

Günümüzde estetik çalışmalarda ve kalıcı makyaj uygulamalarında, özellikle kaş tasarımlarında, uygulayıcılar bu altın oran pergelini kullanarak ölçeklendirme ve sonucunda tasarım yapmaktadır.

Araştırmalara göre altın oran, doğal bir şekilde doğadaki canlıların anatomik tasarımında bulunmakta, bu canlıların yapısal özelliklerinin belirlenmesinde de etkili olmaktadır. Antropometrik veriler karşılaştırmalı bir biçimde incelendiğinde bu oranla karşılaşılmaktadır. Birçok ünlü sanatçının, insan ile ilgili tasarımlar yaparken ya da insanı tanımlarken bu oranı temel aldığı belirlenmiştir. Kullanıldığı tüm eserlerde ilgi uyandıran, doğamız gereği sahip olduğumuz bu oran, antropometrik verilere dayanan tasarımlarda kullanılarak ortaya ergonomik ve güzel olarak algılanan eserler çıkacaktır. (Hastürk, 2014)

Şekil 5 : Altın oran üzerine yapılmış çalışmaların tarih çizelgesi (Selçuk, Sorguç, & Akan, 2009)

Günümüzde çeşitli alanlarda sıklıkla kullanılan “altın oran” kavramı tarih boyunca birçok sanatçı, tasarımcı ve bilim adamının ilgisini çekmiş, eserlerinde kullanılmıştır. Altın oranın bu kadar ilgi çekmesinin nedeni, doğada birçok yerde karşımıza çıkmasıdır. Altın orana bitkilerde hayvanlarda ve insanlarda rastlanması ve bu sayısal ifadenin matematiksel bir dizilimle ilişkilendirilmesi altın oran kavramını daha da ilgi çekici hale getirmektedir. (Hastürk, 2014)

2.1. ALTIN ORANIN SANATSAL İFADESİ VE LEONARDO DA VINCI

Tarihsel süreçte, altın oranın birçok alanda çeşitli eserlerde kullanıldığı görülmektedir.

Altın oranın sanatta kullanımı çok eskilere dayanmakta olup Yunan heykelleri, Mısır piramitleri ve çeşitli medeniyetlerde karşımıza çıkmaktadır. Sanatta altın oranın önemli bir yeri vardır, bunun nedeni aynı şekilde doğada da görünmesidir. Altın oran sistemini sanatçılar kendilerine uyarlayarak eserler ortaya koymuşlardır. (Bülbul & Seçkin, 2019a)

Eski Yunan Dönemi’nde de altın oranın yoğun kullanıldığı bilinmektedir. Afrodit heykeli, Neptün ve Parthenon Tapınakları önemli örneklerdendir.

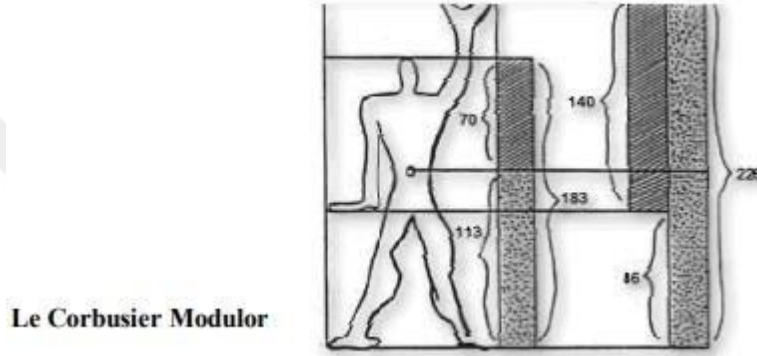
Altın oran, özellikle Rönesans döneminde sanatçılar tarafından yoğun olarak çeşitli eserlerde kullanılmıştır. Michelangelo, Leonardo da Vinci gibi sanatçılar çok değerli eserler ortaya koymuşlardır. İnsan ile ilgili eserlerde anatomik yapıya uygun, altın oranı temel alan çalışmalar ortaya konmuştur. (Hastürk, 2014)

Rönesans döneminde kuramcılar, mimari yapılar ile ideal insan vücudunu karşılaştırmış, bunun sonucunda mimari yapılarda oran ve oranlar arası bir evrensel uyumu yakalamaya çalışmışlardır. (Güven, 2009)

Leonardo Da Vinci’nin çağının ötesinde çalışmalarıyla bilime de katkısı olmuştur, kadavralar üzerinde çalışarak elde ettiği anatomi çizimleri günümüze kadar ulaşmıştır.

Leonardo Da Vinci’nin eserlerinde kullandığı antropometrik verilerin, bizzat kendisi tarafından, insan üzerinden alındığı bilinmektedir. Bilindiği üzere, insan anatomisini tam olarak kavrayabilmek amacıyla kadavralar üzerinde anatomi çalışmaları yapmış, bunları eserlerinde de kullanmış olan Leonardo, bir dönem insan üzerinde çalışmalar engellenince, hayvanlar üzerinde çalışarak bulduğu oranlamaları insanlar üzerinde uyumlamaya çalışmıştır.

Yakın tarihte yine antropometrik verilere dayanan oran sistemi olarak “Le Corbusier’in oran sistemi” karşımıza çıkmaktadır. Günümüz sanatçıları da altın oranla bağlantılı geometrik şekilleri kullanarak tasarımlar yapmakta, pekçok eser ortaya koymaktadırlar. Antropometrik veriler doğrultusunda oransal hesaplamalar temel alınarak yapılmış tasarımlar oldukça ilgi görmektedir. (Hastürk, 2014)

Şekil 6: “Le Corbusier’in oran sistemi” (Tekkanat, 2006)

Rönesans’ın önde gelen sanatçılarından Leonardo da Vinci altın oranı kendi eserlerinde mükemmel ve bilinçli bir şekilde kullanmıştır. Leonardo’ nun “bilimsel olmayan hiçbirşey doğada olamayacağı” görüşü doğrultusunda, bilimle iç içe ve sayısal verileri bilinçli ve anlamlı bir şekilde eserlerine uyguladığı sonucu çıkarılmıştır. (Tekkanat, 2006)

Leonardo Da Vinci Kendi Portresi, Bir Müzisyen Portresi, Erminli Kadın, Mona Lisa, Son akşam Yemeği gibi eserlerinde de altın oranı kullanmıştır. Da Vinci’nin insan bedeninin altın oran ölçeklerine göre tasarlandığı anatomi çizimleri mevcuttur. Altın oranı çok fazla araştıran, bu konuda çalışmalar yapan sanatçılardan olan Leonardo, Pacioli’nin ‘İlahi Oran’ adlı kitabında yer alan insan figürlerinin oran-orantısını çizmiş ve bu çizimde ideal bir yetişkin vücudu ortaya koymuştur. Marcus Vitruvius Pollio M.Ö. 80-15 tarihlerinde yaşamış olan Antik Romalı yazar ve mimardır, Leonardo ondan esinlenerek “Vitruvius figürü” adlı eseri ortaya koymuş, bu eser sanatçı ve mimarlara ilham kaynağı olmuştur. (Bülbül & Seçkin, 2019a)

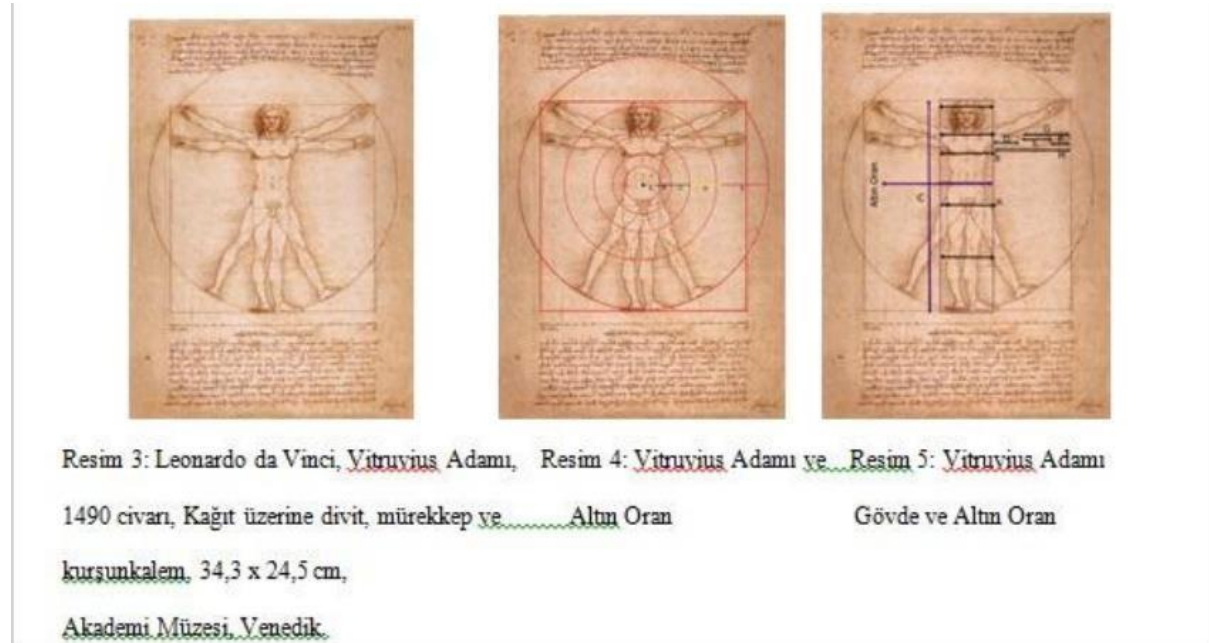
Günümüzde *Evon Abu-Taieh ve Hamed S. Al-Bdour’in araştırması*, bilgisayarlarda multimedya ortamında kullanılmak amaçlı nasıl bir insan bedeni modellemesi yapılabileceğini, Vitruvius

Adamı ve Neufert perspektiflerinden alınmış 35'ten fazla ölçüm kuralı ile birlikte sunar. Ölçümler, Vitruvius Adamı'ndan alınan 15 orandan çıkarılmış 25 orantısal kural ve Ernst Neufert'in Bauentwurfslehre'inde bulunan 29 altın oranından alınmıştır. (Abu-Taieh & Al-Bdour, 2017)

İlahi Oran (De Divina Proportione) adlı kitapta, 1509'da ilk defa Luca Pacioli tarafından tanımlanan bu oran, aynı kitabın çizimlerini hazırlayan Lenardo da Vinci tarafından Altın Oran (Sectio Aurea) olarak adlandırılmıştır. (Abu-Taieh & Al-Bdour, 2017)

Sanatçıların yapıtlarında insan vücudunu şekillendirme, çizme ve renklendirme aşamalarında oranların kullanımı önemlidir. Da Vinci'nin çağdaşlarından Luca Pacioli'ye göre, matematik olmadan sanat yoktur. (Meisner, 2014)

Matematikçi Luca Pacioli, Antik Çağ eserlerinde, insan bedeni ölçülerine göre, nasıl bir orantı sistemi uygulandığını açıklamak için bir çalışma yapmış, 1509'da basılan bu kitabın ilk sayfası Leonardo da Vinci'nin, resim 3 (Seailles, 2012, 62) insan vücudu oranlarını betimlediği resimdir. Resim 4' te Vitruvius Adamı'nda kollar ve bacaklar açılmış beden çembere, kollar 90 derece ile yanlara açılmış, beden de kareye yerleştirilmiş bir şekildedir. Bu iki figür, insan tasvirinin temeli olarak kabul edilmiştir (Vinci, 2006, akt. Beyoğlu, 2016)

Şekil 6: Leonardo da Vinci, Vitruvius Adamı

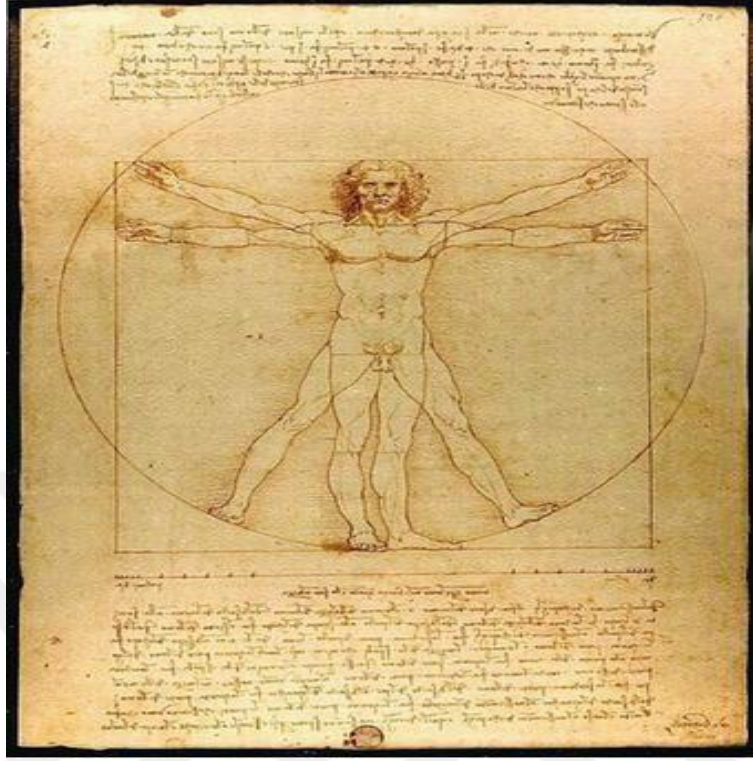
Bu çalışmada kolları ve bacaklar gergin ve açık, göbek ise dairenin merkezinde olacak şekilde bir daire içinde yerleştirilerek, altın oranlar dairelerle bölümler şeklinde gösterilmiştir. Vitruvius Adamı'nın boyu ve göbek yüksekliğinin arasında altın oran olduğu Resim 5'te belirtilmektedir. $A/B=1/3$, $E/F=1/3$, $G/D=1/3$ ' e eşittir. (Beyoğlu, Aylin, 2016)

Oranlar, sanat ve doğanın güzelliğinin ayrılmaz bir parçasıdır ve güzellik, denge ve uyumu sağlayarak izleyiciye görsel bir değer sunmak için kullanılır. Orantı kullanımı simetri açısından en büyük uyumu yaratır. (Panero, 1979 akt. Abu-Taieh & Al-Bdour, 2017)

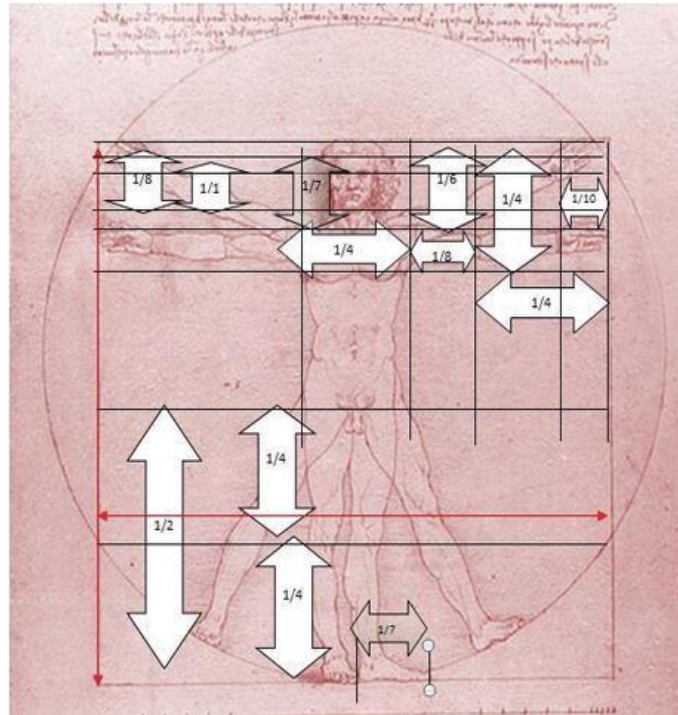
Oranların bir insan vücudu çizerken kullanımı yeni olmayıp, “dünyanın bilinen ilk mühendisi” olarak geçen makalede yer alan Marcus Vitruvius Pollio, M.Ö. 25'te mimarlık üzerine çalışmalarını yazdığı kitapta, insan vücudu ile mükemmel bir yapının benzer olduğunu belirtmiştir. (Davis & Altevogt, 1979)

Tablolarda, binalarda, heykellerde oran kullanımı ve binalarda insan vücudu oranları kullanımı yeni bir fikir değildir.

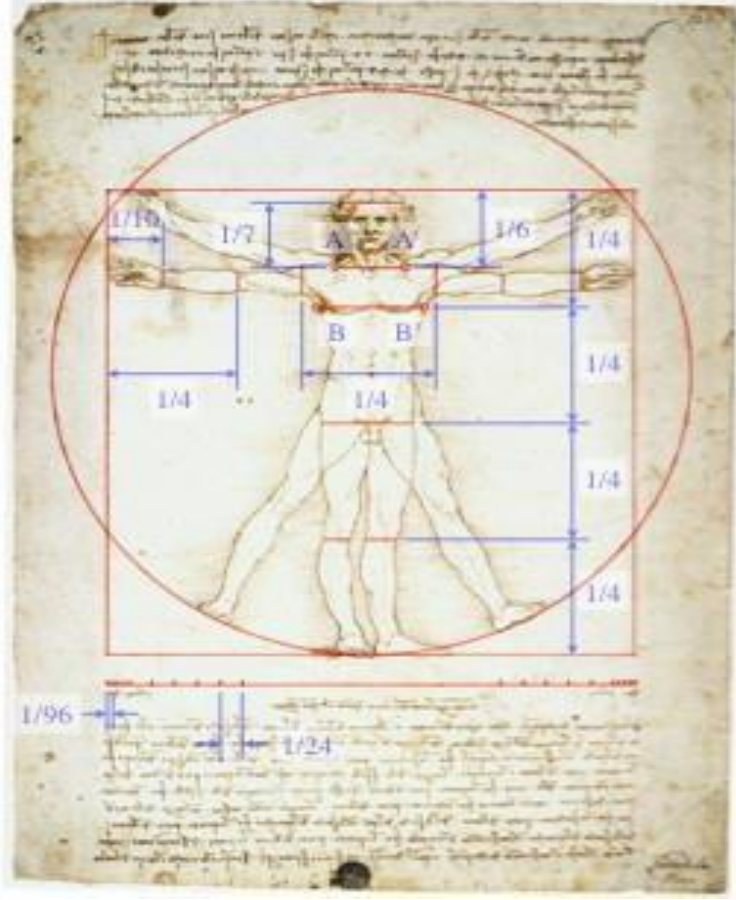
Da Vinci, Vitruvian Man adındaki çalışmada, bir insanı modellemek için kullanılan 15 oranlama kuralı geliştirmiştir. (Abu-Taieh & Al-Bdour, 2017)

Şekil 7: Vitruvian Man Leonardo da Vinci, Galleria dell 'Accademia, Venice (1485-1490)

Şekil 8: Vitruvian Man Leonardo da Vinci tarafından önerilen oranlarda (Abu-Taieh & Al-Bdour, 2017)

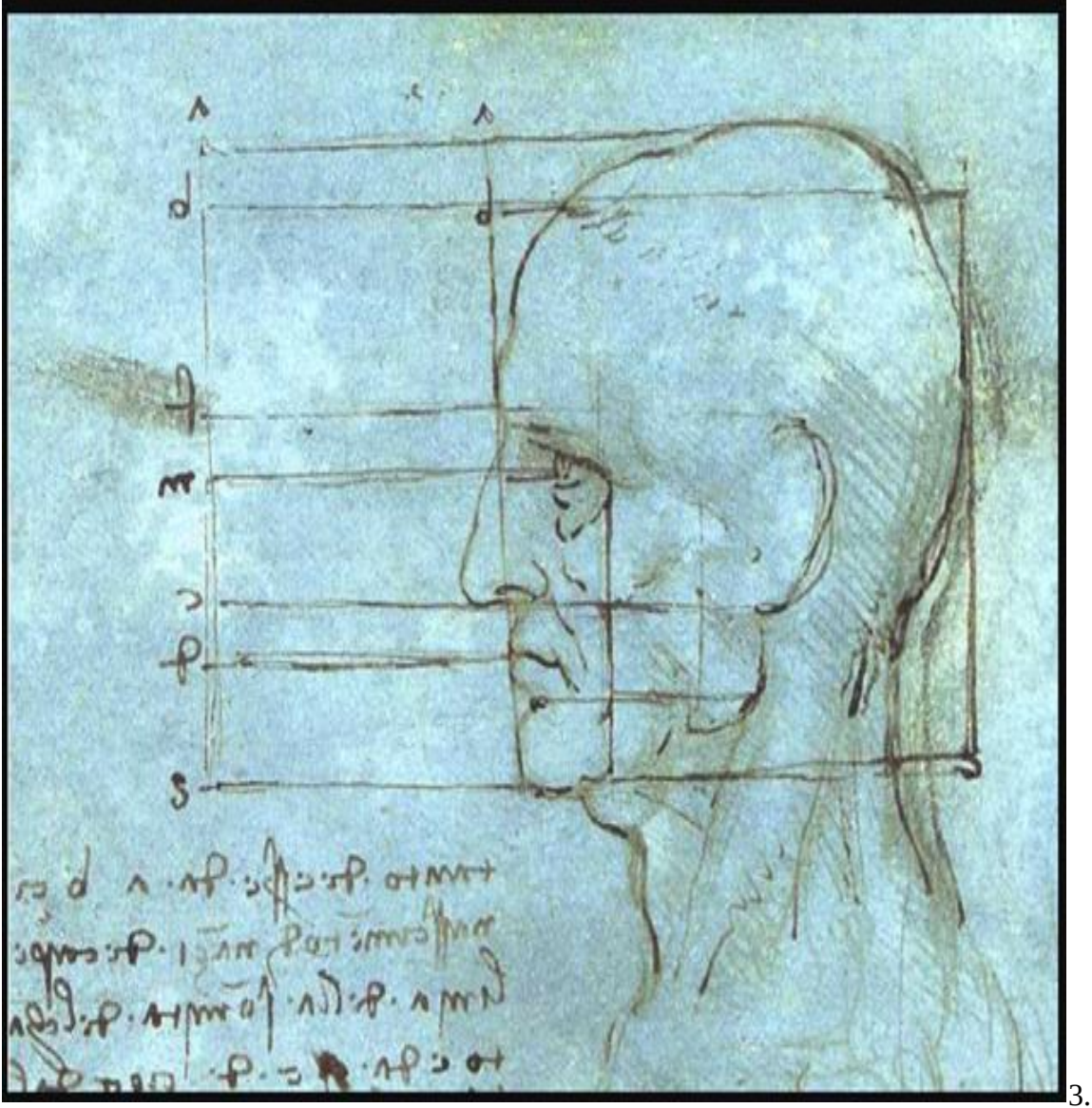
Şekil 9: Leonardo da Vinci, Vitruvian Man bölümler arası mesafeler

Da Vinci'nin Vitruvius Adamı'nın alt bölümünde not ettiği metinlere göre bölümler arası mesafeler:

1. Dışa doğru açılan kolların genişliği ile erkeğin boyu eşittir
2. Saç çizgisi çene altı arası olan yüz bölgesi erkek boyunun onda biri
3. Çene altı başın üstüne kadar olan kafa bölgesi erkek boyunun sekizde biri
4. Göğsün üstünden başın tepesine kadar bir erkek boyunun altıda biri
5. Göğsün üstünden saç çizgisine kadar bir erkeğin boyunun yedide biri
6. Omuzların maksimum genişliği bir erkeğin boyunun dörtte biri kadardır

7. Göğüslerden başın tepesine kadar bir erkek boyunun dörtte biri kadardır
8. Dirsekten elin ucuna kadar olan mesafe bir erkeğin boyunun dörtte biri kadardır
9. Dirsekten koltuk altına olan mesafe bir erkek boyunun sekizde biri kadardır
10. Elin uzunluğu bir erkeğin boyunun onda biri kadardır
11. Penisin kökü bir erkeğin yarısı kadardır
12. Ayağın altından diz altına kadar bir erkek boyunun dörtte biri
13. Diz altından penisin köküne kadar erkek boyunun dörtte biri
14. Ayak bir insan boyunun altıda biri
15. Saç çizgisi kaş arası, kaşlar ve burun altı arası ve burun altı çene bitimi arası üçte bir bölümlemeyle yüz oranları anlatılır.

(İda, akt. Abu-Taieh & Al-Bdour, 2017)

3.

Şekil 10: Leonardo da Vinci'nin başın yandan görünüşünde kanonlar (Bostancı, 2020)

3 ALTIN ORAN VE GÜZELLİK KAVRAMI

Güzellik kavramı, tarihsel süreçte değişkenlik gösteren bir kavramdır. Kitle iletişim araçları ve teknolojik gelişmelerin, sosyal medyanın olmadığı dönemlerde, toplumun ve sanatçıların güzellik algısı sanatsal eserler yoluyla izlenebilmiştir. Sanat eserleri, ortaya çıktığı dönemin ve içinde bulunduğu toplumun yansıtıcısı olduğu gibi dönemin güzellik algısı ile ilgili de ipuçları verir. Sinemanın ortaya çıkışı ile sinema ekranlarından dönemin güzellik algısı yansımaktadır. Öte yandan, öncesinde sanat eserleri, görsel ve yazılı eserler sonrasında sinema, moda ve sosyal medya gibi etkenler, güzellik anlayışının oluşmasında ve değişmesinde rol oynamakta, yaratılmak istenen güzellik algısını topluma empoze etmektedir. Bunun yanı sıra geçmişten günümüze, coğrafya, tarihsel olaylar, toplumsal normlar, din, teknolojik gelişmeler, kitle iletişim araçları, moda anlayışı, değişen bakış açıları gibi etkenlere göre güzellik anlayışı şekillenmektedir.

Güzellik kavramı fiziksel açıdan olduğu gibi felsefi açıdan da değerlendirilmiştir. Altın oran dışındaki güzellik tanımları daha soyut ve bakış açısına özel olarak kalmaktadır, ölçeklendirmeye dayanan güzellik tanımları ise matematiksel olarak tanımlanmakta böylece nesnellik ve ölçülebilirlik özelliği kazanmaktadır. Eskiden beri güzel olan tasvirlerle, betimlemelerle tanımlanmaya çalışılmış, güzel olan yüceltilmiş, övgüler almıştır. İnsan güzelliği anlatılırken gözler, dudaklar, yanaklar, saçlar, ten ayrı ayrı betimlenmiştir. Bunun yanı sıra güzellik iyilik ile bağdaştırılmış, güzel olanın iyi olduğu varsayılmıştır. Bir dönem güzellik iyilikle özdeşleştirilmiştir, masallarda güzel ve iyi karakterler vardır, doğuda da batıda da masallarda, mitolojide güzellik, çirkinlik kavramları yer almaktadır.

Güzel kavramı Platon tarafından felsefi bir kavram olarak ele alınmış, geliştirilmiş, önce güzel ve iyinin aynılığı ortaya konmuş, sonrasında ise güzel kavramının olay ve varlıklarda değil idealar alanında olduğu yine Platon tarafından ileri sürülmüştür. Daha sonra zaman içinde düşüncesini değiştirerek güzellik kavramını matematiksel temellere dayandırır. (Turanlı, 2019)

Platon'dan sonra Aristoteles güzellik kavramını matematiksel temellere dayandırarak oran, düzen ve açıklık şeklinde nitelendirir(Ziss, 2009). Platon, Aristo, Kant, Hegel gibi ünlü filozoflar güzellik olgusunu “Sanat Felsefesi” olarak değerlendirmiş ve davranış güzelliği ile estetik ölçütler arasındaki dengeli birliktelik olarak nitelendirmiştir (Ergenekon, 2002, akt. Turanlı, 2019)

“Güzellik, estetiğin, toplumbilimin ve kültürün bir parçası olarak incelenmektedir” (Nabiyev & Koçak, 2011)

Diğer kavramlarda olduğu gibi güzellik kavramında da, göreceli olmanın yanı sıra geçmişten itibaren irdelediğimizde, günümüzde sosyal medyanın erişilebilirlik gücünden de faydalanarak, dünya küreselleşmiş ve ulaşılabilirliğin etkisiyle ortak paydalar daha da fazlaşmıştır/çoğalmıştır. Artık herkes bulunduğu coğrafya her neresi olursa olsun, aynı pencereden aynı tabloyu görebilmekte, ulaşabilmektedir. Durum böyleyken insanların algılarında da genel, ortak görüşler olması kaçınılmazdır. Özellikle güzellik sektöründe, sektör güçlerinin de ortak desteği ve bir nevi baskısıyla, reklam gücüyle belli kriterler, görünüm, durumlar güzellik için olmazsa olmaz hale getirilmiş, özellikle sosyal medya ile büyüyen genç kesimin geniş bir kısmı için, doğallaşmış bir kabulleniş söz konusudur. İndirim dönemlerinde kozmetik marketlerdeki kasa sırasından ve sosyal medyadaki paylaşımlardan bu konu ile ilgili belirtiler gözlemlenebilir. Geçmişte güzellik ile ilgili çeşitli tanımlamalar yapılırken günümüzde her şeyin ortada olduğu bir sistem ile güzellik de standartlaştırılmıştır. Bunun yanı sıra yine toplumsal farklılıklar olsa da toplumsal görüş ayrılıkları daha azımsanacak seviyeye inmiştir. Küresel ölçekte gözlemlendiğinde yine ortak bir görünüme doğru gidişat söz konusudur. Giyim tarzı, saç makyaj modelleri, estetik kaygılar çağ neyi gerektiriyorsa o şekildedir ve sosyal medya yayınları sayesinde herkese ulaşılabilirlik söz konusudur. Günümüzde güzellik kavramı açısından, durum öyle bir hal aldı ki oyuncak bebeklere bile benzeme çabası başladı. Sadece ünlü kişilere değil gerçekte olmayan hayali oyuncak bebeklere benzeme isteği olayın varlığı boyutları göstermektedir.

Güzellik algısı 20.yy’da tüketim ekonomisinin ivmesiyle ticari bir meta, nicel bir değer olarak değerlendirilmekte, Eco’dan alıntılandığı üzere, toplu güzellik anlayışı söz konusu olmaktadır (Eco, 2006, akt.Turanlı, 2019)

Tarifi zor bir kavram olan güzellik, her kültürün kendi estetik anlayışı çerçevesinde şekillenmekle birlikte evrensel bir öneme sahiptir. Bununla birlikte evrensel, tek tip ideal estetik anlayışına doğru yol alındığı görülmektedir. (Keskin , 2015)

Geçmişten günümüze güzellik kavramını net ortaya koyan tanımlar olmaması, kültürel farklılıklardan kaynaklanan farklı güzellik algılarının mevcut olması ve güzellik kavramının biraz

da kişiye özel bir tanım olması etkisiyle ortak bir güzellik betimlemesi ortaya konmak istendiğinde, düşünürler, sanatçılar doğaya, canlının özüne bakmışlar ve buradaki eşsiz mucizevi bütünlüğün güzelliğini referans almışlardır. Matematik yaşamın, canlı cansız tüm alanlarında yer aldığı gibi güzellik biliminde de bir matematik söz konusudur. Bu bağlamda çalışmalara göre oran, simetri ve ölçüler, güzelliğin betimlenmesinde referans olmuşlardır. İlk olarak Pisagor (Phythagoras) tarafından güzellik altın oran kavramıyla ortaya konmuştur.

Güzellik analizi, birçok araştırmacının üzerinde çalıştığı, matematiksel olarak güzelliğin tanımının ortaya konmaya çalıştığı bir bilimdir. Soyut bir kısım kavramın ( ekicilik, güzellik, estetik vb) somut olarak değerlendirilmesi, ancak bütünü oluşturan parçaların kendi aralarında bir kısım orantı, ölçüm ve kıyaslamalar yapılmasıyla mümkün olabilir. (Keskin , 2015)

Platon ve Aristoteles tarafından, güzelliğin ideal, mutlak ve kavranabilir olması gerektiği üzerinde durulmuş, bu da simetri, ölçü ve oran ile ifade edilmiştir. Simetri,  l   ve oran sitemi tarihte ilk olarak “Altın Oran Teorisi” şeklinde Pisagor (Pythagoras) tarafından dile getirilmiştir.

Çeşitli unsurların orantılı olarak birleşmesi sonucu güzel kavramından söz edilebilir. Orantı içermeyen bir şey için güzel denemez. Yine Platon’un bakış açısında güzellik doğru orantı ile ifade edilmekte olup tarih boyunca diğer birçok sanatçı ve filozof tarafından güzelliği tarif edecek matematiksel bir formül araştırılmış, bu da altın kesit orantısında vücud bulmuştur. (Ergün, 2015, s. 6)

Genel bakış açısına göre güzellik ile simetri arasında doğru bir orantı söz konusudur. Altın oran açısından değerlendirildiğinde, kendi içinde simetri barındıran yüzlerin simetri içermeyenlere göre daha çekici göründüğü belirtilmektedir. Her ne kadar kültürlere göre moda ve güzellik algısı değişim göstermekle birlikte ortak özellikler de mevcuttur. Alıntılan: (Çelebi, Kahraman, & Uçar, 2010)

Fournier’e göre, kültürlere göre algı değişse de, kişiye zevk veren ve kişide hayranlık uyandıran oranlar ve şekillerin bütünüdür güzelliğin tanımı. Bu tanıma göre şekil ve hacim arasında bir denge, estetik bir duygu, hoş görünme, hayranlık duygusu söz konusudur. (Fournier, 2002)

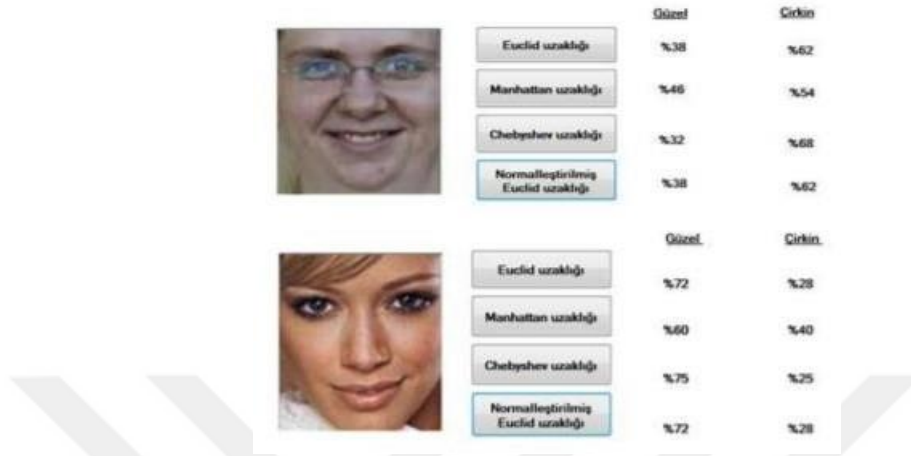
Güzellik ile ilişkilendirilen çeşitli oranlar, yüzde yer almakla birlikte net matematiksel formüller bulunmamakta, altın oranı simgeleyen değerler (1.618.....) ideal yüz için referans olarak yer almaktadır.

Bazı bilgisayar destekli çalışmalar yüz güzelliğinin değerlendirilmesini hedeflemektedir. Kimi çalışmalarda, farklı ırklardaki yüz güzelliğini tespit etmeye çalışacak nitelikte, destek vektör makinelerine göre sınıflandırma yapılmaktadır. Nabiyeve ve Koçak'ın çalışmasında, kadın resimleri güzel ve çirkin şeklinde nitelendirilerek, sisteme yüklenmiş, özellikler çeşitli yöntemlerle yüklendikten sonra yüz güzelliğinin sınıflandırılması açısından elde edilen deneysel sonuçlarda, sistemin insan karar mekanizmasına benzer kararlar verebildiği tespit edilmiştir. Sistemin verdiği kararlar ile farklı kişilerin (74 kişi) aynı resime yönelik kararları karşılaştırıldığında güzel olarak nitelendirilen yüzler için yüzde 92, çirkin olarak nitelendirilen yüzler içinse yüzde 89'luk bir başarı elde edilmiş, yüzde 45-55 aralığındaki değerleri kapsayan yüzler normal olarak nitelendirilmiştir. Test verileri, sistemin insana benzer kararlar verebildiğini ortaya koymuştur. Resimler değerlendirilmeye uygun ve doğru bir şekilde sisteme yüklenmesi sistemin doğru karar verme verimliliğini artırmaktadır. (seçilen yüzlerin güzel ve çirkin olarak sınıflandırılmasında, sıradan insan yüzleri çirkin, kimi araştırmalarca güzel diye belirlenen ünlü yüzler güzel şeklinde sisteme yüklenmiştir)

Şekil 11: a) Altın Orana uygun güzel yüz örnekleri b) Altın Orana uygun olmayan yüz örnekleri
(Nabiyeve & Koçak, 2011)

Çalışmaya göre kadın yüzleri önden değerlendirilerek bir güzellik kararı verilmesi beklenmiştir.

Şekil 12: Çeşitli yüzlere ait program sonuçları (Nabiyev & Koçak, 2011)

Bu tarz çalışma sonuçları, matematiksel hesaplama sonucu ortak bir güzellik tanımı yapılmasına olanak sağlayabilir. Altın oran ölçümlerine uyan yüzler yapılan karşılaştırmalar sonucu büyük oranda güzel olarak kabul edilmektedir. Bu tarz çalışmalar, genel bakış açısına göre altın oranın mevcut olduğu yüzlerin daha çekici olarak algılanması tezini de desteklemektedir.

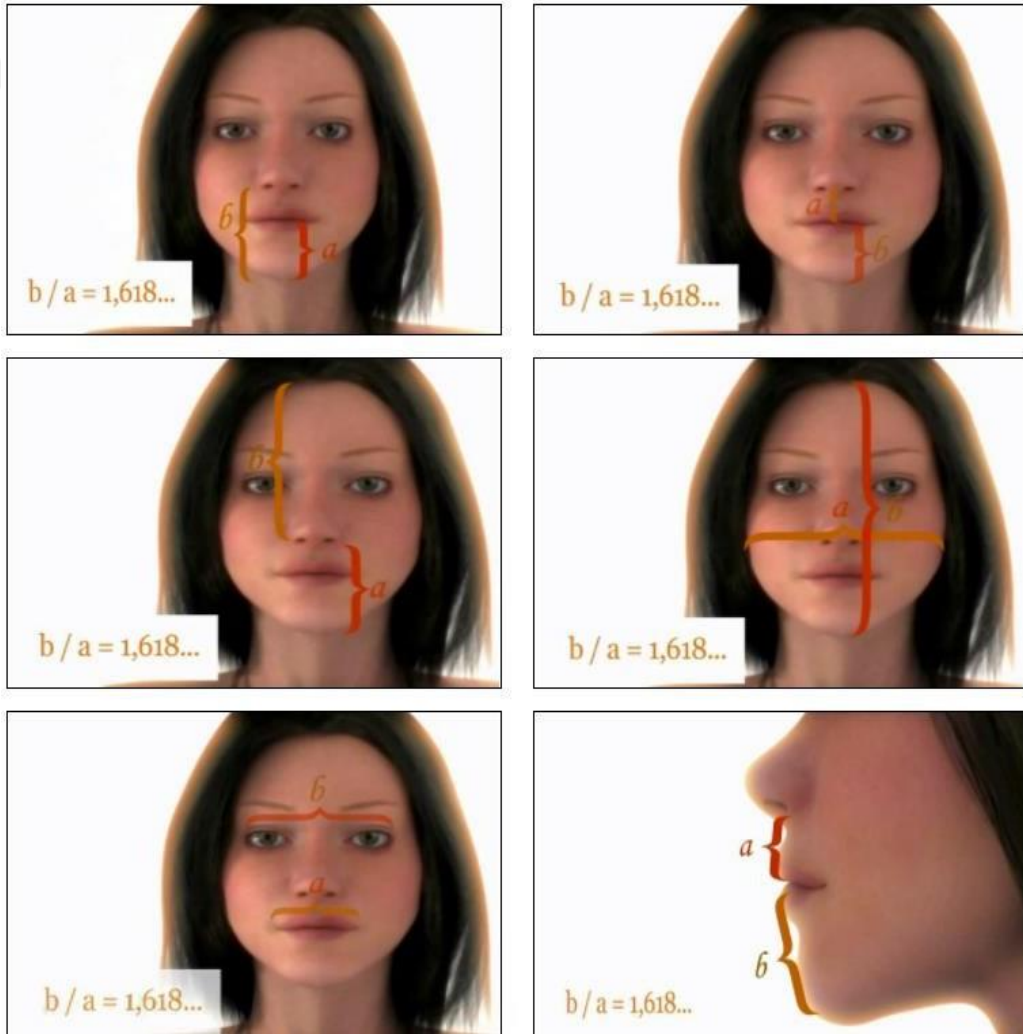
Güzellik reklamları, fotoğrafçılık, plastik cerrahi ve güzellik endüstrisi açısından yüz güzelliğinin belirlenmesi önemli bir yer işgal etmesi sebebiyle bu konuda yapılan çalışmalar da çoğalmaktadır. (Nabiyev & Koçak, 2011)

3.1. İDEAL İNSAN BAŞI VE ALTIN ORAN

Tıpkı doğada canlı ve cansız varlıklarda olduğu gibi insanın anatomik yapısında ve yüzünde altın oran aranmıştır. Yüz öğelerinin kendi yerleşiminde ve bütüne oranında bir altın orana rastlanır.

Anatomik yapının incelenmesi çalışmaları göstermiştir ki, insanın kemik yapısı, yüzü ve hatta iç organlarında matematiksel bir oran vardır. Matematiksel bu bağlantı insan dışında doğadaki diğer canlılarda da mevcuttur. Örnek olarak deniz kabuğu, kozalak, ayçiçeği veya tavşanın üreme sistemi gösterilebilir. (Tekkanat, 2006)

Göze hoş gelen bir şey, mutlak surette bazı farkında olunmayan, kabul gören ölçü ve oranlara sahiptir. Mükemmel/ideal yüz tanımı oran ve orantılar yolu ile yüzyıllardır açıklanmaya çalışılmış ve doğada sayısız canlı ve cansızın yapı ve şeklinde bulunan, göze çok hoş gelen özel bir oran olan altın oran ile betimlenmiş, phi(ϕ) sayısı 1,618...’ya ulaşılmıştır. Bu oranlamaya göre; bir doğru parçasını herhangi bir yerden ikiye bölersek, ortaya çıkan iki bölümün birbiriyle olan oranı ile bölünmüş büyük parçanın, doğru parçasının bütününe olan oranı eşitse ve bu oran 1,618 ‘ya tekabül ediyorsa orada altın oran vardır. (Keskin , 2015)

Şekil 13: İnsan yüzünde altın oran referans noktaları (Aoder, 2014)

Yüz ve vücutta pekçok referans noktası, bir diğerinin 1,6 katı uzunluğuna denk gelir.

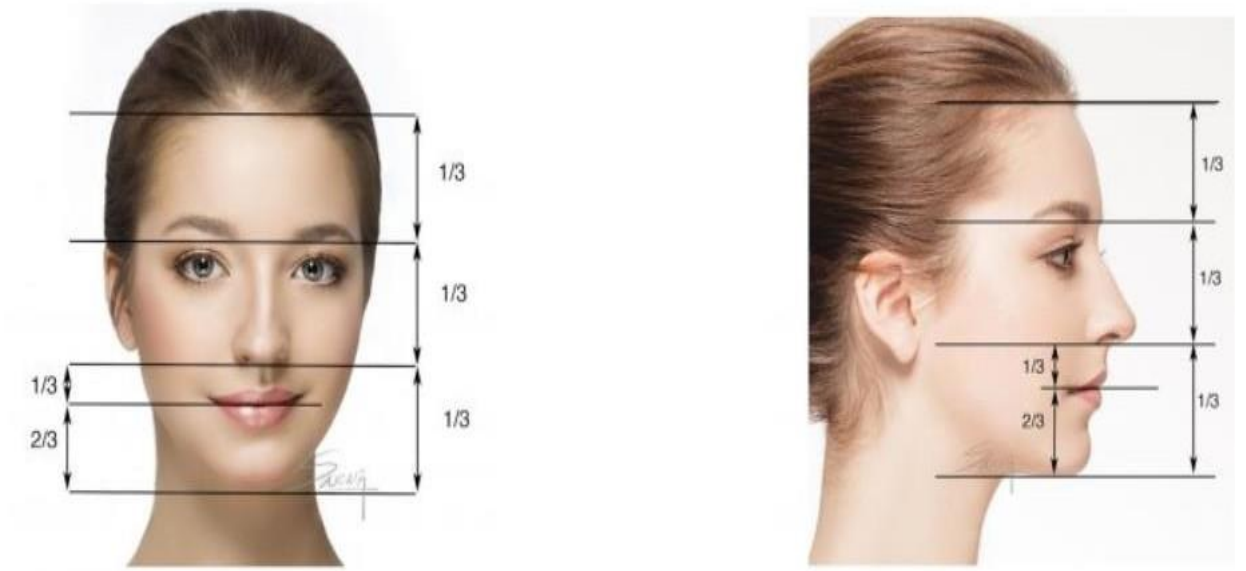
Örneğin,

- burun genişliği ile ağız genişliği
- yüzün boyunun enine oranı
- İnsan yüzünün yerleştiği dikdörtgen kenarlarının birbirine oranı altın orandır.
- Ön iki kesici dişimizin oluşturduğu dikdörtgenin uzun ve kısa kenarlarının oranı altındır.

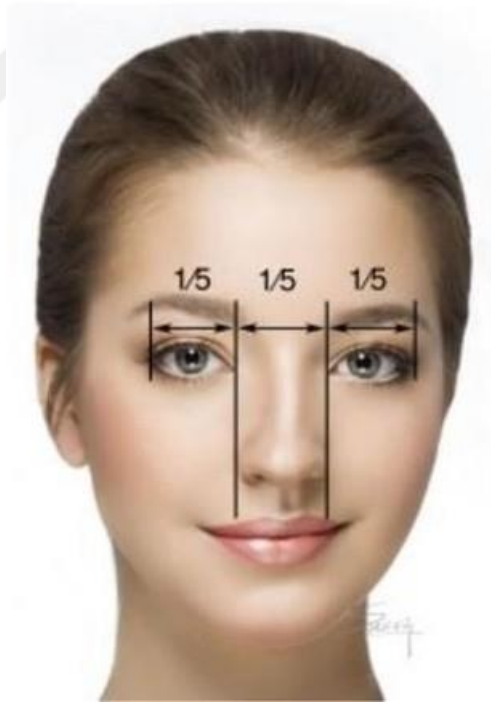
Altın oranlara sahip olduğu söylenen herhangi bir kişi gerçekten de güzel olabilir, yüzünde gerçekten altın oranlar da olabilir fakat yüzünde altın oran olmayan bir kişi çirkindir denilemez ve altın oran olmadığı halde güzel olan kişiler vardır, örneğin Türkan Şoray'da altın oranlar yoktur. (Keskin , 2015)

Erkek ve kadının yüz yapıları yaşam tarzları nedeniyle küçük farklılıklar göstermektedir. Erkeğin kemik ve kas yapısı daha güçlü ve büyük formdadır. Örneğin erkek burnun daha iri ve geniş yapıda olması, daha çok hareket halinde olması ve sonucunda daha güçlü solunuma ihtiyaç duyması sebebiyledir. Aslında, günümüzde yaşam koşulları hem erkeğin hem de kadının hareket halinde olması gerektirmekle birlikte yine ağır fiziksel güç gerektiren işler erkekler tarafından üstlenilmektedir. Kadın ve erkek yapıları itibari ile değerlendirdiğimizde genel olarak; yüz biraz daha küçük, gözler daha iri, kaşlar yüksek ve kavisli olup burun ve ağızın daha küçük olduğu görülür. Dudaklar etli ve çene hatları daha yuvarlaktır, bu form dolayısıyla hatlar daha yumuşak ve kavisli görünür, erkeklerde ise çene hatı daha köşelidir. (Nabiyev & Koçak, 2011)

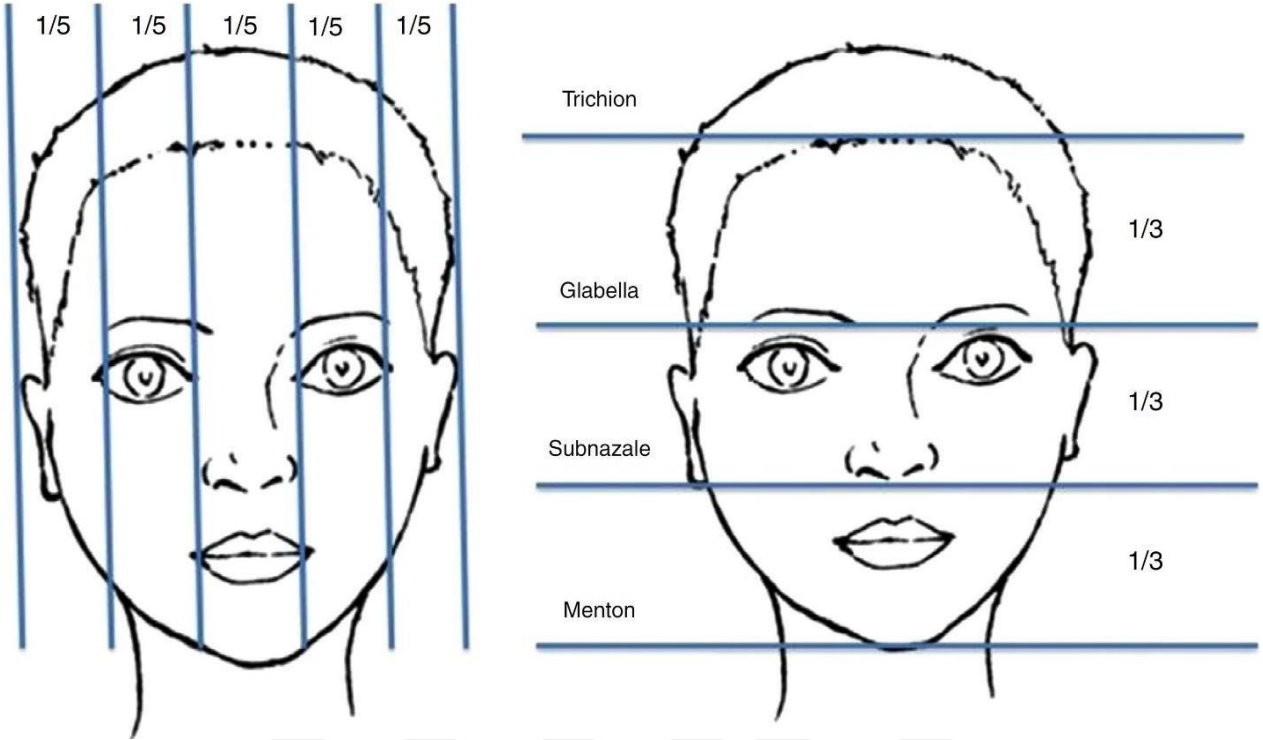
Leonardo Vitruvius Man adlı çalışmasında yüzü baş itibari ile 3 eşit parçaya bölerek bir ölçümleme üzerinde çalışmıştır. Vitruvius Man çiziminin altındaki notlarda yer alan insan vücudu ile ilgili kurallara göre yüz oranları, saç çizgisinden kaşlara, burun altından çene altına kadar yüzün 1/3'ne eşittir.

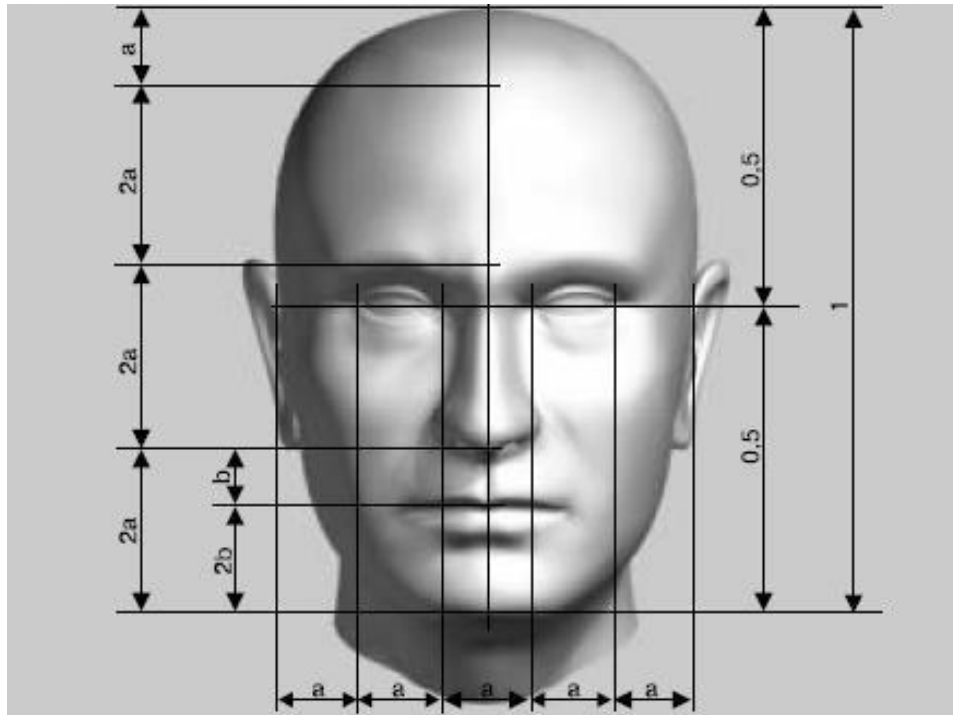
Şekil 14: İnsan yüzünde altın oran ölçeklendirmeleri

Şekil 15: İnsan yüzünde altın oran ölçeklendirmeleri (Sweng, 2021)

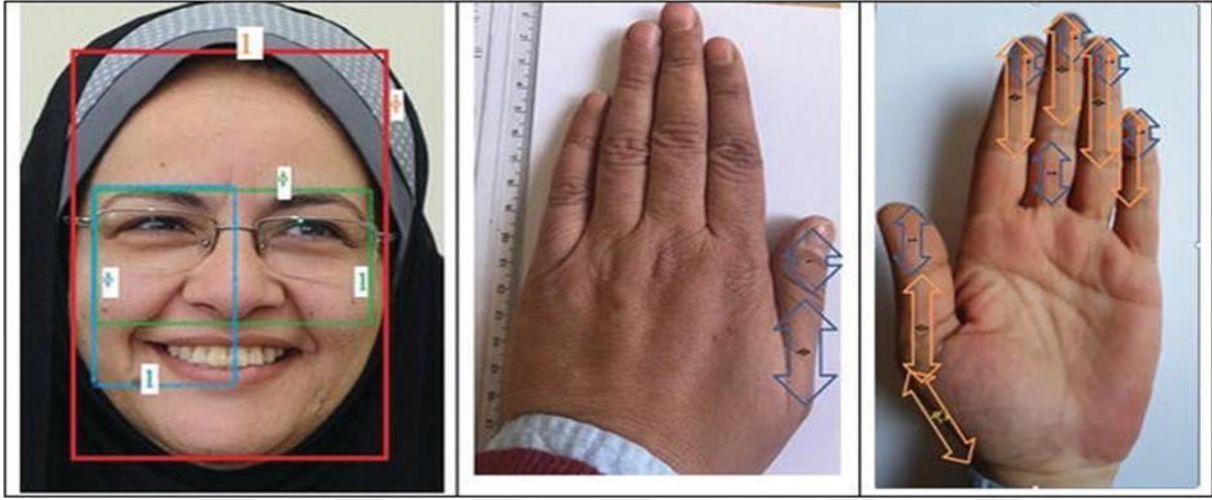

Şekil 16: İnsan yüzünde altın oran ölçeklendirmeleri

Şekil 17: İnsan yüzünde altın oran ölçeklendirmeleri (artstudioazerkalie.jimdofree.com)

Resim 14-15-16-17’de görülen insan başı kanonlarına göre saç çizgisinden çene bitimine kadar olan uzunlukta üç eşit parça görünmektedir. Baş kanonlarında gözler başın yüksekliğinin tam ortasında yer almakta olup gözlerin arasında bir göz uzunluğu kadar boşluk yer almaktadır. Baş tam ortadan uzunlamasına bölen çizgiye göre yüzün simetrik olduğu görülmektedir.

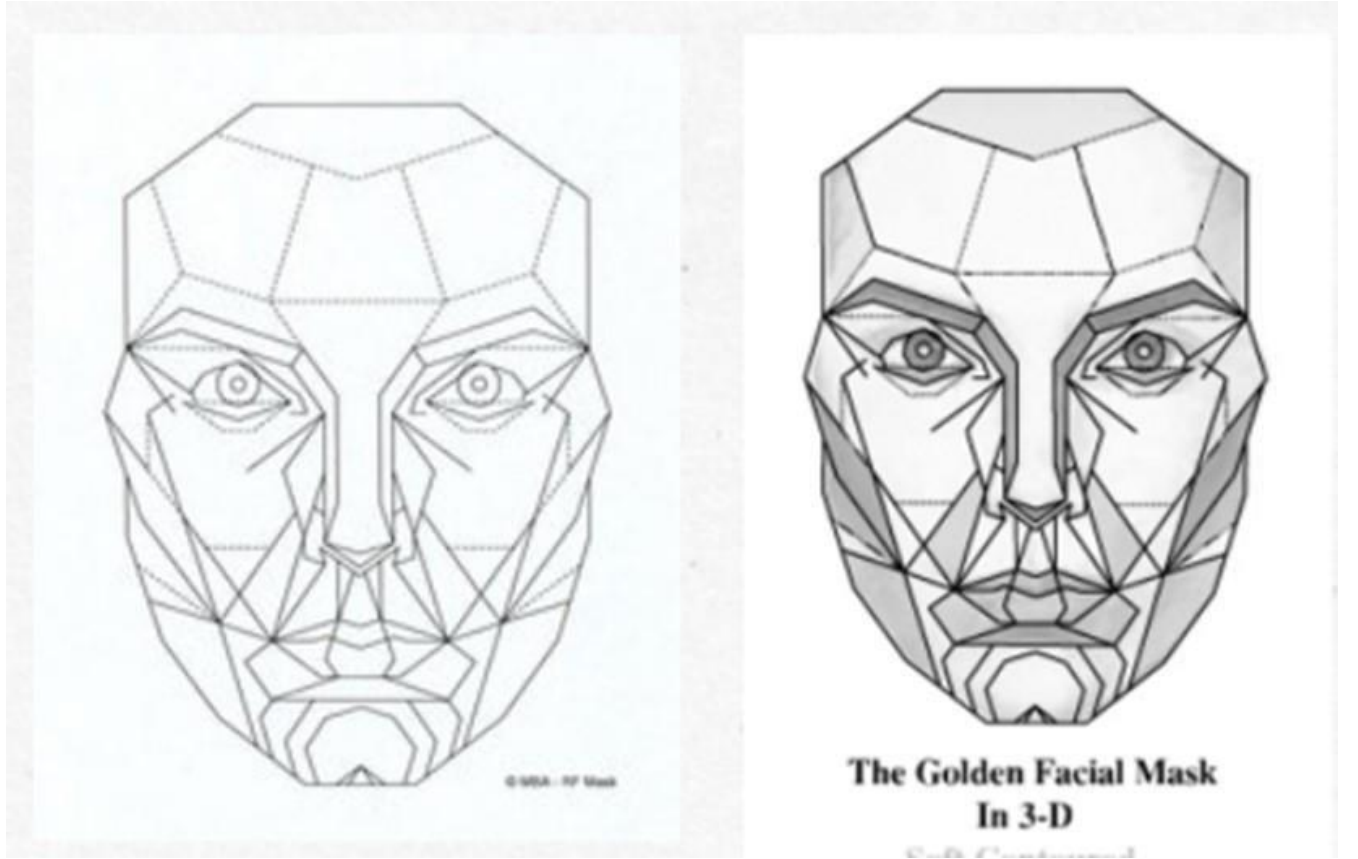
Şekil 18: İnsan yüzünde altın oran (Abu-Taieh & Al-Bdour, 2017)

Abu-Taieh ve Al-Bdour’un çalışmasında bahsettiğine göre, Gary Meisner, insan yüzünde sekiz yatay, yedi dikey altın oran varlığı listelemiştir. altın oran insan yüzünde tekrarlanır. Plastik cerrahlar kılavuz olarak altın orandan yararlanırlar. Şekil 18’de, kırmızı dikdörtgen ile belirtildiği gibi çenenin altından saç çizgisine kadar ve kaş bitimine kadar insan yüzü $1: 1.618$ veya $1: \phi$ ’dir. Aynı şekilde yeşil dikdörtgende, burun bitimi ve kaşların kenarı arasında yer alan altın oran gösterilmektedir. Üçüncü altın oran mavi dikdörtgende görülür, mavi dikdörtgen dikey bir şekilde kaştan başlayıp dudak bitimi ve gözlerin arasındaki merkezden kaş bitimine kadar uzanır.

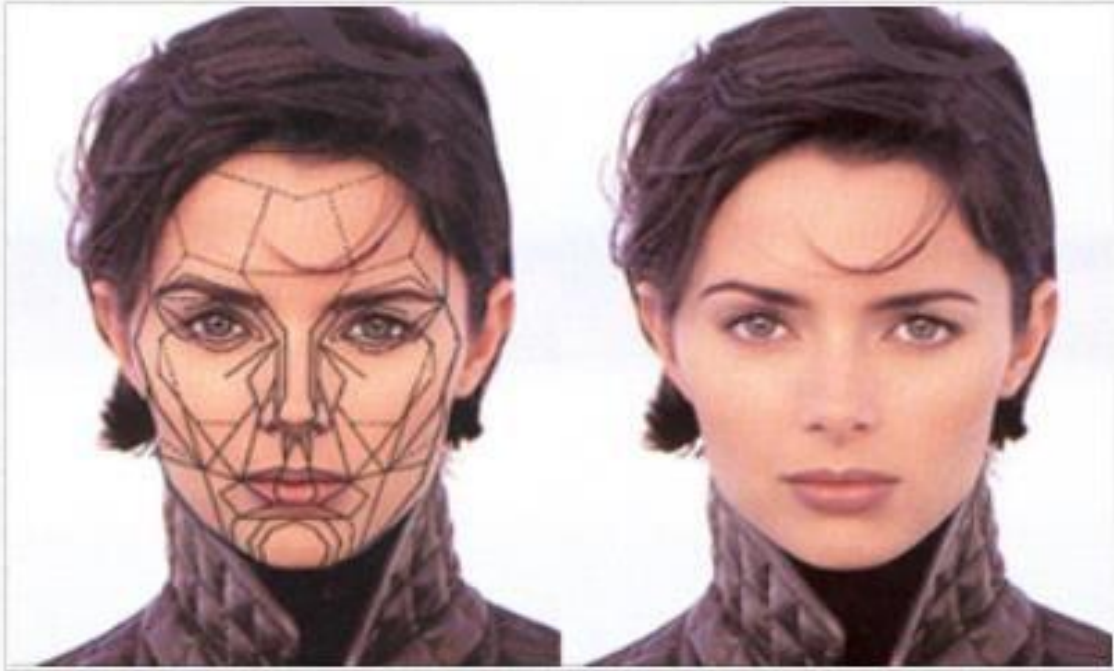
Ünlü ağız ve çene cerrahi uzmanı, öncü bir plastik cerrah olan Dr. Stephen R. Marquardt uzun yıllar ağız, çene ve yüz cerrahisi alanında estetik ameliyatlar yapmıştır. Uzun yıllar süren çalışmalarının sonucu geliştirmiş olduğu bir yüz estetik değerlendirme sistemi bulunmaktadır. Bu değerlendirme sisteminde, ırklara göre belirlenmiş, hastaların profil ve ön yüz fotoğraflarının değerlendirildiği şablon ve maskeler yer alır. Marquardt, altın oran kavramını kullanarak bir maske geliştirmiştir, bu maskeye Maquardt güzellik maskesi denir. Bilgisayar programında insan yüzü

fotoğrafi üzerine yerleştirilerek yüz oranları değerlendirilir ve bu değerlendirmenin oranına göre bir yüz matematiksel olarak güzel kabul edilir. (Marquardt, 2014)

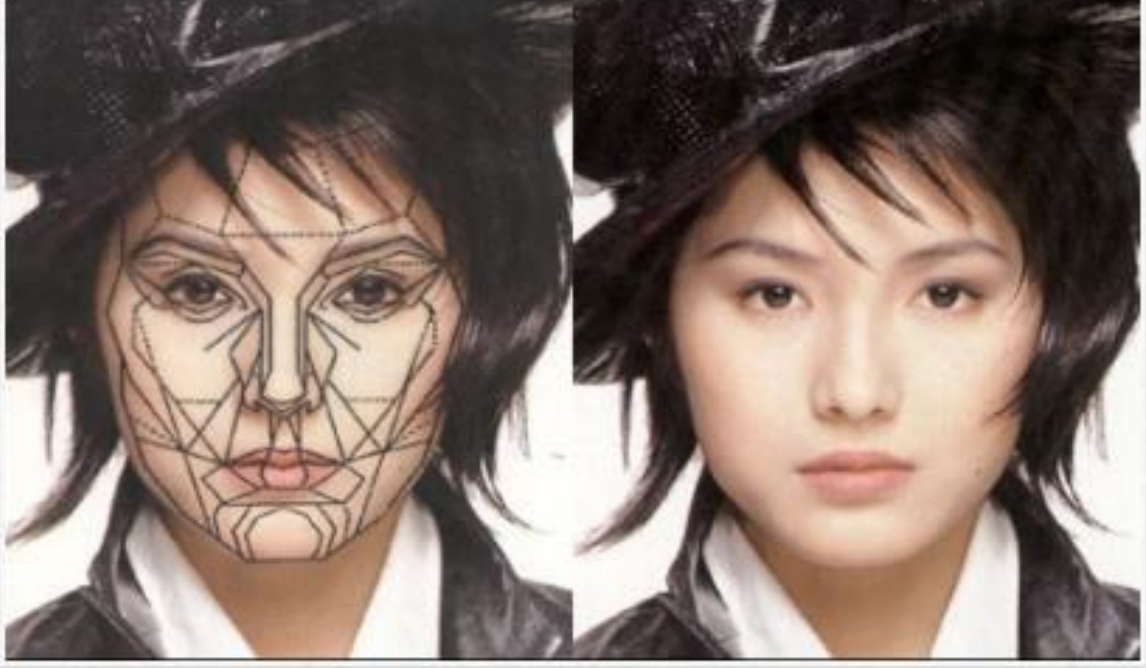
Günümüzde bu maske plastik cerrahlar tarafından da kullanılmakta olup makyajda da kullanım alanı vardır. Marquardt tarafından makyaj ile ilgili de bir mobil uygulama/app geliştirilmiştir. Bu maske, en güzel yüzlerdeki altın oranın varlığını net bir şekilde ortaya koymakta ve teknolojinin bu alandaki çalışmalarına örnek teşkil etmektedir.

Şekil 19: Marquardt güzellik maskesi (Marquardt, 2014)

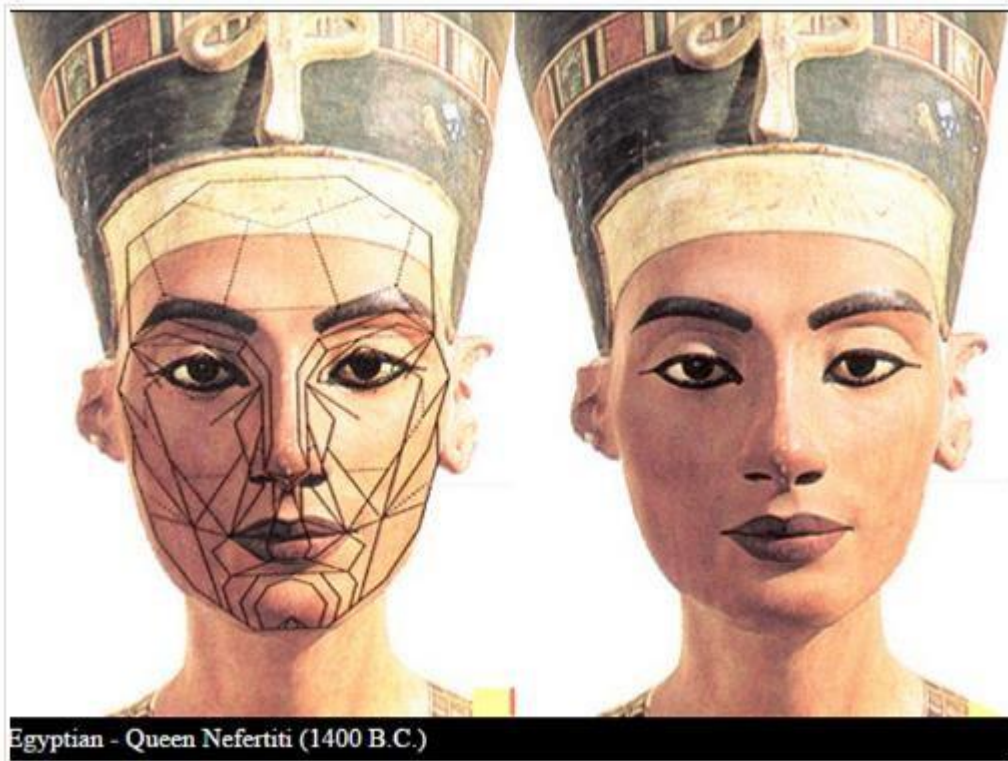
Şekil 20: Marquardt güzellik maskesi uyarlama örnekleri

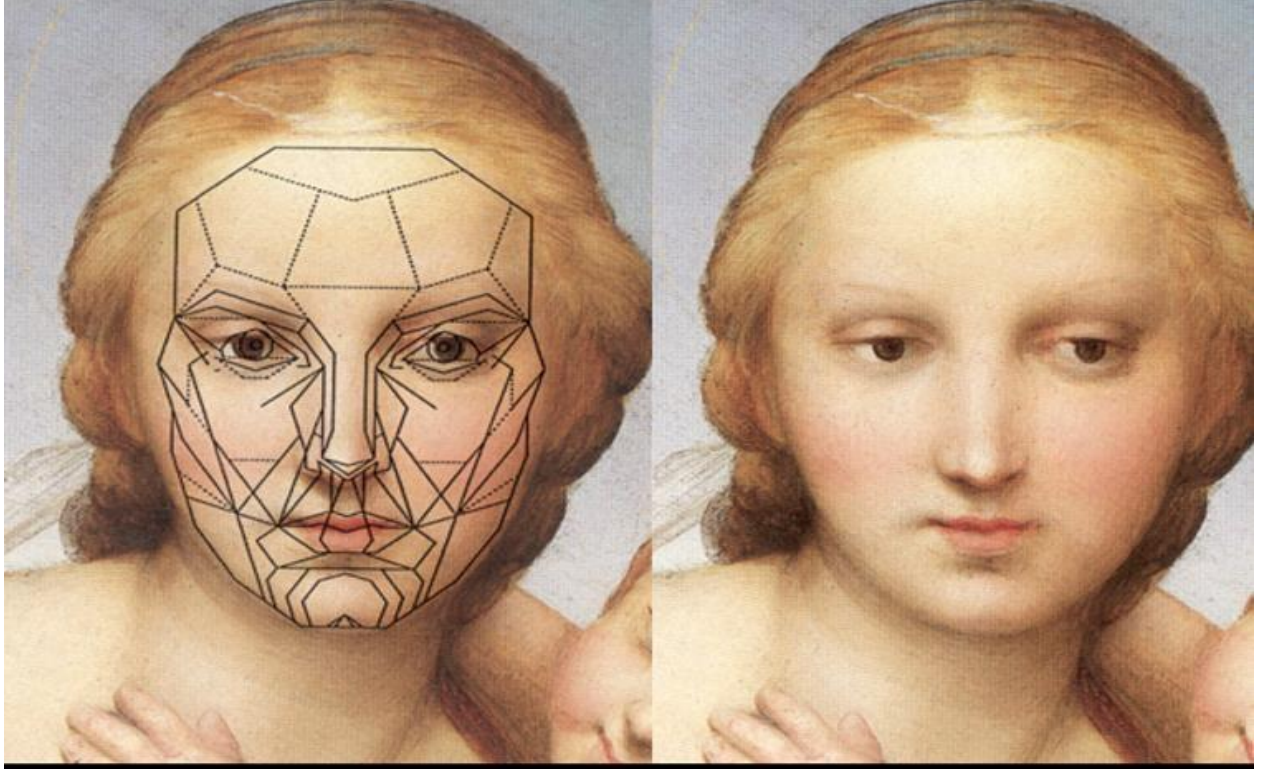
Şekil 21: Marquardt güzellik maskesi uyarlama  rnekleri

Marquardt'ın uzun yıllar süren çalışmalarının sonucu geliştirdiği maske farklı etnik ırklardan kişilerde de kullanılabilmektedir. Farklı etnik ırktan dört kadına yönelik estetik değerlendirmede, maskenin etnik güzel yüzlere de uygun olduğu görülmektedir. Örnekteki hizalamada, sadece kadınların ırklarına has etnik özelliklerinden olan aşırı dolgun dudakları ve kaşları maskenin çizgileri dışında yer almakta olup bu kadınlar estetik açıdan güzel olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanında Marquardt, çağdaş güzel kadın yüzlerinde estetik değerlendirme yaptığı gibi tarihte geçen bazı güzel ünlü kadınları da estetik açıdan değerlendirmiş, sonucunda onların da ideal güzellik oranlarına uygun bir yüze sahip oldukları ortaya konmuştur. Aşağıda yer alan görsellerde örneklendirmeler mevcuttur.

Güzelliği ile ünlü olan Mısır Kraliçesi Nefertiti örneğinde maskenin yüz ile mükemmel bir uyum içinde olduğu görülmüştür. (Marquardt, 2014)

Şekil 22: Marquardt güzellik maskesi uyarlama örnekleri

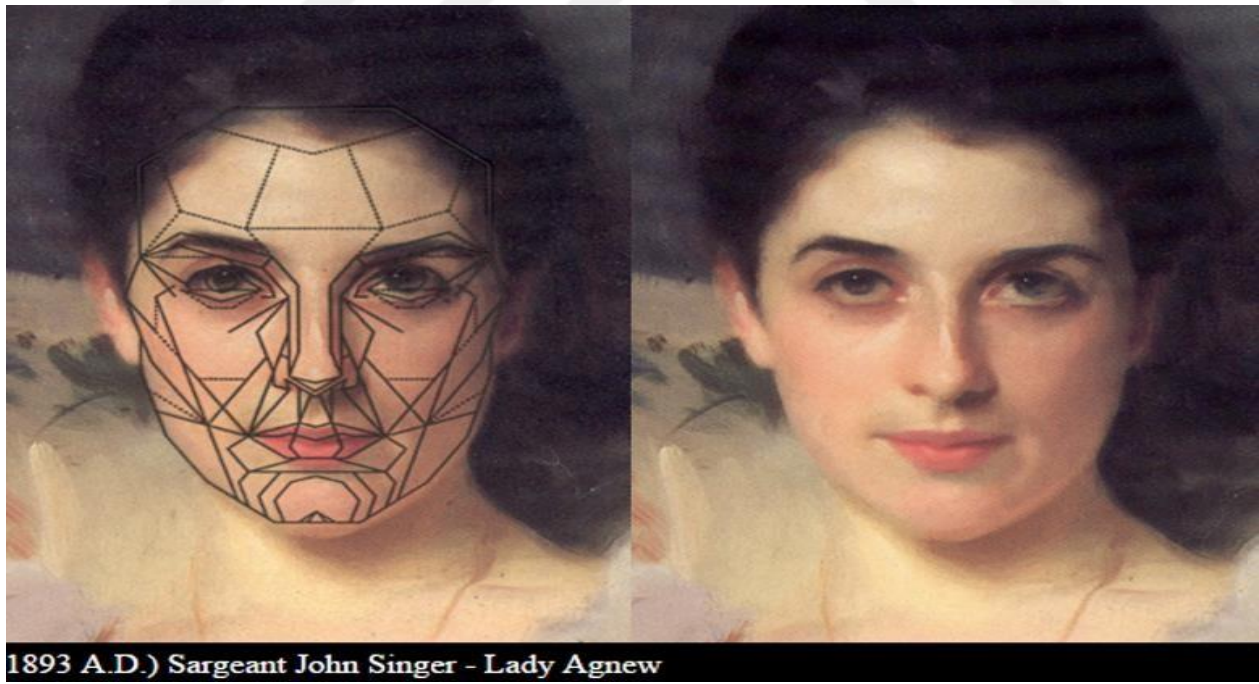

(1505 A.D.) Raphael, The Small Cowper, Madonna

Roman (20 B.C.) Portrait Of A Woman

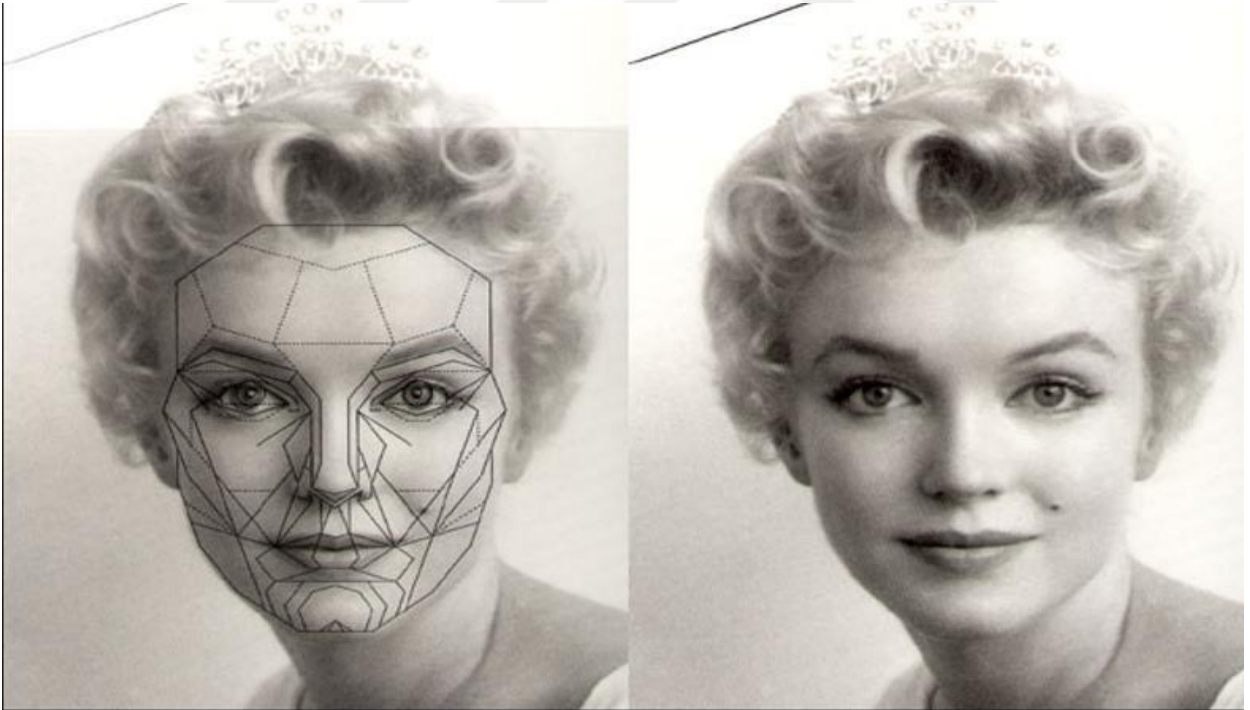
Şekil 23-Şekil 24: Marquardt güzellik maskesi uyarlama  rnekleri

Şekil 25-Şekil 26: Marquardt güzellik maskesi uyarlama  rnekleri

Greta Garbo (1931) by C.S.Bull

Marylin Monroe (1957) by Milton H. Greene

Şekil 27-Şekil 28: Marquardt güzellik maskesi uyarlama örnekleri

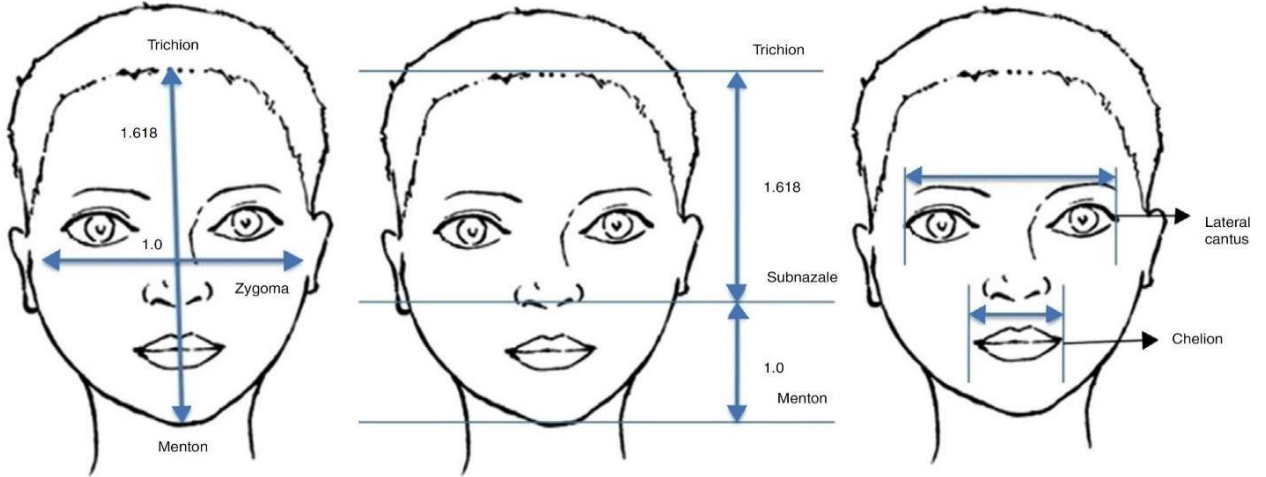
Şekil 22-28 (Marquardt, 2014)

İnsan ırkları, uluslar, medeniyetler tarihsel süreçte zamanın etkisiyle değişim ve dönüşüme uğramış, çağlar boyunca toplumlara göre insanların kişilikleri, fizikleri ve hayatta bakış açıları yüzlerine yansımıştır. Coğrafya, iklim ve medeniyetlerin değişimi insan görünüşünde dönüşümlere neden olurken kainat sisteminde düzen, oran ve orantı değişime uğramamıştır. En estetik ve çekici gelen görünüme kadın bedeni sahiptir. (Bülbül & Seçkin, 2019a)

Rönesans döneminde sanatçılar, insanı betimleyen eserlerde, insan resimlerinde, anatomik yapıya uygun ve altın oran ile de bağlantılı bir şekilde çalışmalar yapmışlardır. Özellikle Leonardo Da Vinci'nin kadvralar üzerinde çalışarak elde ettiği anatomik verileri eserlerinde kullandığı bilinmektedir. (Hastürk, 2014)

Leonardo ve Albrecht Dürer'in, Vitruvius'un insan için kullanılan oran sistemi kurallarına, antropometrik verilere bağlı kaldıkları belirlenmiştir. Leonardo'nun çalışmalarında insan net bir şekilde oransal olarak çizilmiştir. Dürer, "İnsan Oranı Üzerine Dört Kitap" (Four Books on Human Proportion) adlı eserinde çizimlerine yer vermiştir. (Elam, 2001 akt. Tekkanat, 2006)

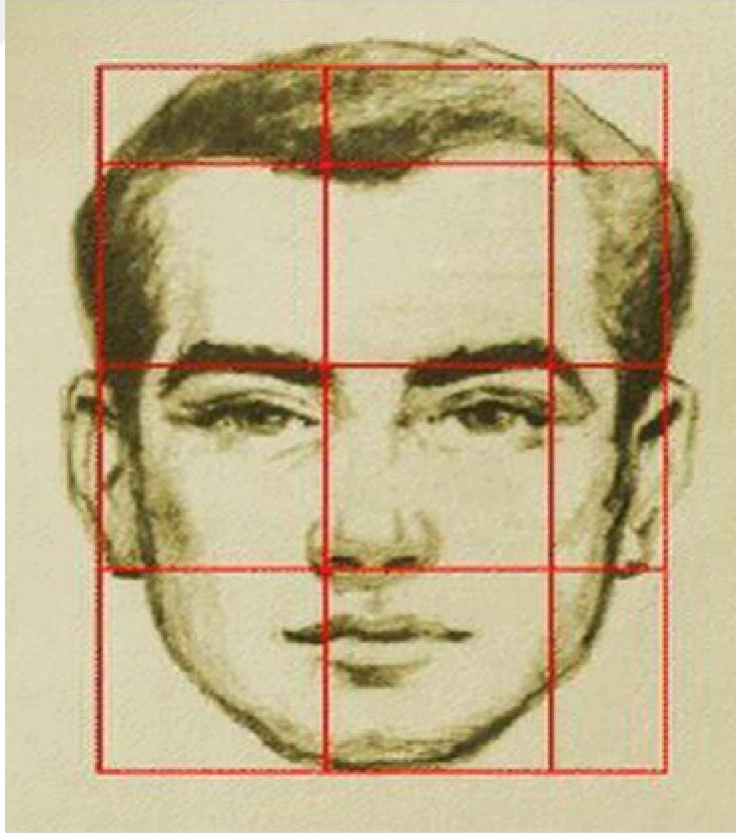
İnsan yüzünde yer alan bazı altın oranlar şöyledir:

Şekil 29: İnsan yüzünde yer alan bazı altın oranlar (Kaya, Türk, Cankaya, Seyhun, & Coşkun, 2019)

- Yüzün boyu ile yüzün genişliğinin oranlanması

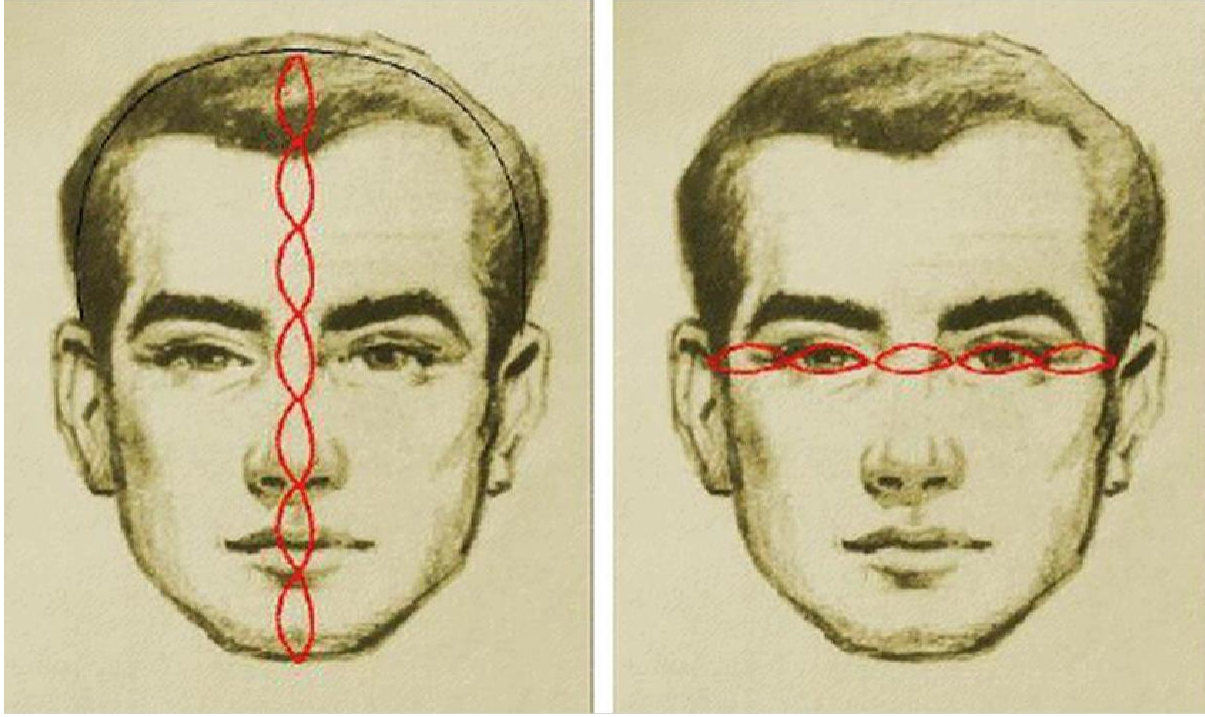
- Dudak ile kaşların birleşim yeri arası oranı
- Burun boyu ile yüzün boyu oranlaması
- Çene ucu ile kaşların birleşim yeri arası
- Ağız boyu ile burun genişliği oranlaması
- Burun genişliği ile burun deliklerinin aralık olarak oranlanması
- Göz bebeklerinin mevcut aralığı ile kaşların mevcut aralığının oranlanması
- Burun boyu ile dudak, ayrıca kaşların birleşim noktası aralığının oranlanması (Hastürk, 2014)
- İnsan başı kafatasından itibaren yatay aks çizgileri ile 3 parçaya böldüğümüzde, saç başlangıç noktası ile çene bitimine kadar olan kısım üç eşit bölümden oluşur.

Şekil 30: Başın önden görünüşü (Bostancı, 2020)

İlk bölüm saç çizgisi ve kaş hizası arasında, ikinci bölüm kaş hizası ile burun bitimi arasında, üçüncü bölüm ise burun bitimi ve çene bitimi arasında yer alan bölümlerden ibarettir.

Başın tepe noktası ile saç çizgisi arasındaki alan, 1/3 bölümün yarısına denk gelir.

Şekil 31: Başın önden görünüşü, en ve boyun göz genişliği ile oranlanması (Bostancı, 2020)

Altın orana göre yüz U biçiminde yani oval olmalı, kaşlar yay gözler badem şeklinde olmalıdır. Makyaj uygulamalarında diğer yüz şekillerini altın orana uygun haline getirmek için yüzün merkezinde U şekli oval yüz hedeflenilerek tasarım yapılır. Yüze önden bakıldığında yüz eşit üç yatay parçaya bölünmelidir. Yatay olarak ikiye bölündüğünde göz merkez noktası olup, yatay çizgi gözün ortasından geçmelidir.

Yunanlılar'ın yorumuna göre altın oran, bir dikdörtgenin eninin boyuna olan oranının 1: 1.61803398874989484820 olduğu matematiksel bir ilişki ve orantıdır. Bu oran en çok insan gözüne uyumludur ve mimarlar, sanatçılar, heykeltıraşlar tarafından kullanılmıştır. (Abu-Taieh & Al-Bdour, 2017)

Altın oran en çok insan gözü için uygundur, göz ölçüm oranı olarak değerlendirildiğinde iki gözün arası bir göz boşluğu kadar olup yüzün boyu 7 göz, yüzün genişliği 5 göz kadardır. Kaşın başlangıç noktası için göz pınarı baz alınır, kaş başlangıcı göz pınarı başlangıç noktasından başlar. Kaşın bitimi için burun kanadı baz alınır, burun kanadından verev tutulan 45 derecelik açıya denk gelir. Dudaklar iki gözbebeğinin ortasına denk gelir, iki göz ölçüsüne eşdeğerdir.

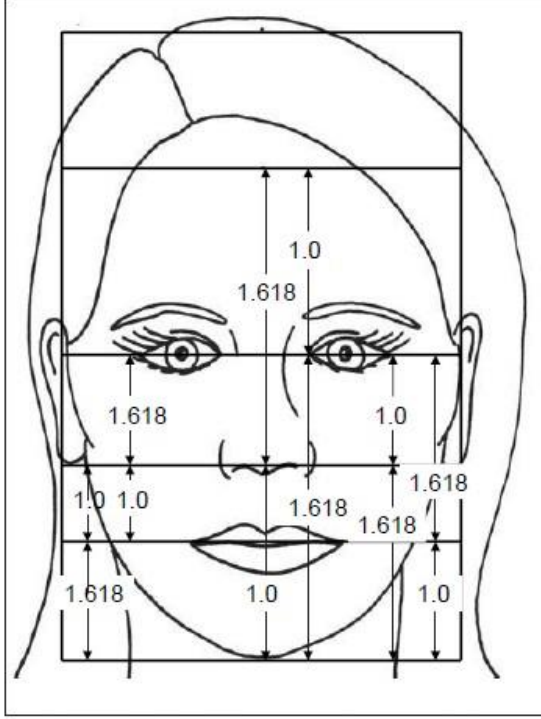

Figure 3a. Measured vertical soft tissue divine proportions [Ricketts^{13,14}].

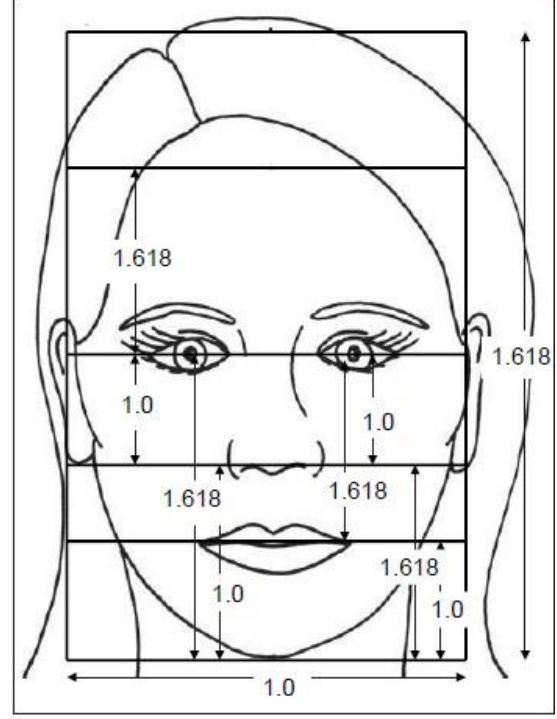

Figure 3b. Measured vertical soft tissue divine proportions [Ghyka¹⁶].

Şekil 32: Altın oran dikey yüz oranları (Shell & Woods, 2004)

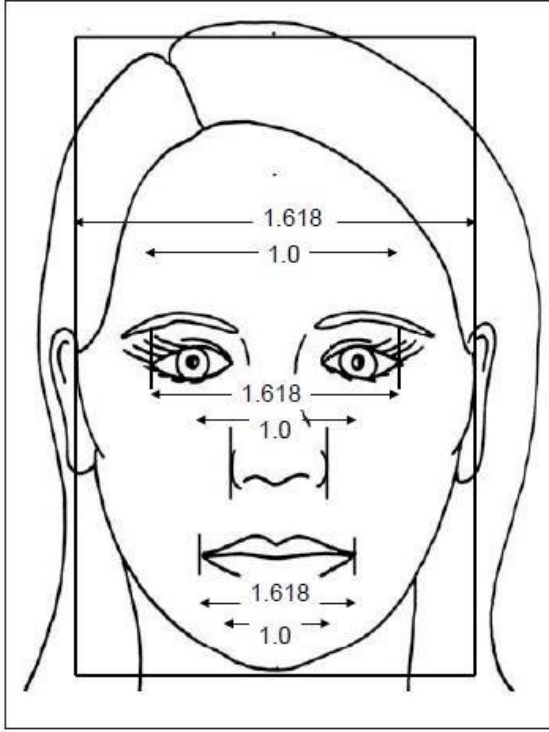

Figure 3c. Measured horizontal soft tissue divine proportions (Ricketts^{13,14} and Ghyka¹⁶).

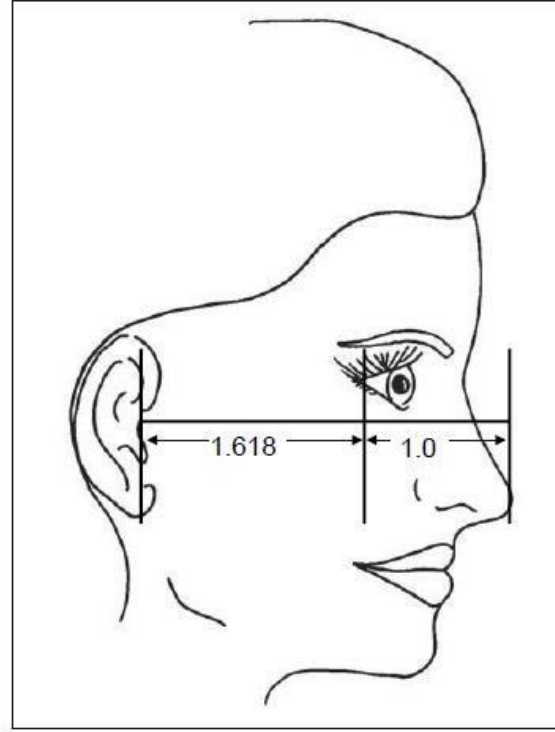

Figure 3d. Measured lateral soft tissue divine proportions (Ricketts^{13,14}).

Şekil 33: Altın oran yatay yüz oranları (Shell & Woods, 2004)

3.2. GÜZELLİĞİN TANIMI, KİŞİSEL GÜZELLİK VE YÜZ GÜZELLİĞİ

Güzellik estetik bir duygu ile kişide hayranlık uyandıran, keyif veren, hoş a gıdendir, bu bağlamda kişilere ve kùltürlere göre güzellik anlayışı değışkenlik gösterse de ortak bazı noktalar vardır. Biçim ve hacim arasında denge, estetik uyum, matematiksel uyum gibi yönlendiriciler söz konusudur. Simetri olgusu güzellik ile yakından ilişkili olup simetrik yüzlerin simetrik olmayanlara göre daha çekici olduğu belirtilmekte, bu tarz çalışmalar yer almaktadır. Güzellik Fournier'in tanımında, renk, biçim, orantı gibi hoş a gıden, keyif veren kavramların bir kombinasyonu olarak tanımlanır. (Fournier, 2002)

Güzellik, ruha hitap eden maddesel bileşenlerin uyumudur, güzellik bakanın gözündedir tanımındaki göz ruhtur, ruh güzeli tanır, seçer bu nedenle dış etmenlerin üzerimizdeki etkilerini göz ardı ettiğimizde herkesin güzeli farklıdır, kendi yaşam deneyiminin sonucudur.

Güzellik kavramı dini inanç, doğa, sosyal yapı ve kişisel duyguların etkisiyle, zamanın ruhuna uygun olarak sürekli anlam ve biçim değiştirmektedir. Tarihsel süreçte, Antik Yunan filozoflarından modern çağlara kadar, güzellik ile ilgili değerlendirmelerde insan ve doğa, ruh ve beden, erkek ve kadın, din ve dünya, maddi ve manevi, güzel ve çirkin gibi zıtlıklar dikkat çekmiştir. (Güzel, 2013)

Aristoteles (MÖ 384 – MÖ 322) güzelliği ahenk ve uyum olarak tanımlar, bir bütünü oluşturan unsurlar uyumluysa güzel olarak nitelendirir ve tam uyum, simetri, orantı gibi etkenler çerçevesinde güzelliği adeta matematik olarak ifade eder. (Buzoğlu, 2020)

Güzelliğin matematikle güçlü bağı olduğu ve altın orana göre oranlamanın nesnelere çekicilik kazandırdığı düşüncesinde olan Pythagoras (M.Ö. 570–M.Ö. 495), güzellik uyum ilgisine çalışmalarında önemli ölçüde yer vermiştir. Günümüz araştırmacıları tarafından da, altın orana uyumlu ve simetrik olan insan yüzlerinin diğerlerine göre daha çekici görüldüğünü ortaya koyan çalışmalar yapılmaktadır. Simetri, genetik ya da sonradan edinilmiş bir kusur olmadığını ifade eder. (Buzoğlu, 2020)

Pythagoras, herşeyin başlangıcının sayı olduğunu ileri süren ilk filozof olup, onunla doğa bilimleri, kozmoloji, estetik ve matematiği aynı düzlemde biraraya getiren estetik-matematik bakış açısı ortaya çıkmıştır. M.Ö.6 yy sanatçıları ozanların betimlediği ölçsüz güzelliği, somut bir şekilde uyum çerçevesinde ortaya koyabilmek için simetri ve doğru oran ile çalışmışlar, gözleri eşit yontmuş, göğüsleri eşit büyüklükte, saç örgülerini eşit ölçülerde, kolları ve bacakları eşit doğrulukta yontmuşlardır. (Eco, 2006)

Sanatçıların anatomi çalışmaları, insan vücudunun detaylı incelenmesi, çizimi ve gözlemler ışığında bir kısım ideal oranlara ulaşılmış, güzelliği betimleme, ortaya koyma amacıyla altın oran, simetri ve kanon gibi ölçüler kullanılmaya başlanmıştır. Kanon ve simetrinin, medikal estetik ve plastik cerrahide doktorların kullanımından önce sanatçılar tarafından kullanılmış olması, günümüzde, bazı estetik cerrahların kadın bedenine heykel formu verme, ideal güzelliğe ulaştırma isteğinin sanatçılardan etkilenmelerinden kaynaklı bir bakış açısı olduğunu düşündürmektedir. Kadın bedeni için belirlenen ideal tanımlar yüzlerce yıl önce kuramsallaştırılmıştır. (Güzel, 2013)

Güzellik tanımında iki bakış açısı söz konusudur, şekil ile hacim arasındaki denge olarak tanımlandığında, objektif bakış açısı devreye girer, bir canlının, objenin ya da soyut bir kavramın hoşnutluk, keyif vermesi güzelliğin subjektif yanını vurgular. Estetik, güzelliği temel alır, güzellik bir canlı, nesne ya da soyut kavramın karşı tarafta oluşturduğu hoşluk duygusu olup, bu duyguyu nesnedeki düzen, uyum, yücelik, basitlik, birlik ve ölçülülük yaratır, bu kompozisyona güzellik denir. (Buzoğlu, 2020)

İtalyan ressam Ellio Carlotti'ye göre, hiçbirşeyin eklenmesini, çıkartılmasını, değiştirilmesini gerektirmeyecek şekilde birlikte çalışan parçaların oluşturduğu bir bütündür güzellik. Amerikalılar daha pragmatik bir tavırla, “güzelliği tanımlayamam ama odaya girerse hemen tanırım” söylemiyle güzelliği tanımlamışlardır. (Keskin , 2015)

Güzellik her ne kadar kültürel kodlar ve kişisel deneyimlere göre bireysel olarak algılansa da bütünün uyumu, matematiksel yerleşimi gibi etkenlerin belirleyici ve yol gösterici olduğu, özellikle güzel olarak nitelendirilen yüzlerin ve objelerin çoğunlukla bu matematiksel forma uygun olduğu, kitle iletişim araçlarının küresel ivmesiyle ortak bir güzellik idealine doğru yol alındığı gözlenmektedir. Sosyal medyanın varlığıyla artık kıtalararası uzaklıklar kalkmış, herkes bir ortak paydada birbirinin hayatını, kültürünü gözlemleyerek yaşamını sürdürmektedir.

Yüz insanın kimliği gibidir, coğrafi bölge, ırk, yaşam koşulları vb. ile ilgili ipucu verebildiği gibi kişilik özellikleri ile ilgili de bilgi verir kimi zaman. Yüzyılların kodlarını yüzümüzde, cildimizde taşıyoruz. Etnik kökenimizi yüzümüzde taşıyoruz. Gözler, dudaklar, burun yapısı, cilt rengi, elmacık kemiklerinin konumu çoğunlukla bilgi verir kökenimizle ilgili. Bu yüz öğeleri aynı şekilde insan güzelliğini de ortaya koyar. Köken ne olursa olsun güzellik ile ilgili belli kodlar vardır, bu kodları yüz simetrisi, yüz öğelerinin oranı belli ölçüde yönlendirir, uyumun, oranının, simetrisinin olduğu yüzler güzel olarak nitelendirilir. Geçmişten günümüze yüz güzelliği ile ilgili farklı ölççekler söz konusu olmuş, dönemlerin, kültürün, modanın etkisiyle ten rengi, göz şekli, dudak biçimi, kaş şekli dinamik bir şekilde yön almış, güzel tarifi değişkenlik göstermiştir. Geniş alınlar, dolgun yanaklar, nokta dudaklar, bembeyaz ten, narin çene, incecik kaş geçmişin yüz güzelliğini simgelerken günümüzde ortak bir güzellik idealize edilmiş, adeta ırkların en güzel özellikleri güzel yüz tarifinde betimlenmiştir. Bu güzelliğe ulaşmak, günümüzde medikal estetik, plastik cerrahi, egzersiz gibi etmenlerin yanı sıra tamamlayıcı olarak kısmen de olsa makyaj ile mümkündür.

Yüz güzelliğinde hafif çekik badem gözler, narin burun, dolgun dudaklar, çıkık elmacık kemikleri, net ve belirgin çene hattı, aydınlık gözaltları, pürüzsüz bir ten (birkaç sene öncesine kadar güneş yanığı tenler tercih edilirken bu günlerde beyaz, pürüzsüz dolgun ten) güzel olarak değerlendirilmekte, güzellik endüstrisi bu görünüşe ulaşılması amacıyla gerekli/tüm imkanları sunmaktadır. Makyaj uygulamaları ve sınırsız/envai çeşit ürün ile de yüzün güzele ulaşması desteklenmektedir. Artık insanlar lensler sayesinde göz renklerini bile değiştirebilmekte, tercih ettikleri rengi kullanabilmektedirler. Bunun yanı sıra günümüzün güzel bir özelliği de çeşitliliktir, her çeşit saç, makyaj, tarz kabul görmekte, yaş ne olursa olsun kişinin kendi güzelliğini ortaya koyduğu tarzlar kullanılmakta, önerilmektedir.

Nature’da yayınlanan bir araştırma, Iskoç ve Japon öğrencilerin Avrupai yüzleri çekici bulduklarını ortaya koymuştur. Bir bakış açısına göre de güzellik kavramının fizyolojik değerlendirme yerine sosyal yapıya dayandığı, dominant kültürlerin kendi güzellik algısını dayattığı fikrini öne sürer.

Görsel ve yazılı medya yoluyla empoze edilen, modern tabir edilen dominant kültürün güzellik kriterlerine göre; Asyalının tüyü olmayan cildi, beyaz Avrupalının küçük klasik burnu ve renkli gözü, İspanyolların dolgun dudakları, Kaliforniya’nın bronzlaşmış teni, Barbie bebeklerin dik göğüs yapısı, siyahi kadınların kol yapısı, ergen genç beli, İsveçlilere has uzun bacaklar, Japonların küçük ayakları, fitness eğitimcilerinin karın yapısı, Jamaikalı dansçıların dar, çıkık popo yapısı güzel sayılmaktadır. Yüz açısından değerlendirildiğinde belirgin elmacık kemikli, kalın üst dudaklı, ince burunlu, gergin göz hatları olan, koyu kaş ve uzun dolgun kirpikleri olan kadın yüzü çekici sayılırken, erkek yüzünde maskülen yapı daha çekici sayılıp, testosteron hormonun etkilediği köşeli çene, simetrik dudaklar, belirgin elmacık kemikleri, koyu ve dolgun kaş ve kirpikler, kırışıklık olmayan bir yüz çekici olarak adl edilir. Üreme kapasitesinin yüksek olduğuna dair işaretlerin yer aldığı yüzler karşı cinse göre daha güzel ve çekici olarak algılanmaktadır. (Keskin , 2015)

Günümüz gençliği için gözlerin büyük, çekik, elmacık kemiklerinin çıkık olup üçgen çenenin güzel olarak nitelendirilmesi Japon çizgi filmlerinin etkisi olarak da gözlemlenebilir. Özenilen yüz ve göz şekli Japon çizgi film karakterlerinin yüz formlarını andırmaktadır. Kozmetik ve güzellik sektöründe Uzak Doğu ve özellikle Kore’nin hakimiyetinin etkisiyle pürüzsüz cam gibi cilt algısı

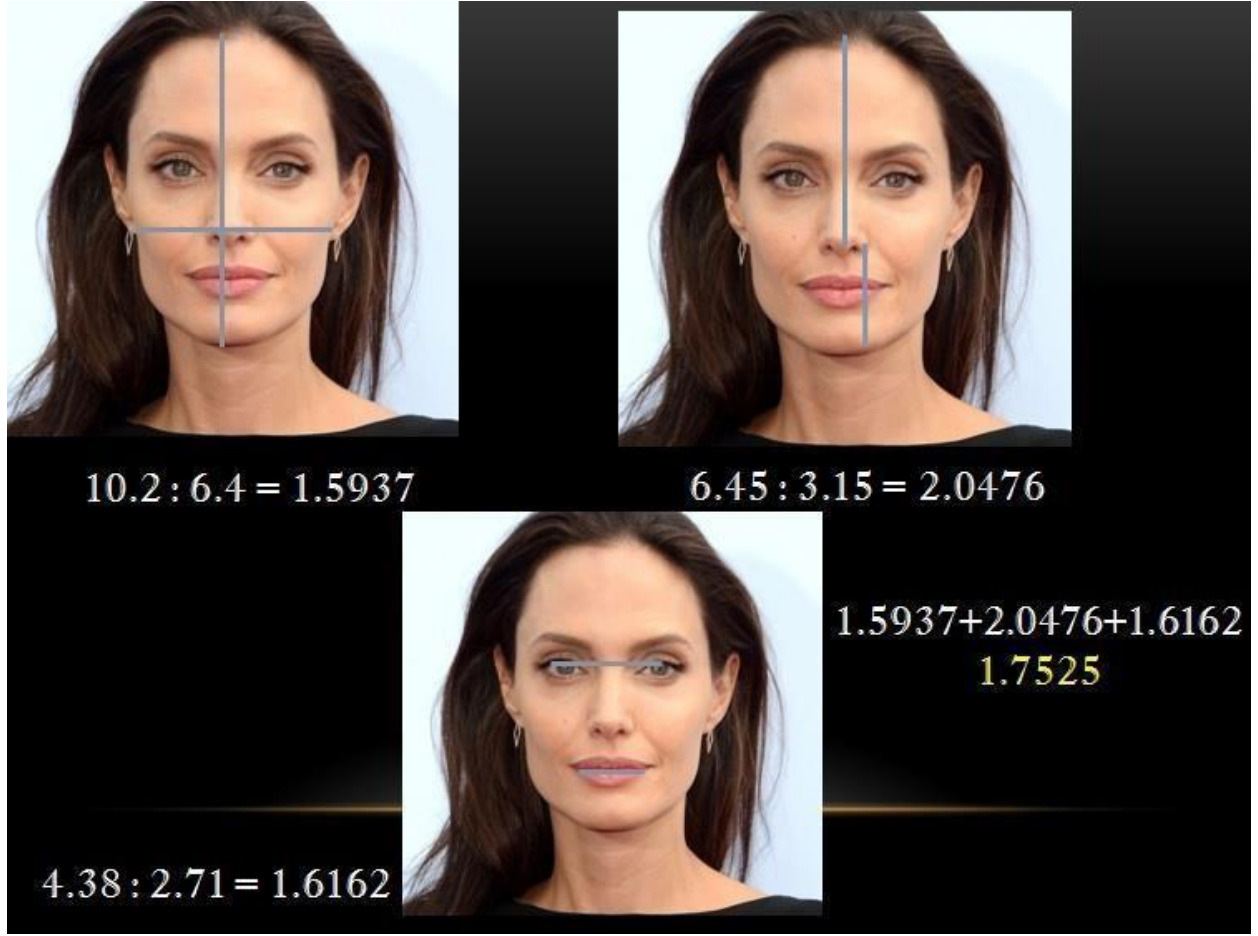
da yine yüz güzelliği ile ilgili etken olarak özenme araçlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Çizgi filmlerin yanı sıra oyuncak bebekler de yüz ve vücut güzelliğinde öykünme ve güzellik kriteri oluşmasında etken rol oynamaktadır.

Şahsi ya da topluluk yargısı açısından güzellik, sağlık, cildin yapısı, ortalama anlayışa uygunluk, gençlik gibi dış güzellik ile çekicilik, zerafet, kişilik gibi iç güzellik donelerinin birleşiminden oluşur, yüz önemli dış güzellik öğelerindendir. Moda ve anlayışlar büyük farklılık içerse de, kültürlere yönelik araştırmalara göre, güzellik algısında bir kısım ortak noktalar saptanmıştır, açık ten rengi ve büyük gözler tüm kültürlerde güzel olarak nitelendirilmiştir. Bunun yanında güzellik her yaş için geçerliliği olan bir kavramdır. (Nabiyev & Koçak, 2011)

Şekil 34: Yaşa göre yüz güzelliği örnekleri (Nabiyev & Koçak, 2011)

Bilgisayarda yüz güzelliği değerlendirilmesine yönelik çeşitli çalışmalar yapılmakta olup yüz ile ilgili bir kısım oranlamalar bulunmuş olsa dahi güzellik kavramını tam olarak ortaya koyacak matematiksel formüller mevcut olmayıp, yüz öğelerinin arasında belirlenen altın oran değerleri ideal yüzler için geçerlidir (Nabiyev & Koçak, 2011) Kimi yüzlerde ise bölgesel altın oranın yer alması yüzün güzel olarak nitelendirilme şansını artırmaktadır. Angelina Jolie örneğinde yüzün tümü tam altın oran değerlerini taşımasa da gözler ve dudaklar arasında altın orana yakın değer olup yüz güzelliği açısından etkili olan göz dudak oranı sağlanmış bulunmaktadır. Bu orantı yüz hatlarının uyumunu sağlayarak güzel görünmesini desteklemektedir. Angelina Jolie'nin modern güzellik anlayışına uygun yüz öğeleriyle dünyaca kabul görmüş yüz güzelliği yadsınamaz. (Bülbül & Seçkin, 2019a)

Şekil 35: Angelina Jolie'nin yüzünde altın oran değerleri (Bülbül & Seçkin, 2019a)

Günümüzdeki, yüz güzelliğini otomatik değerlendirip sonuçlandırmaya odaklı çalışmalar arasında Dror, Eisenthall ve Rupin'in, kişilerin yaptığı güzellik değerlendirmesi gibi çekicilik değerlendirmesi yapabilecek, iki boyutlu yüz görüntüleri üzerinden değerlendirme yapan bir analiz sistemi bulunmaktadır. (Nabiyev & Koçak, 2011)

3.3. GÜNÜMÜZDE GÜZELLİK ALGISI/ANLAYIŞI

Günümüzde güzellik kavramı, imaj ve medikal estetik kavramları ile birlikteliğin ortaya çıkardığı sinerjik etkiyle çok önemli hale gelmiştir. Güzellik sadece dış görünüm için değil hayatın bütünü oluşturarak tüm öğelerde bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde tercih edilir haldedir. İnsanoğlu her şeyde güzeli arayıp tercihlerini güzel olandan yana kullanırken dış görünüşte de bir mükemmel güzellik kaygısına düşmüştür. Özellikle sosyal medyanın gelişmesi ve hayatın içinde çok büyük yer kaplamasıyla birlikte özellikle genç nüfusta bir algı şeklinde başlayıp yetişkinlerde yaşlanma ile

birlikte gençliğin verdiği tazeliğin yitirilmesi ile sahip olunması arzulanan bir ihtiyaç haline gelmiştir. Medyanın, sosyal çevrenin, tüketim dünyasının baskıları ile kusursuz güzellik, pompalanan güzellik metasına ulaşmanın kolaylaşması ile kadınlar, gençler ve artık erkekler de güzelliğin peşine düşmüş bu uğurda istenen şekle dönüşmek için ameliyatlara, enjeksiyonlara, makyaj tekniklerine başvurur hale gelmiş, çok büyük bir sektörün takipçileri tüm dünyada çok hızlı bir şekilde çoğalmıştır. Burada sözü edilen kusursuzluğu yaratmada başta cerrahlar, diş hekimleri olmak üzere sektör temsilcileri altın oranı temel alarak ortak bir anlayış yaratmışlardır. İdeal güzellik kavramı, bu şekilde akıllı telefonlarla birlikte görsel şölenini çok güçlü bir şekilde yaratmakta ve aslında bir baskı oluşturmaktadır. Özellikle boyut kavramının öne çıktığı görsel medyada en küçük kusurlar (bireylerin kusur adlettiği kişisel farklılıklar) çok büyükmüş algısı taşımaktadır. Geçmişte kusursuz görünüm amacıyla özellikle göz önünde olan, işinin bir parçası güzel olmak olan bireyler, bu uğurda gerekenleri yaparken, günümüzde genel yaşamın içindeki bireyler de iyi görünmenin, kusursuz görünmenin yollarını aramakta ve gerekli uygulamalardan faydalanmaktadır. Özellikle sosyal medya tüm dünyada ergen/genç nüfus tarafından yoğun olarak kullanıldığı için trend, güzellik vb. kavramlar çok hızlı bir şekilde farklı kültürlerde eşzamanlı olarak yayılmaktadır.

Simetrik gözüken yüzlerin bebekler tarafından bile tercih edildiği, yapılan araştırmalarla ortaya konmuş olup yakışıklılık, güzellik gibi çekicilik içeren kavramların güven uyandırdığı, güvenilir bir algı, ilk intibah yarattığı ile ilgili çalışmalar da mevcuttur. İşe alımlarda bile prezantabl kavramı devreye girmiştir. Böylece güzellik ve bakımlı olmak, olumlu bir imaj, dış görünüş kavramları eğitim, yetenek ve tecrübe ile paralel bir şekilde ayırt edici özelliklerin arasında yer almaktadır. Sessiz iletişim araçlarından olan dış görünüş kavramının içinde, güzellik, yüz hatları, fiziksel özellikler de olumlu bir etken olarak yer alır.

Genellikle fiziksel güzellik söz konusu olduğunda, bu güzelliğin sahibi kişilerin olumlu özelliklere sahip olduğu düşüncesi yer alır. Birçok araştırma, fiziksel güzelliğin birçok olumlu beklentiyi de yanında getirdiğini ortaya koymaktadır. Fiziksel güzelliğe sahip kişiler, otomatik olarak ilginç, sıcakkanlı, dürüst ve yetenekli olarak düşünülmektedir. Bu araştırmalardan, Eagly ve Makhijani (1991) ve Feingold (1992) 'un araştırmaları göstermiştir ki, kişiler arasından güzel olarak

nitelendirilenler, denekler tarafından diğerlerine göre daha sosyal, dışadönük, ilginç ve sıcakkanlı olarak belirtilmiştir. (Keklik, 2012)

Pandeminin yoğun yaşanıp hayatın akışının farklı bir hal aldığı bu günlerde, diğer sektörler zarar görmüşken, uzmanlar estetik müdahalelerde artış olduğunu dile getirmektedir. Yeni nesil iletişim araçlarıyla, insanlar diğer insanlarla biraraya gelmeden de göz önünde olmaya başlamışlardır.

Özellikle online toplantı ve çalışmaların fazlaşması, insanların ekrandan gördükleri kendi yüzlerine yönelik restorasyon isteğini ortaya çıkarmış, daha dinç bir yüz, yorgun olmayan gözaltları, genç bir görünüm için estetik işlemlerden faydalanma isteği artmıştır. Sosyal medyada geçirilen zaman ve paylaşımlar nedeniyle mükemmel, güzel görünme arzusu güçlü bir hal almış, estetik uygulamalar yaptıрма isteği artmıştır. Güzellik kavramı küresel ve ulaşılabilir hale geldiği için bu olguda benzer güzellik anlayışı, kitle iletişim araçları ile de empoze edilmektedir.

Ortak bir güzellik kavramı, algısı yaratılınca, bunu oluşturan kolaylaştırıcı etmenler ortaya çıkmış, moda, plastik cerrahi, medikal estetik, kozmetik gibi endüstriler yaygınlaşmış, kullanım alanları çoğalmıştır. Makyaj istenen güzellik kavramına ulaşmakta iyi bir yol olarak kullanılmakta, çocuklar bile instagram, youtube vb. kanallar yoluyla öğrendikleri makyaj tekniklerini kullanarak uygulamalar yapmakta, sosyal medyadan bu görselleri/videoları paylaşmaktadır. Bu demektir ki yakın gelecekte güzellik olgusunun gücü doğallaşacak, hayatın içinde sıradan kişiler için de daha ulaşılabilir bir hale gelecektir. Daha küçük yaşlardan belirli bir güzellik algısı empoze edilerek ve bir güzellik isteği başlatılarak, bu alanda geleceğin bakış açısı şimdiden şekillendirilmektedir. Bu fotoğrafın dışında yer alan, güzelliğe önem vermeyen bireyler olduğuhalde, kişisel bakış açısı devreye girdiğinde, bir şekilde bu kişilerin de öznel bakış açısı, güzellik kavramıyla bir yerlerde çakışacaktır.

Dış görünüşün ifadelerinden giyinmek olgusu, artık tarihte ortaya çıktığı ilk zamanlardan farklı bir hale gelerek sadece örtünmek ve iklim koşullarından korunmak amacını aşmış, makyaj ve bakım gibi güzellik kavramının güçlü bir ögesi haline gelmiştir.

4.ALTIN ORAN VE GÜNÜMÜZ YÜZ MAKYAJINDA UYGULAMALARI

4.1.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu araştırma doğanın en küçük yapı taşlarına kadar var olan; karada, havada ve denizde yaşayan ağaçlardan, bitkilere, deniz salyangozlarına, kar tanelerinden, arıların bal yaptıkları peteklerine varıncaya kadar tüm canlılarda var olan, simetri ve düzeni anlatan altın oranın, insan portresi açısından ideal güzeli ve bu güzelliğe ulaşmada makyaj için önemini açıklar.

Binlerce yıl öncesinden Protagoras'ın "insan, her şeyin ölçüsüdür" ifadesi ışığında insan yüzünün oranlarını ve bu oranların nasıl uyumlu güzelliğe dönüşebileceğini sanat ve bilim açısından ele alır.

Altın Oranın yüzyıllardır kullanılan bir güzellik ilkesi olarak, günümüzde de tezin ana teması olan makyaj uygulamalarında nasıl kullanıldığını çeşitli insan portreleri üzerinden göstererek, bu orana neden gerek duyulduğunu örneklerle açıklar.

Milenyumu, milyonlarca insanı kaybettiğimiz pandemide dijital teknoloji devrimini yaşadığımız bu çağda; insanlar, yeni dünya düzenindeki popüler yaşam alanları olan çeşitli sosyal medya hesaplarından rekabet döngüsü içerisindeki yerlerini alırlar. Bu nedenle insanlar ve özellikle genç insanlar çevrelerinde, dünyada bulunan milyonlarca profil arasından hem çalışma hayatında hem de beğeni alma bağlamında ayrıcalıklı bir konuma sahip olabilmek için altın oran temelli makyaj faaliyetlerini sürdürmektedirler. Bu tip makyaj onlara sosyal, ekonomik, kültürel kaynaklarını bir üst noktaya taşıma, özünde yaşam kalitesini arttırmada katkı sağlayacaktır.

Bu tezin amacı, sahip olunan temel kaynağın makyaj alanında, doğru ve kişinin yüz özelliklerine uygun tasarım ve uygulamalarla, “Altın Oran” temel alınarak yeniden yapılandırılmalarının günümüzdeki önemini vurgulamak, anlatmaktır. Aynı zamanda, temel makyaj alanında, doğru ve kişinin yüz özelliklerine uygun tasarım ve uygulamaların yapılması esasında, öğretici ve bilgilendirici bir kaynak oluşturabilmektir.

4.2. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Teze başlanılan süreçte, araştırmanın literatür taraması ve nitel araştırma tekniklerinden yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak gerçekleştirilmesi planlamıştır. Fakat Pandemi (Covid 19 virüsü) sürecinden kaynaklı, mobil örneklendirmeler ile sınırlı olarak tamamlanmıştır. Araştırmada ulaşılan sonuçlar bu çalışmanın bulgular ve sonuç kısmında yazarlar ile sınırlıdır.

4.3. MATERYAL

Çalışmanın ana konusu olan genç ve orta yaşlı birçok insan profiline örnek olarak yer verilmiştir. Çalışmada doğada var olan sanat ve bilimsel alanlardaki kullanımları, varlıklarından sözü edilen Altın Oran, insan profilinin daha uyumlu bir güzelliğe ulaşmasında, makyaj uygulamalarında en önemli etkenlerden biridir. Ayrıca 20. Yüzyılda başlayıp gittikçe yaygınlaşan estetik ameliyatlarda da başvuru alan temel öğelerden biridir.

4.4. YÖNTEM

Çalışmanın amaçlarına ulaşmak için öncelikle konu ile ilgili literatür taraması yapılmış, belgesel gözlem yapılmış; altın oran ve sanat tarihindeki varlığı, insan profili üzerindeki etkileri açıklanmış; kuramsal bir çerçeve oluşturularak seçilen örnek profiller üzerinden temel makyaj alanı ile ilgili araştırmalar ve analizlere yer verilmiştir.

4.5. MAKYAJ VE TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDEKİ YERİ

Kişi hakkında ipucu veren sözsüz iletişimin öğelerinden olan makyaj, ilkel dönemlerde dahi bir ifade aracı olarak ortaya çıkmıştır. Geçmişte, kimi toplumlarda savaşan kişiye güç katmak, karşılaşılan insanlara üstünlük sağlamak, korkutmak güdüsüyle yapılan, kimi toplumlarda da sosyal statü, kişisel özellikler vb. konusunda bilgi veren boyanma işlemi, aslında günümüzde de özellikle kadınlar tarafından kimi zaman benzer bir güdüyle kullanılmaya devam etmektedir. Kimi zaman kişiler tarafından, toplumdaki kişisel imajı vurgulamak, güçlü görünmek, varlığı, duruşu desteklemek amacıyla kullanılmaktadır, kimi zaman da rekabet ortamında öne çıkmak, farklı görünmek, akılda kalıcılık için bir ayrıcalık katmak için yapılmaktadır. Günümüzde özellikle doğu toplumlarında daha yoğun bir boyanma işlemi yapılmaktadır, bunun nedenlerinden biri kadınların özellikle bu toplumlarda belli kurallar çerçevesinde yaşamaya devam etmesinden

kaynaklanmaktadır ve bir şekilde kendilerini ifade etmek, yaşamlarını renklendirmek amacıyla boyayı daha fazla kullanmaktadırlar, özgür oldukları alanlardan, doğal başkaldırı araçlarından biridir boyanma. Bunun yanı sıra geçmişte sağlık amacıyla gözlere çekilen sürme vb. boyaların doğal olarak erkek kadın yüzlerinde kullanılmasından dolayı gözlerin yoğun bir şekilde kullanılmasına alışkın olmaları da bir etkidir.

Boyanma olgusundan günümüz makyaj kavramının oluşmasına kadar geçen tarihsel bir süreç söz konusudur.

Boyanma, 20.yy başında kozmetik sektöründe yaşanan büyük gelişmelerin sonucunda, modern hayatın bir parçası haline gelmiş, kitle iletişim araçları vasıtasıyla kadın erkek modern insana empoze edilmekte, doğal görünüme vurgu yapan, cilt üzerinde yeni bir cilt benzeri reklam sloganlarıyla günümüz insanına sunulmaktadır. (Gündüz, Boyanmanın toplumsal işlevi)

Sözlük anlamına baktığımızda da makyaj, güzel görüntü sağlamak amacıyla yüzü değiştirmek, boyamak olarak geçmektedir. Doğru ürün ve uygulamalarla bu değişim gerçekten de sağlanabilmekte, insan yüzünde o illüzyon yaratılabilmektedir. Günümüzde artık 2 boyutlu, 3 boyutlu makyaj kavramları ile makyaj endüstrisi teknolojinin etkisiyle bambaşka bir gelişim göstermiştir. Bitkilerden elde ettikleri karışımlardan ibaret olan geçmişin boyanma kavramı günümüzde yapay ciltlerin yaratılmasına kadar geniş bir yelpazeye açılmıştır. Gündüz'ün makalesinde, mağara insanların beslenme ve barınmanın yanı sıra ayna ve süs eşyası yaptıkları(Dr.Van SükKerveer), belirtilmektedir. Bu da kendini güzel hissetme, bunun için birşeyler yapma ihtiyacının insan doğasında var olduğuna işaret etmektedir. Makyaj, kişinin kendini güzelleştirme, değiştirme araçlarından biridir. Bazen de soyluların, sıradan halktan üstünlüğünü ifade etmek için kullanılan bir araç olarak kullanılmıştır makyaj. Antikçağ Romasında makyaj yapıldığını gösteren, yazar Ovidius'un "Kadın Yüzü İçin Güzellik Ürünleri / Medicamine faciei femineae" adlı eseri mevcuttur, Roma'da geç dönemde makyaj kavramının olduğuna tanıklık eder. Antik Mısır ve İbranilerde de güç ve soyluluğu ifade etmek için kullanılan makyaj Rönesans'ta da aynı amaca hizmet etmiştir. Rönesans döneminde soylular beyaz pudra kullanmışlar, böylece güneş altında çalışan işçi, köle ve köylülerden sınıf farklılıklarını vurgulamışlardır. Eski dönemlerde günümüzden farklı olarak kadın erkek boyama eylemini gerçekleştirmekteydi ve bu eylemin amacı süslenmenin ötesinde sosyal bir amaç içermekteydi. Antik Mısır'da, kişiler

tanrısallık ya da krallık mensubiyetini ortaya koymak için killi topraktan kırmızı boya ile dudaklarını boyamışlar, kömür tozunu sürme olarak kullanmışlardır. Halkın elde edemeyeceği sim ve renkli bitkisel boyaları Mısır firavunları, kraliçeleri ve rahipler kullanarak halktan ayırd edilmişlerdir. Aynı zamanda kafaları kazıtılmış ve peruklarının altında özel yağlar sürülmüştür. (Gündüz, Boyanmanın toplumsal işlevi) Yüz ve saç makyajı, bir nevi makyajın sahnede karakterlere yaptığı katkı gibi, sosyal hayatın içinde, kişilere biçilen rolü desteklemek amacıyla sahnedeki gibi kullanılmıştır.

İsmi bile güzel olan anlamına gelen Mısır Kraliçesi Nefertiti'nin, kalın siyah göz makyajı/eyelerini günümüzde de aynı şekilde kullanılmaktadır. Yine Antik Mısır'ın son Helenistik kraliçesi olan Kelopatra'nın da göz makyajı ve kalın yoğun eyelerini günümüze kadar gelmiştir. Mısır'da kullanılan siyah boyanın sadece kozmetik amaçlı değil göz hastalıklarına karşı kullanıldığı bilinmektedir.

Christian Amatore adlı araştırmacı tarafından, “Mısırlılarda kullanılan kozmetiklerin kurşun içerdiğini, kurşun toksik olsa diğer yandan vücutta bağışıklığı artıran ve hastalıklarla savaşan nitrik asit üretimini hücrelerde yüzde 240 çoğalttığı belirtilmektedir. Mısırlılar da bu boyanmanın sihirli olup hastalıklara karşı koruduğuna inanılır. Eski medeniyetlere ait görüntüler ile ilgili bilgiler kazılar sonucu ortaya çıkmaktadır. Sümerler'de kadın, erkek ve çocuklarda dahi oval ve kalın çerçevelenmiş gözlere rastlanmıştır. Gözün iletişimin başladığı ilk organ olmasının yanı sıra sözel iletişim kurulamadığı durumlarda gözler ile iletişim sağlandığından makyaj tarihindeki renklendirme ve süslemeler göze uygulanmıştır. Başlangıçta toprak, hayvansal yağlar ve bitki köklerinden hazırlanan boyaların, esans ve kokulu yağlarla karıştırılarak mermer, fildişi gibi nem ve su geçirmeyen kaplarda saklanması, ilkel makyaj malzeme örneklerinden sayılabilir. (Yazıcı, 1997, akt. Gündüz, Boyanmanın toplumsal işlevi)

Tarihsel süreçte de, günümüzde de bazı kozmetik ürünlerde, sağlığa oldukça zarar verenler içerikler bulunmaktadır. Geçmişte yüzü beyaz göstermek için kullanılan ürünlerin toksik olduğu ve ölüme kadar neden olduğu dönemler mevcuttur. Ayrıca gözlerde kullanılan katran da aynı şekilde körlüğe kadar sebep olmuştur. Halen piyasada yer alan rujların büyük bölümü kurşun içermekte, diğer kozmetik ürünlerin bazılarında da ağır metal içeren maddeler yer almakta olup bunların içerikleri sağlığa zarar vermeyecek şekilde belirlenen oranlardan oluşur. Bunun yanında

günümüzde temiz içerik bilinci ortaya çıkmış, bu tarz ürünler üretilmeye ve tercih edilmeye başlanmıştır. Öngörümüz gelecekte tamamen insan ve hayvan sağlığına ve doğaya dost ürün bilinci oluşması ve kullanılan ürünlerin temiz içerik ve ambalajda üretilmesidir. Bunun için gerekli toplum bilincinin oluşturulması gerekmektedir. Çünkü bir yandan cilt daha sağlıklı ve canlı görünsün diye cilt bakım ürünleri ve makyaj ürünleri kullanılırken, bu ürünlerin esasen sağlığımızı tehdit etmesi kabul edilemez ironik bir çelişkidir. Makyajın yaygınlaşmasının nedenlerinden biri de sosyal kültürel etkenler ve modanın yanı sıra kişiseldir. Makyaj uygulamaları kişiyi sağlıklı ve canlı gösterir. Leke, kırışıklık, solgun yüz gibi cilt sorunları geçmişte sağlıksız olmakla eşdeğer tutulur ve hastalık olarak algılanırdı, bunun yanı sıra geçmişte de günümüzde de makyajla yanaklar ve dudaklar pembeleştirilerek solgunluk giderilir, boyalarla belirgin olmayan kaş ve gözler belirginleştirilerek daha canlı bir görünüm elde edildiği için tüm toksik içeriklerine rağmen makyaj yapılmaya devam edilmiş, günümüzde ekonomik krizlerden bile etkilenmeyen bir endüstri halini almıştır. Vazgeçilmez olmasında sağlıklı görünümün yanı sıra kişiye kattığı çekicilik ve cezbediciliğin de payı vardır. Günlük makyajın yanı sıra sinema ve tv için yapılan profesyonel makyaj da oldukça gelişmiştir.

4.6. ALTIN ORAN VE MAKYAJ

Altın Oran, günümüz multimedyaında animasyon yazılımı, plastik cerrahi simülasyon yazılımı, anatomi, heykel, sanat ve mimari gibi alanlarda uygulamalarda kullanılmaktadır. (Abu-Taieh & Al-Bdour, 2017) Aynı şekilde Marquardt'ın estetik değerlendirme için ortaya koyduğu maskenin makyaja yönelik mobil uygulamasında altın orandan faydalanılmış olup kamera uygulaması geliştirilmiştir. Altın Oran maskesi ile kolay makyaj vaad etmekte, estetik operasyon düşünenlere de ön fikir vermesi açısından rehberlik etmektedir.

Güzelleştirici/düzeltilici makyajın tasarım ve uygulanma aşamalarında altın oran yol göstericidir. Güzellik anlayışının moda ve kültürlerle göre değişkenlik gösterdiği gibi makyaj da güzelliğe katkı gibi düşünüldüğünde kişilere göre değişkenlik göstermenin yanı sıra toplumlara göre de değişkenlik göstermektedir. Yine aynı şekilde makyaj tasarım ve uygulamalarında simetriyi sağlayacak belli kurallara göre yol alındığında ortak görüşe hitap edecek bir model ortaya çıkar.

Makyaj, kişinin var olan güzelliğini ortaya çıkarmak, cildini daha genç ve kusursuz göstermek, bakışını daha belirgin kılmak, kusurlarını kapatıp güzel yönlerini vurgulamak amacıyla, kozmetik ürünlerle yapılan bir uygulamadır. Bu tanım temel makyaj/güzelleştirici/düzeltici makyaj kavramlarını kapsar. Bir de profesyonel makyajın diğer türleri vardır, bu çalışmanın konusu genel anlamıyla temel makyajı/güzelleştirici/düzeltici makyajı kapsar.

Makyaj uygulamalarında altın oran, yüzün öğeleri arasındaki simetriyi sağlamak ve altın oran ölçeklendirmesine göre yüzün orta kısmının ideal yüz şeklinde algılanmasını sağlamak amacıyla, aydınlatma ve gölge tekniği kullanılarak makyajın uygulanmasında rehber alınır.

İnsan yüzünde bilim adamları tarafından ideal olarak belirlenmiş ölçüleri içeren bir çok altın oran mevcut olup yüzde altın oran hesaplaması yapabilmek için bir takım kurallara hakim olmak gerekir. (Aoder, 2014) Sadece bazı ideal yüz ölçülerine sahip yüzler bu oranlamaya denk gelir, tüm insanlığın bu ölçülere sahip olmasını beklemek yanlış olup ideal ölçülere uygun olmayan yüz tipleri için de güzel değildir denilemez. Çalışmanın başlarında da belirtildiği gibi güzellik ile ilgili ortak görüşler söz konusu olduğunda ortak paydada buluşmak için söz konusu obje, kişi, yüz, vücut vb. için oran ve simetri göze hoş gelen biçim konusunda yönlendirici rol oynar, bu anlamda bir ideal yüzü tanımlamak ve çeşitli uygulamalarla bu ideale yaklaştırmak için bu oran kullanılabilir.

Bülbül ve Seçkin'in günümüz modern kadın modellerine yönelik yaptıkları incelemeler, iki gözün arasındaki uzunluğun dudak kenarları arasındaki uzunluk ile oranının altın orana yaklaşık değerlerde olduğunu ortaya koymaktadır. Günümüz estetik operasyonlarında da aynı mantık kullanılırken makyaj yöntemleri kullanılarak da gözler arasındaki mesafe artırılıp dudak kenarları genişletilerek altın orana yaklaştırılmaktadır. Yunanlı düşünür Proclus'un "sayı olan yerde güzellik vardır" sözü bu bulguları teyit eder nitelikte olup bir sanat eseri veya yapıdaki altın orana yakınlık, eserin güzelliğinin ölçüsü olarak da bilinmektedir. (Bülbül & Seçkin, 2019a)

4.7. GÜNÜMÜZDE GÜZELLİK ALGISI VE MAKYAJ TASARIMI

Kadınların dış görünüşlerine verdikleri önem, geçmişe oranla daha da artmıştır. Bu durum, demokratik batılı toplumlarda, kadın güzelliğinin bir kültür endüstrisi haline gelmesine etken olmuştur (Reventos, 1998, akt. Oğuz, 2010) Bu endüstrinin yarattığı tüketim döngüsünde makyaj sektörü de önemli bir yer tutmaktadır. Mükemmel güzelliğin yaratılmasında makyaj sihirli bir araç

olarak sunulmaktadır. Makyaj doğru bir şekilde uygulandığı takdirde dış görünüşümüzde yarattığı olumlu katkı yadsınamaz.

Günümüzde güzellik kavramı sağlık, spor, zindelik, gençlik, iyi beslenme, kişisel bakım, kendini sevmeye kavramları ile birlikte sunulmaktadır. Altın orana uygun bir şekilde yapılan makyaj da sağlıklı ve zinde bir görünüm sağlayarak, yorgunluğun, fiziksel yapının ya da yaşlılığının izlerini en aza indirgeyecek şekilde uygulanır. Sonucunda yüzde yaratacağı simetri ve oran algısı açısından güzelliğe aracılık eder. Genç, yaşlı tüm bireylerin yüzlerinde bu etki gözle görülebilir. Tarihsel süreçte erkeklerin de kadınlar kadar boyandığı dönemler olmakla birlikte modern zaman erkeğine, özellikle sahne sanatlarında makyaj uygulanmaktadır. Oysa günümüzde sadece kadınlar değil erkekler de görünümelerini filtrelemek, iyileştirmek adına yavaş yavaş makyaj ile flört etmekte, erkek hayatına da makyaj kavramı girmeye başlamaktadır. Altın orana uygun olan düzeltici makyaj tasarımları erkekler için de uygulanabilir.

Güzellik ve makyaj ilişkisinde makyaj güzel olanı daha da vurgulamak, ortaya çıkarmak için uygulanan yardımcı ama güçlü bir öğedir. Makyaj ile bir sihir, bir algı yaratılır. Bu algının sihir olarak nitelenmesi makyaj silindiğinde oluşan algının anında ortadan kalkmasından kaynaklanmaktadır.

Doğru makyaj ile bir yüzü (aynı şekilde boyun ve dekolte bölgesini) güzel olarak tasarlayabileceğimiz gibi yanlış uygulamalarla güzelliğini geri planda bırakarak sıradanlaştırmak da mümkündür. Bu güzelleştirme ya da sıradanlaştırmada makyajın yanı sıra diğer dış görünüş öğelerinin de rolü büyüktür. Yanlış yapılan makyaj uygulamaları yüzü ve yüz öğelerini olduğundan daha kötü gösterebilir, kişiyi olduğundan yaşlı gösterebilir. Makyaj tasarımının kişinin yaşı, cilt yapısı ve rengi, yüz öğeleri, saç rengi ve modeli gibi etkenler dikkate alınarak doğal, yüzde göze batmayacak şekilde planlanması ve ürün seçiminin de tamamen kişiye özel seçilmesi gerekir.

Bu çalışmada öncelikli olarak örnek yüz modellerine ten makyajı ağırlıklı bir temel makyaj tasarlanarak her yüzün altın orana uygun olarak ön plana çıkarılması sağlanmış, ikincil çalışma ile yüz öğelerini güzelleştirecek daha yoğun bir tasarım yapılmıştır.

4.8. YÜZ GÜZELLİĞİNDE CİLT ETKENİ VE YÜZ ŞEKİLLERİ

Kişilerin yüz güzelliğini değerlendirmede belirleyici etkenlerden biri de cilttir. Cilt/deri “en estetik giysimizdir” deyişinde olduğu gibi vücut ve yüzümüzü kaplayan en geniş alandır ve yüz güzelliği konusunda yüz öğelerinin yerleşiminden sonra ilk göze çarpan ve en önemli etkindir. Bir yüzün niteliklerinden bahsederken, cildin rengi, cilt dokusu, cilt tonu es geçilemez. Güzelliğin gençlikle bağdaştırılmasının en önemli nedenlerindendir, cildin görünümü, yapısı, dokusu. Genç cilt pürüzsüz, dinç ve sağlıklı görünür. Bu nedenle güzellik ile ilgili kavramlar söz konusu olduğunda cildin canlı, parlak, pürüzsüz ve elastik olması vurgulanır. Bu durum aslında sağlıkla ilişkilidir, çünkü kan dolaşımı güçlü ve yeterli olduğunda pembe görünümlü sağlıklı bir cilt rengi ve sağlıklı bir doku göze çarpar. Hormonal, alkol, sigara ve kötü beslenme, stres vb. serbest radikal etkenlerine maruz kalma da cilt yapısını ve görünümünü oldukça olumsuz etkiler. Vücudumuza yansıyan olumsuzluklar çok çabuk bir şekilde cildimizde kendini gösterir. Cilt yüzeyinin pürüzsüz olmasının yanı sıra bariyeri ve cildin genel dokusunun dolgunluğu, nemlilik oranı cilt güzelliğinde önem taşır.

Yüz güzelliğinde yüz öğelerinin yerleşimi, yüzün proporsiyonu etken olup, bir yüzü ideal yüz görünümüne ulaştırmak için uygulanacak makyaj uygulamalarında bunların yanı sıra yüz şeklinin de dikkate alınması gerekmektedir. Yüz şeklinin belirlenmesinde kişinin yüz kemiklerinin yapısı önemlidir. Bunun yanı sıra kişinin kas yapısı da yüzün şekline yön verir, güçlü kaslar daha gergin bir görünüm sağlarken zamanla yaşlanmaya bağlı olarak cilt ve kas dokusunun elastikiyetini kaybetmesiyle sarkma başlar ve yüz şekli özellikle çene ovali ve boyun bölgesinde sarkma göze çarpar. Yüz şeklinin korunması aşamasında spor, yüz egzersizleri, iyi beslenme, hücre aktivitesine zarar verecek serbest radikal etkenlerinden uzak durma gibi konulara dikkat edilip cildi destekleyici nitelikte ürünlerin kullanılması etkili olur. Çenede yer alan deri altı yağları ve yanakların genel durumu da yüz şeklini ortaya koyan etkenlerdendir.

Yüzün, makyaj, estetik ve kozmetikte belirlenmiş, yüz şekli tanımlamaları mevcut olup yüzün genişliği ile yüksekliği karşılaştırılarak bu tanımlara ulaşılmaktadır. Estetik alanında yüzün uzunluk ve genişliğine göre yüz şekilleri belirlenmektedir. (Buzoğlu, 2020)

Yüz şekilleri ve yüz öğeleri, etnik ırklara göre cilt rengi gibi farklılıklar gösterebilmekle birlikte genel olarak temel yüz şekilleri ve bunların karışımı olan elmas, köşeli, kalp gibi mix yüz şekilleri vardır.

Yüz şekilleri özellikle Avrupalı yüz şekilleri baz alınarak, ideal yüz şekli kabul edilen oval yüz şeklinin yanı sıra yuvarlak yüz, kare yüz, dikdörtgen/uzun yüz, üçgen yüz, ters, üçgen yüz şeklinde sınıflandırılabilir. Avrupalıların yanı sıra Arap, Fars ve Hint kökenlilerde de bu yüz şekilleri geçerlidir. Orta Asya ve Uzak Doğu'da kemik yapısı özellikle elmacık kemikleri, göz ve burun yapıları nedeniyle biraz farklılık gösterebilmektedir. Afrikalılarda da özellikle yanak ve çene kemikleri farklılık göstermekte dudakların dolgun ve büyüklüğü göze çarpmaktadır. Asya ve Afrikalılarda burun kemiklerinde daha düz bir yapı göze çarpmaktadır.

Afrikalı ve Asyalılarda yüzün belli bölümleri altı temel yüz şekline uygun olmayabilir. Kemik yapısı ve yüzün derinliği farklı olabilir.

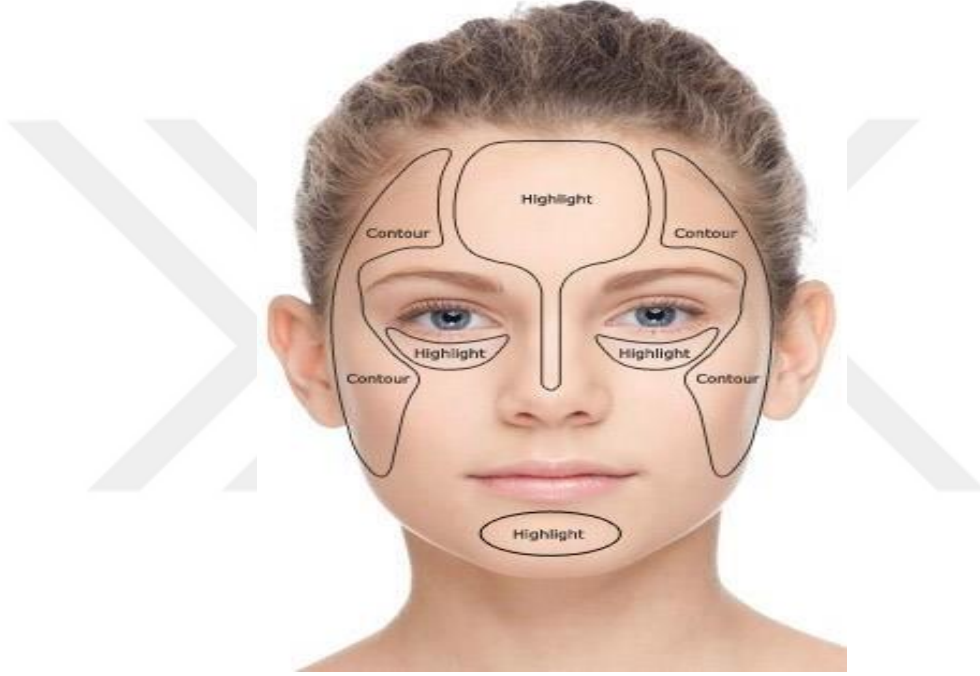
Afrikalılarda yanak kemikleri yüksek olup çene öne doğrudur. Karakteristik olarak iri ve dolgun dudakları vardır, burun kemikleri ise daha düzdür.

4.9. GÜNÜMÜZ YÜZ MAKYAJINDA ALTIN ORAN UYGULAMALARI

Yüz makyajında altın oran uygulanması, öncelikli olarak yüz şekli ve yüz öğelerinin kendi içindeki durumu temel alınarak, kozmetikler yardımıyla, ışık göz önünde bulundurularak, aydınlatma gölgelendirme tekniği kullanılarak, makyaj yoluyla ideal yüz algısının yaratılmasını sağlamaktır. Makyaj aslında bir çeşit illüzyondur, yapılan işlem ile algı yaratılması amaçlanır.

Altın orana göre ideal yüz oval olup yüzün boyu 7 göz ölçüsüne, yüzün eni 5 göz ölçüsüne denk gelmektedir. İdeal yüz görünümüne yönelik makyaj uygulamalarında, öncelikli kişinin yüz şekli tespit edilir, kişinin cildine özel açık ve koyu tonlardaki ışık ve gölge renklerine sahip ten ürünleri kullanılarak yüz anatomik açıdan altın orana uygun olarak şekilendirilir. Orta yüzde, yüz öğelerinin yerleşiminde göz baz alınır, alın yüksekliği ve genişliği, kaşlar arası, gözler arası, burnun konumu ve yapısı, burun dudak arası, dudak şekli, göz şekli, çene boyutları bu orana göre değerlendirilerek, yüzde ideal yüz algısını yaratacak makyaj yöntemleri kullanılır, bu yöntemler düzeltici/güzelleştirici temel makyaj uygulamaları olarak adlandırılır.

Düzeltilici/güzelleştirici makyaj uygulamalarında göze hoş görünmeyen hatların geri plana itilerek güzel hatların öne çıkarılması ve oval görünümlü bir yüz hedeflenir. Bu aşamada ışık, aydınlatma ve gölgelendirme devreye girer ve tamamen kişiye özel makyaj tasarlanır. Makyaj uygulamalarında kişinin yüz şeklinin dikkate alınması önem taşır.

Şekil 36: Düzeltilici/güzelleştirici makyaj uygulamalarında, aydınlatma ve gölgelendirme tekniği

Şekil 37: Düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulamalarında, aydınlatma ve gölgelendirme tekniği

Düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulamalarında, aydınlatma ve gölgelendirme tekniğinde temel kural, aydınlatmanın yüz hatlarını vurgulayıp ortaya çıkardığı, belirgin hale getirmesidir, gölgelendirme ise hatları silikleştirerek geri plana iter, bir nevi yumuşatır. Derinlik vermek istenilen, daralması, kısaltılması hedeflenen kısımlara koyu tonlarla gölgelendirme yapılırken, hacim vermek, genişletmek, koyuluk ya da çökmenin giderilmesi istenen, vurgulanmak istenen kısımlar ile yüksek kısımlar açık tonlar uygulanarak aydınlatılır.

Kişinin cilt yapısına, rengine uygun ten ürünleri kullanılarak bu işlem yapılmaktadır. Cildin temiz ve iyi nemlendirilmiş olması önemlidir, öncelikle kişinin ten rengi, aydınlatma/ışık tonu ve gölgelendirme tonları şeklinde üç farklı derinlik seviyesinde ürünler belirlenir. Aydınlatma için cilt renginden daha açık bir ton, gölgelendirme için ise yine cilt renginden daha koyu bir ton ürün tespit edilir.

Siyah ve koyu pigmentli ciltlerde aydınlatma ile daha etkili sonuç alınır. Kişinin ten rengine göre ten ürünü seçiminde bazen daha sağlıklı bir ten görünümü oluşturmak için gerçek cilt renginden farklı bir tonda ürün seçilebilir, böyle durumlarda seçilen ton baz alınarak aydınlatma ve

gölgelendirme tonları belirlenip, altın oran ölçeklendirmeleri baz alınarak uygulama yapılır. Bu yöntemi uygularken kişinin ilgi çekici özellikleri vurgulanıp daha az ilgi çekici özelliklerini geri plana atmak makyaj illüzyonu açısından başarı sağlar.

Kişinin yüz yapısı şekli, yüz öğelerinin yerleşimi ve ten renginin yanı sıra göz ve saç rengi; bireyin nasıl görünmek istediği ve elde edilebilecek sonuçlar göz önünde bulundurulmalıdır. Bireyin doğal güzelliği, yüz makyajı, saç stili ve kıyafet renklerinin uygun birleşimi ile etki artırılabilir.

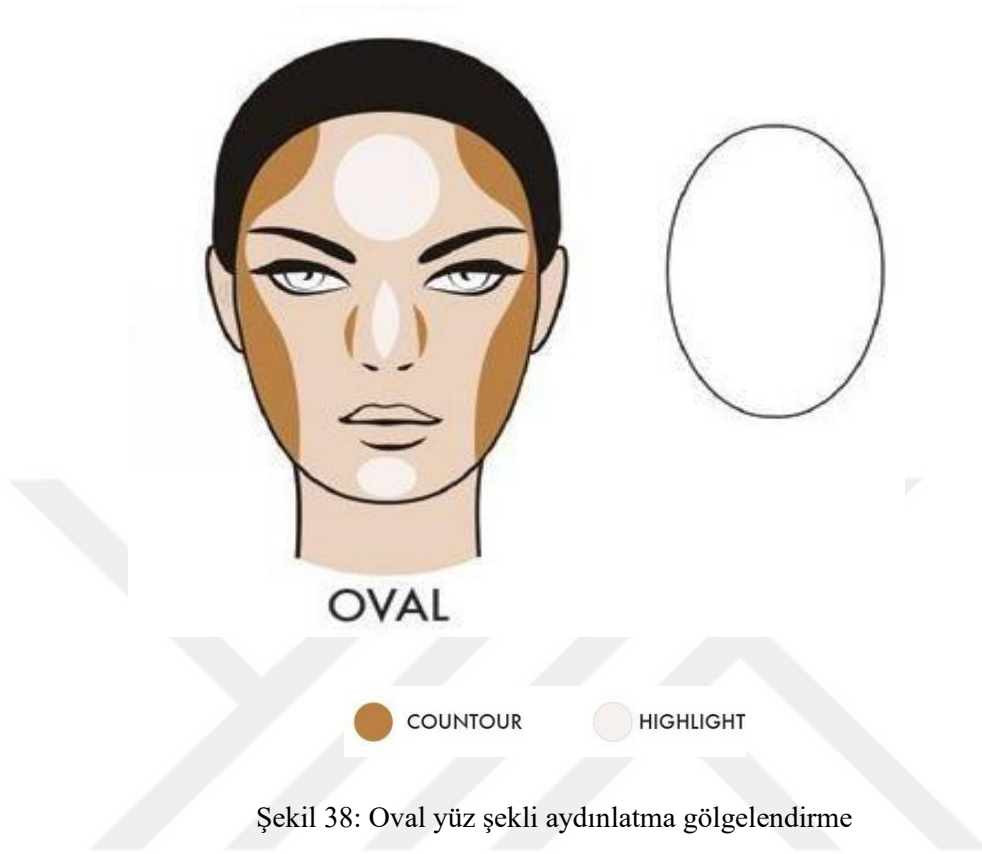
Günümüzde micropigmentasyon/kalıcı makyaj uygulamaları ile ideal görünümü sağlayacak makyaj uygulamaları daha uzun süre kullanılabilecek hale gelmiştir. Su, ter vb. durumlardan etkilenmeyen, uzun süre silinmeyen, dağılmayan yenilenmek zorunda kalınmayan bir makyaj mümkün hale gelmiştir. Düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulamaları ile yüzdeki hafif asimetrliler de simetrik olarak yansıtılabilmektedir. Özellikle kalıcı makyaj uygulamaları ile kaşlarda, gözlerde ve dudaktaki asimetrliler hafifletilebilmektedir.

Marquardt tarafından, yüzün özelliklerini otomatik olarak altın orana konumlandırarak kişilerin kendi yüz yapısına uygun düzeltici/güzelleştirici makyaj yapabilmelerini hedefleyen bir Marquardt Maske mobil makyaj uygulaması da geliştirilmiştir. Golden Ratio Makeup Camera-Golden Ratio Mask adıyla geçen bu uygulama kozmetik makyaj açısından yönlendirme yaptığı gibi yüz yapısının idealize edilmesi ve medikal estetik dokunuşları planlaması açısından da bilgi vermektedir. Bu uygulama, Marquardt maskesini yüz fotoğrafına eşleştirerek bireyin kendi yüzünü en iyi gösterecek düzeltici/güzelleştirici makyajı yapmalarına olanak sağlar.

Bu çalışmada altın oran yüz ölçekleri rehber alınarak, yüz şekillerine ve yüz öğelerinin konumuna göre aydınlatma ve gölgelendirme tekniklerinin kullanılmasıyla ortaya çıkan uygulama örnekleri ve yüzün tüm öğelerine yönelik uygulama örnekleri görseller ile verilecektir.

4.9.1. Oval yüz

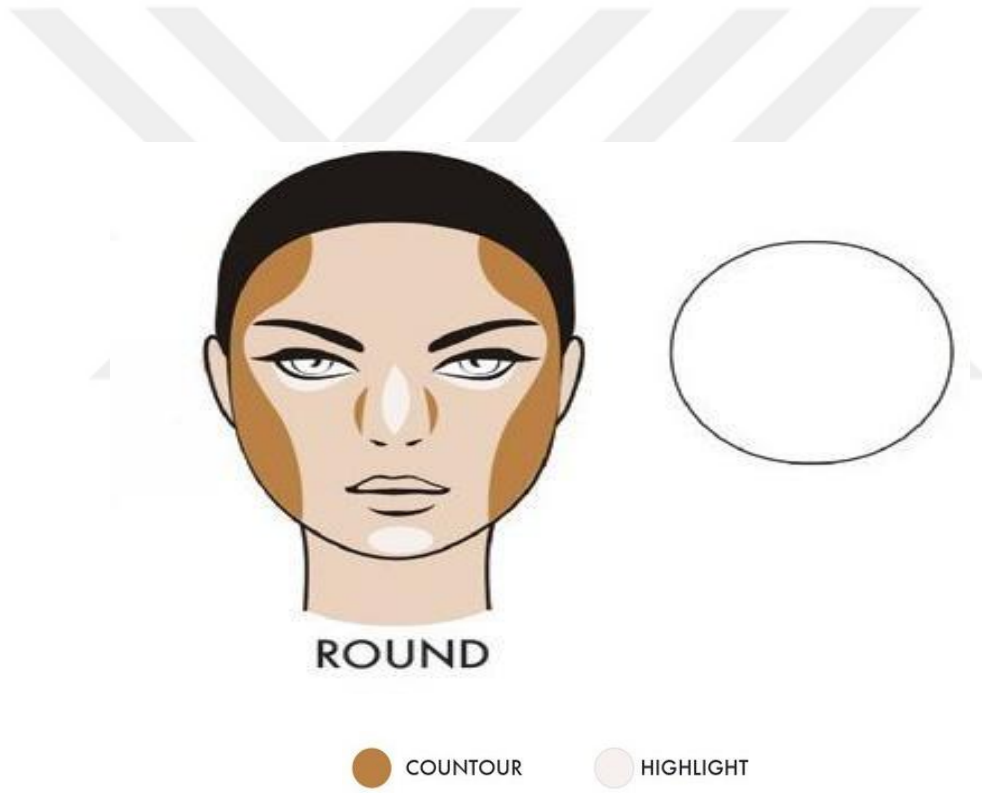
Yanakların daha geniş olup yüzün alın ve çeneye doğru daraldığı oval yüz şekli altın orana göre ideal yüz şekli kabul edilir ve diğer yüz şekilleri için düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulaması planlanırken oval hatları ölçüt/rehber alınır. Yüzün orta kısmı temel alınarak, aydınlatma ve gölgelendirme yüz kontürleme tekniğiyle yüzün oval görünüm alması hedeflenir. Oval yüz şeklin de yüzün kendi simetrisi mevcuttur. Her tür allık ve kaş tasarımına uygun bir formu vardır.

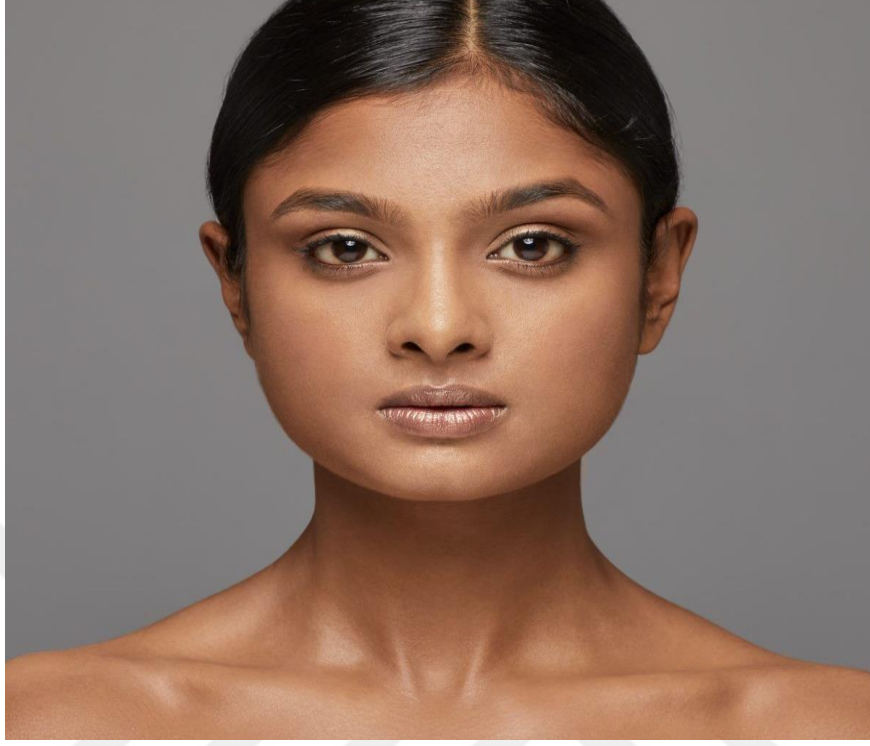
Şekil 39: Oval yüz şekli

4.9.2. Yuvarlak yüz

Dolgun yanaklar ve geniş bir çenenin yer aldığı, kısa ve geniş bir yüz şeklidir. Dolgun bir yüz olmasından kaynaklı daha geç yaşlanma etkileri görünür, genç görünümü daha uzun muhafaza edebilir. Oval bir yüze dönüştürmek ve dikkati yüzün orta kısmına çekmek için, orta yüz ve gözaltı aydınlatılır, alın ve çeneyi biraz uzatmak için ortalarına aydınlatıcı uygulanır. Şakak, yanak ve çene kenarlarına gölgelendirilerek oval görünüm hedeflenir. Yüzü kesmeyecek, kısa görünümüne neden olmayacak şekilde, daha oval allık ve kaş tasarımı kullanılması önemli olup düz kaş ve allık tasarımına uygun bir yüz şekli değildir.

Şekil 40: Yuvarlak yüz şekli aydınlatma gölgelendirme tekniği

Şekil 41: Yuvarlak yüz şekli makyaj öncesi

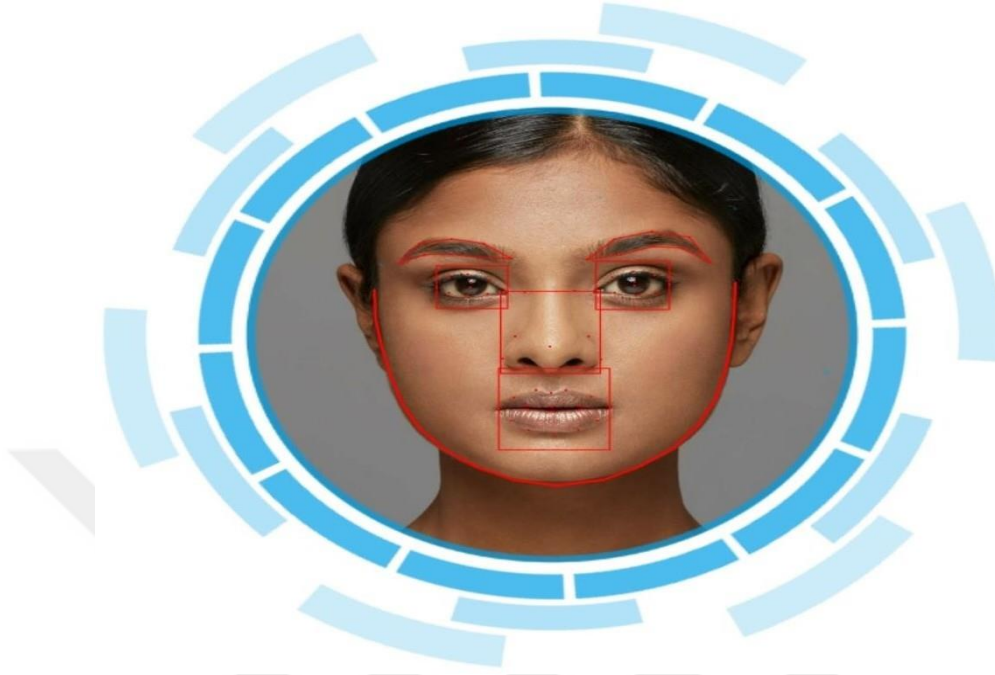
Şekil 42: Yuvarlak şekli makyaj öncesi

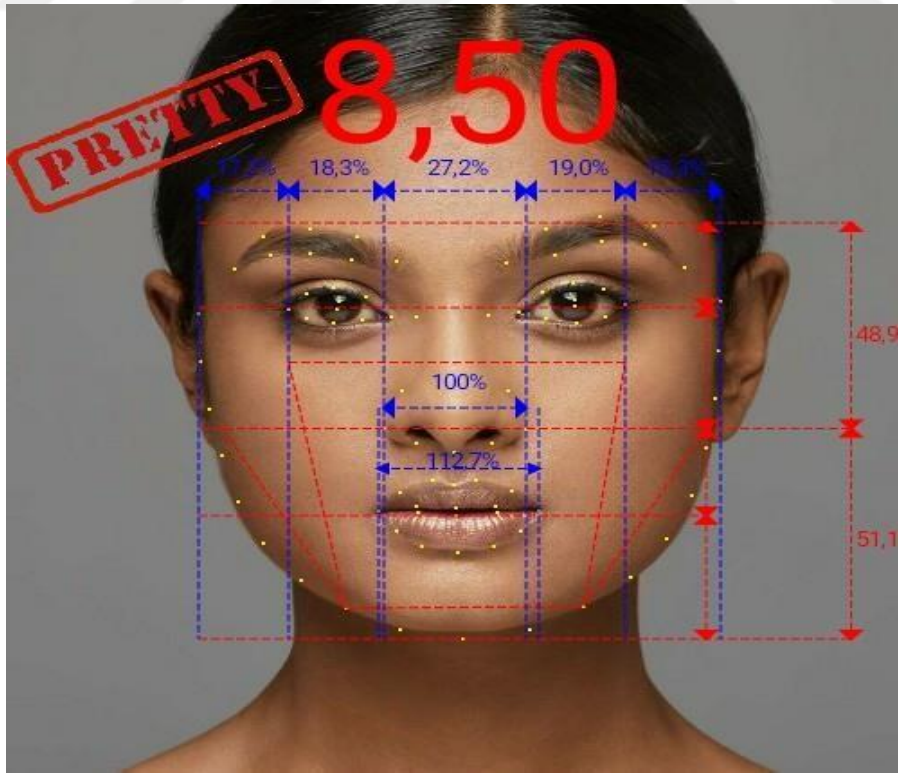
Şekil 43: Yuvarlak yüz şekli aydınlatma gölgelendirme uygulaması

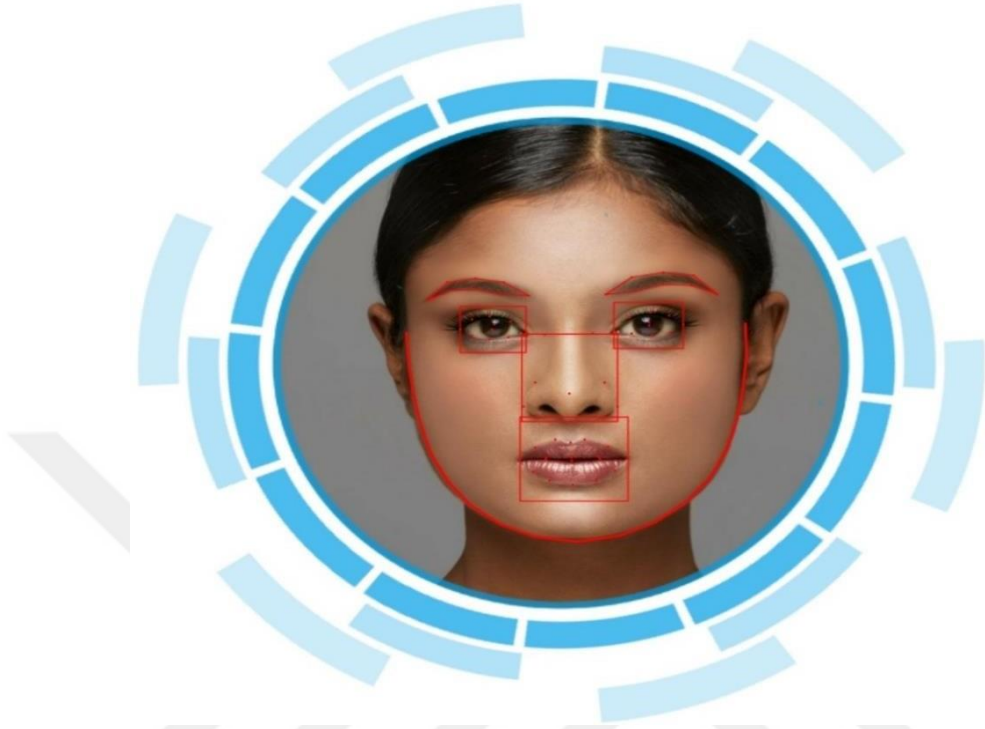
Şekil 44: Yuvarlak yüz düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulama sonrası

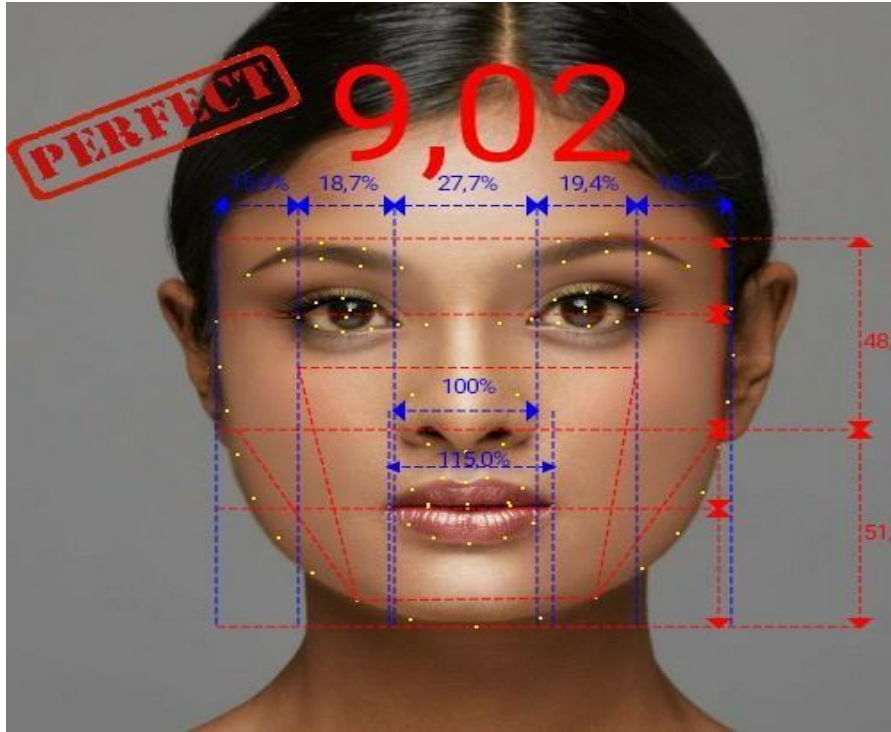
Şekil 45: Yuvarlak yüz makyaj öncesi analiz şeması

Şekil 46: Yuvarlak yüz makyaj öncesi Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı

Şekil 47: Yuvarlak yüz düzeltici/güzelleştirici makyaj sonrası analiz şeması

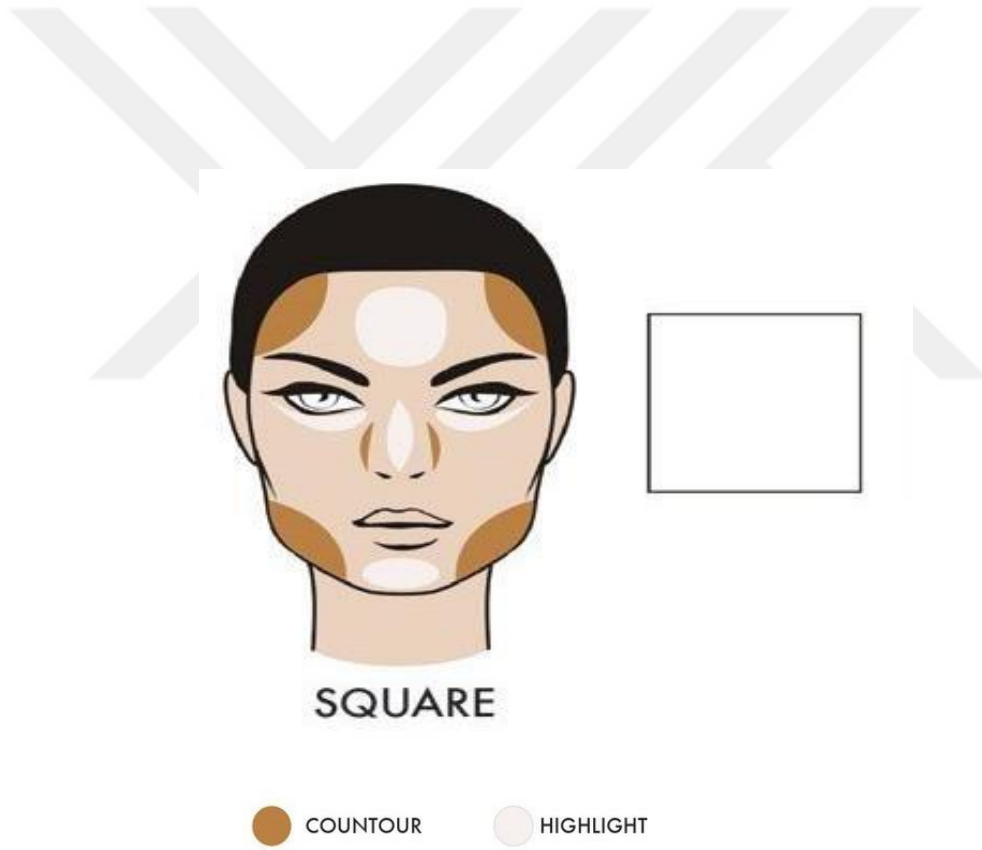

Şekil 48: Yuvarlak yüz makyaj sonrası Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı

4.9.3. Kare yüz

Kare yüz çenenin köşeli, alnın geniş ve yanakların geniş ve dolgun olduğu bir yüz şeklidir. Çenedeki kare görünümünün ve alın kenarlarının yumuşatılarak ovale dönüşmesi hedeflenir, o bölgelerde gölgelendirme işlemi uygulanır. Yine orta yüze dikkati çekmek amacıyla gözaltları, alın ve çene ucu aydınlatılır.

Yuvarlak yüzde de kare yüz şeklinde de doğru allık kullanımı ve kaş şekli önem taşır, yüzü kesecek, kısaltacak değil uzatacak oval görünüm algısı yaratacak tasarım uygulanmalıdır.

Şekil 49: Kare yüz şekli aydınlatma gölgelendirme tekniği

Şekil 50: Kare yüz şekli makyaj öncesi

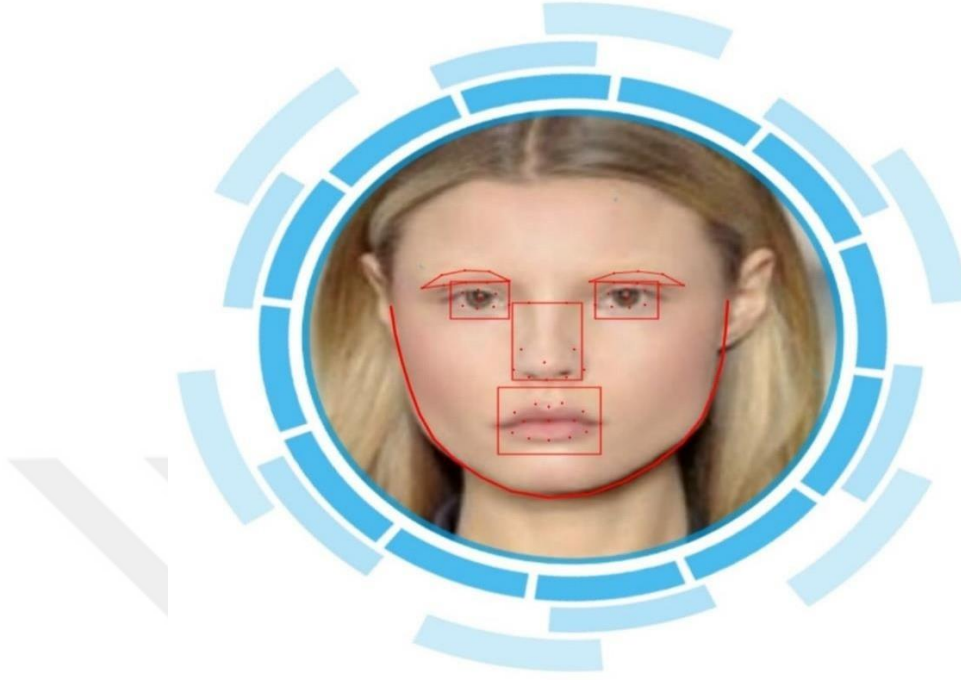
Şekil 51: Kare yüz şekli makyaj öncesi

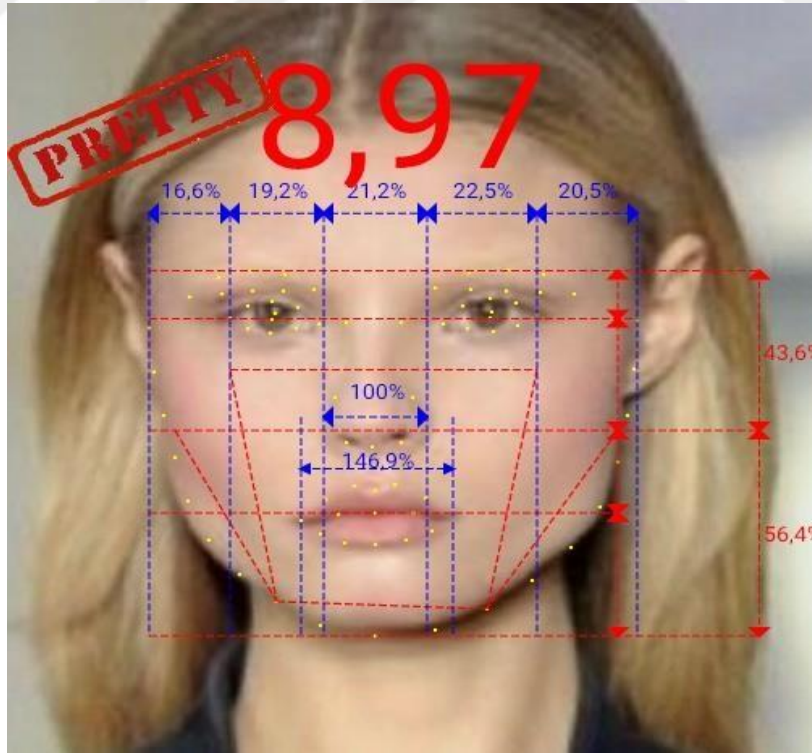
Şekil 52: Kare yüz şekli aydınlatma gölgelendirme uygulaması

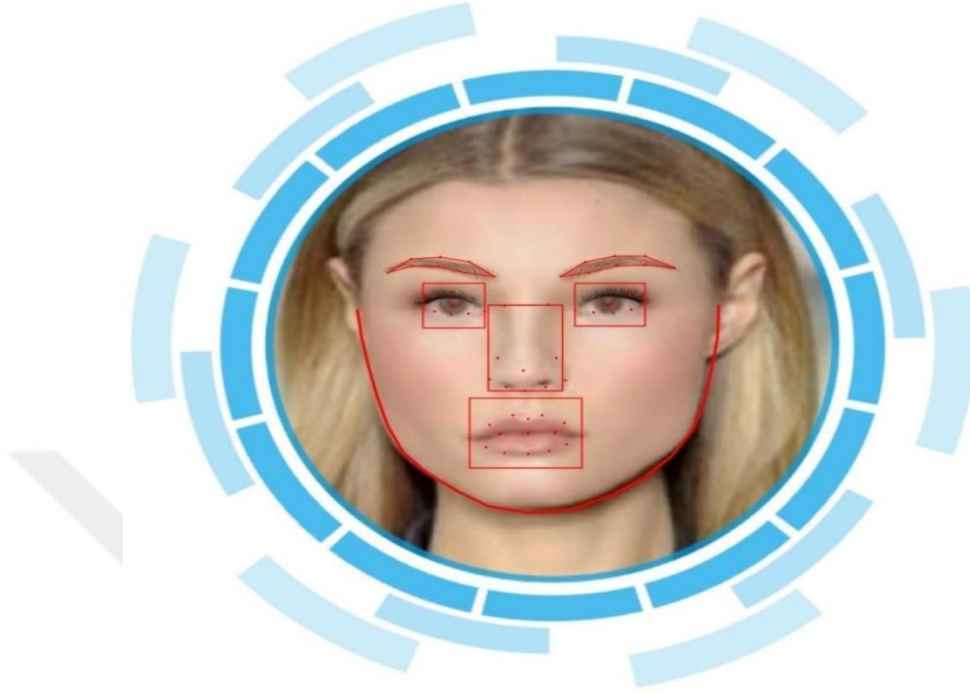
Şekil 53: Kare yüz düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulama sonrası

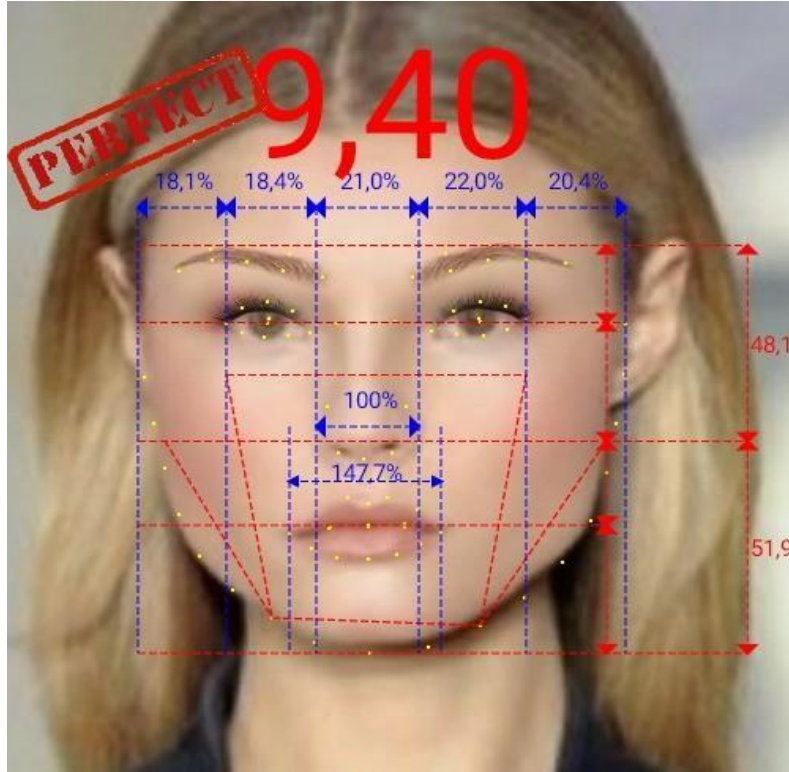
Şekil 54: Kare yüz makyaj öncesi analiz şeması

Şekil 55: Kare yüz makyaj öncesi Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı

Şekil 56: Kare yüz makyaj sonrası Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı

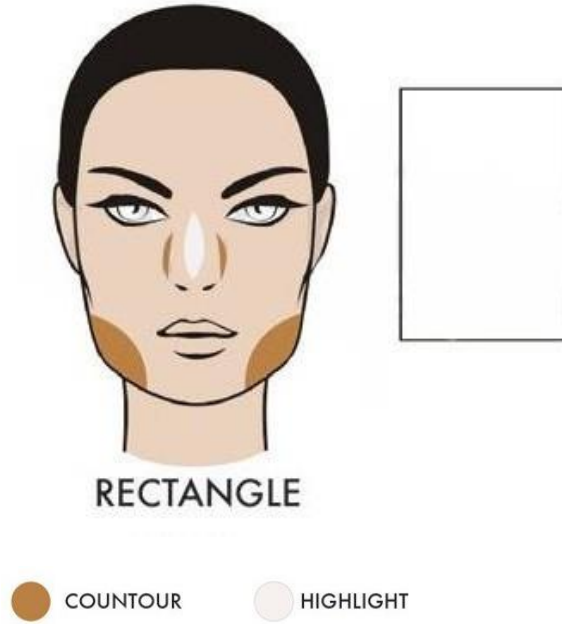
Şekil 57: Kare yüz makyaj sonrası Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı

Aydınlatma ve gölgelendirme makyaj tekniği uygulama sonrası yüzün, “Golden Ratio Face App – Güzellik Analizi” mobil uygulamasına göre puanı, makyaj uygulama öncesine göre daha yüksek çıkmaktadır. Bu da fotoğraf üzerinde yapılan düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulamasının etkili olduğunun göstergelerindendir. “Golden Ratio Face App – Güzellik Analizi” uygulaması Marquardt güzellik analizi ilkelerine göre hazırlanmış Face Technology Company firmasının geliştirdiği bir uygulamadır. Bu yüksek lisans tezi için hazırlanan düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulama örnekleri, manuel olarak bir makeup programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

4.9.4. Dikdörtgen yüz (Uzun yüz)

Dikdörtgen yüz uzun bir forma sahip olup kimi zaman geniş bir dikdörtgen yüz kimi zaman daha dar bir dikdörtgen yüz özellikleri taşımaktadır. Genellikle köşeli, uzun net bir çene yapısı ve yüksek bir alın mevcuttur. Bu yüz şeklinde çok fazla aydınlatma uygulanmamalıdır, aydınlatma daha uzun bir algı yaratabilir, allık ve kaş uygulaması yüzü uzatacak şekilde değil kesecek şekilde düz olarak tasarlanmalı, çene çizgisine de allık kullanılmalıdır.

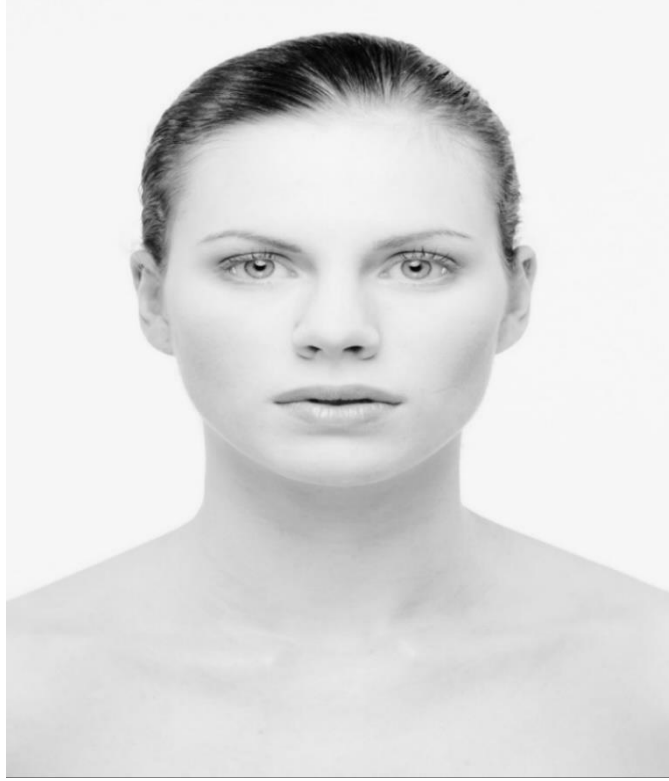
Uzun ve kısa yüzlerde saç şekli de yüzü etkileyen önemli bir unsur olup yüz şeklini dengeleyecek modeller tercih edilmelidir.

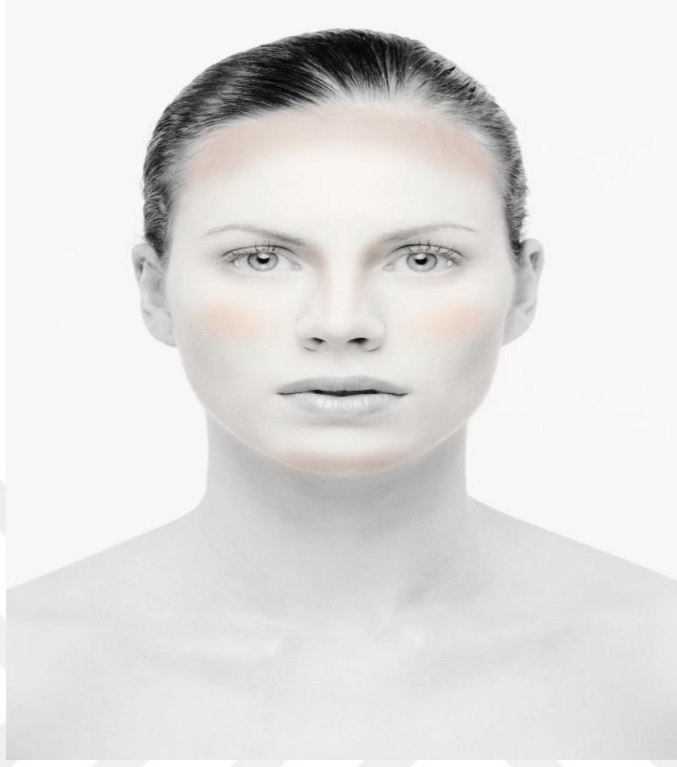
Şekil 58: Dikdörtgen yüz şekli aydınlatma gölgelendirme tekniği

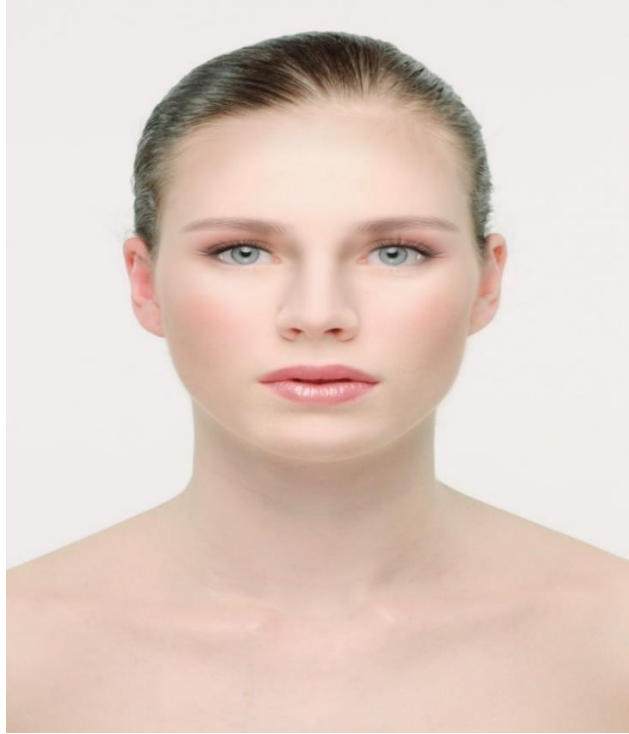
Şekil 59: Dikdörtgen yüz şekli makyaj öncesi

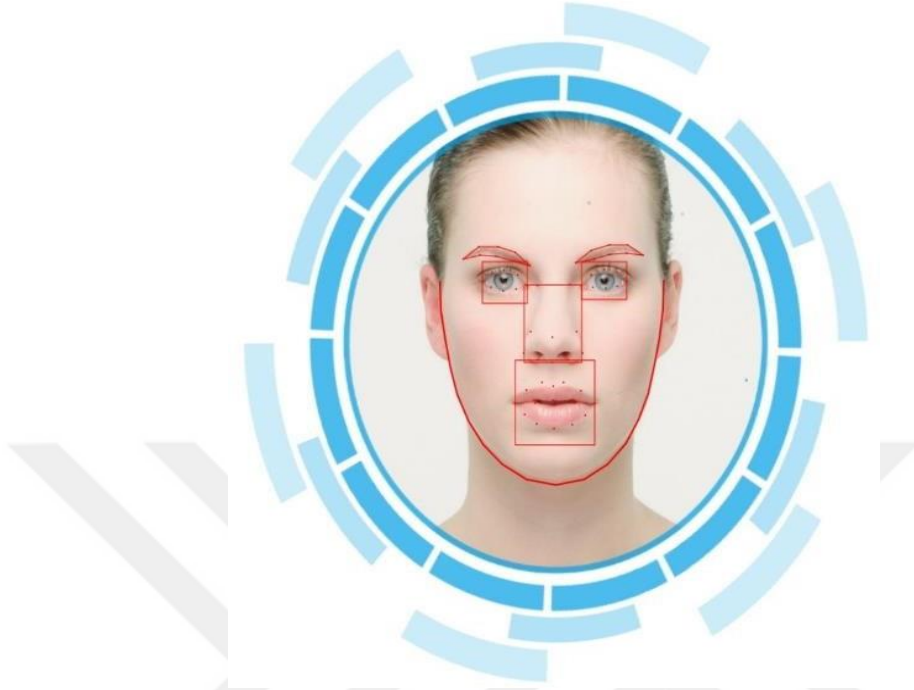
Şekil 60: Dikdörtgen yüz şekli makyaj öncesi

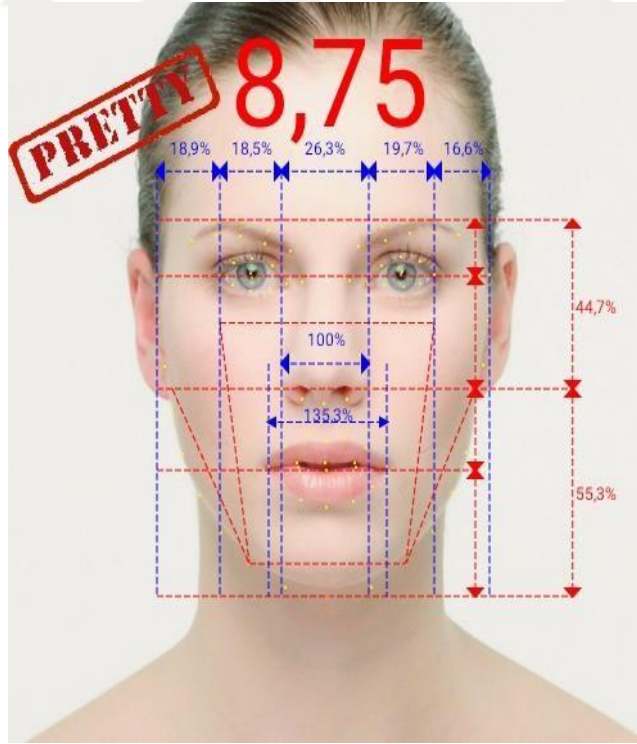
Şekil 61: Dikdörtgen yüz şekli aydınlatma gölgelendirme uygulaması

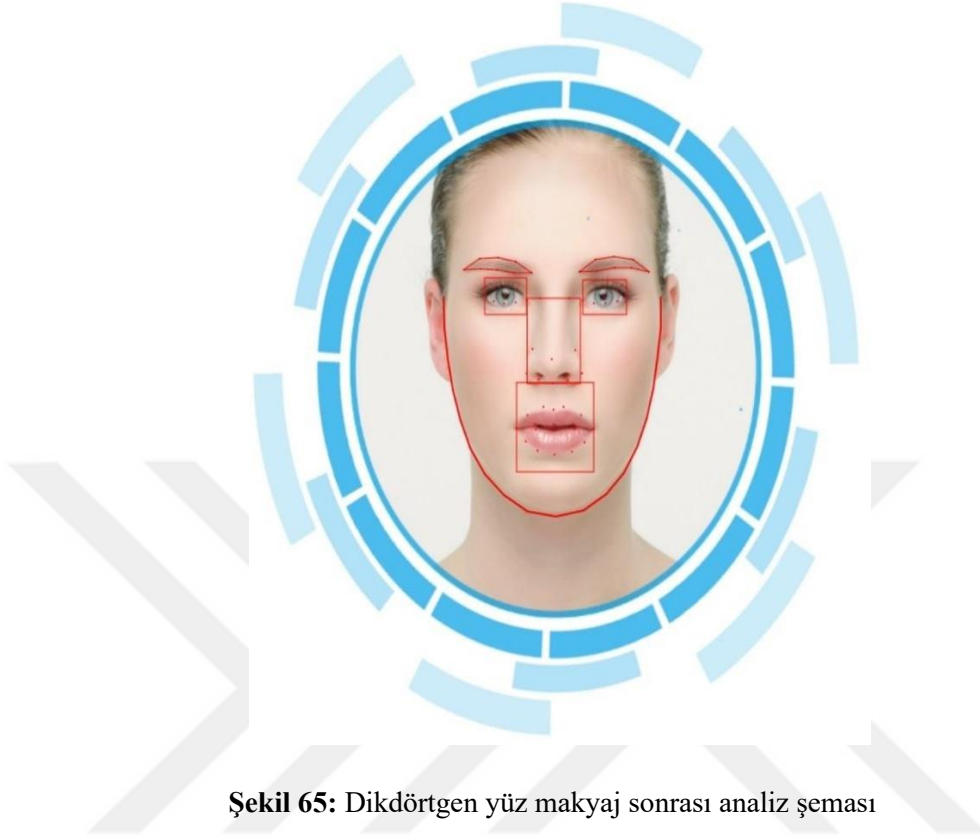
Şekil 62: Dikdörtgen yüz düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulama sonrası

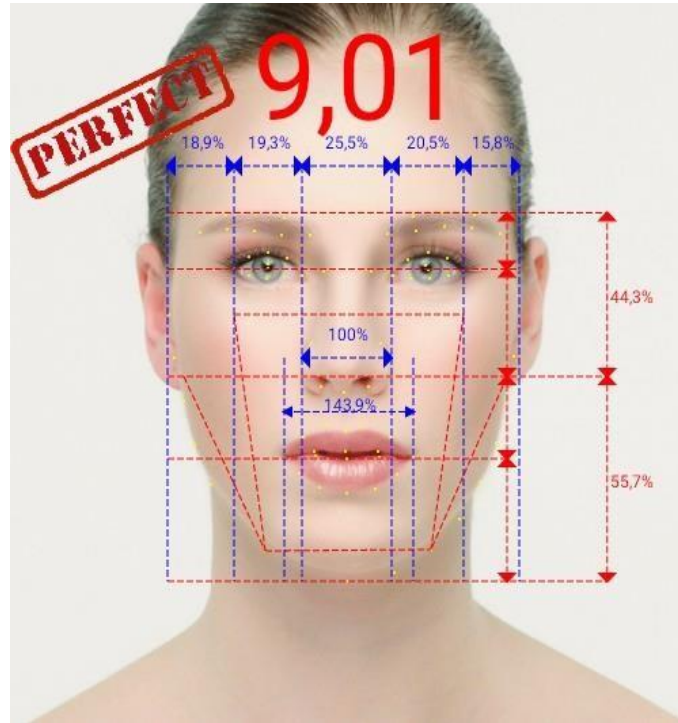
Şekil 63: Dikdörtgen yüz makyaj öncesi analiz şeması

Şekil 64: Dikdörtgen yüz makyaj öncesi Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı

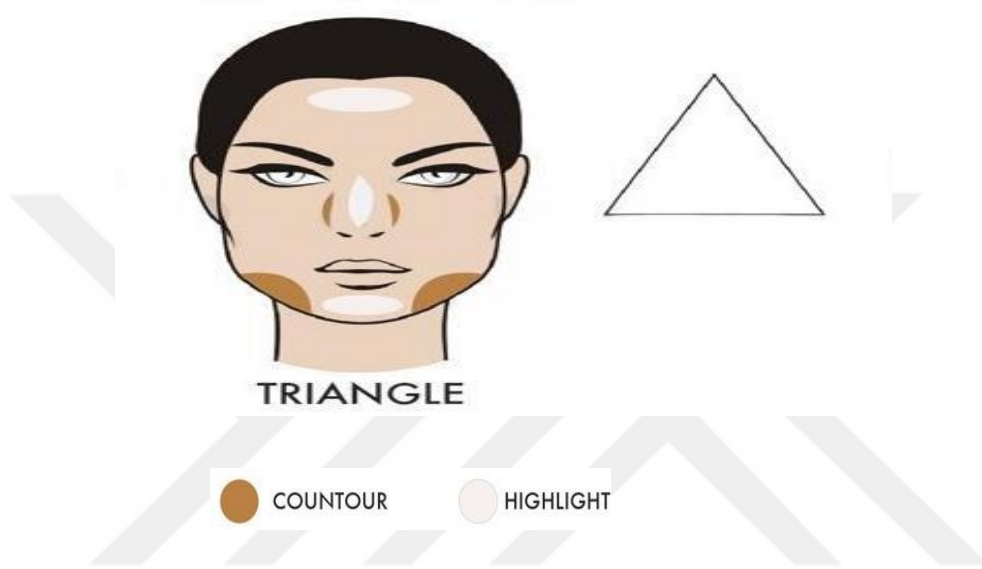
Şekil 65: Dikdörtgen yüz makyaj sonrası analiz şeması

Şekil 66: Dikdörtgen yüz makyaj sonrası Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı

4.9.5. Üçgen yüz

Üçgen yüz, alına doğru daralarak ilerleyen geniş bir çene formuna sahip olduğu için, alının aydınlatarak hacim verilmesi gerekir, çene ise gölgelendirme işlemi uygulanarak inceltilir, alın dar olduğu için alnı kapatıp daraltmayacak daha oval, yuvarlak kaşlar tercih edilir.

Şekil 67: Üçgen yüz şekli aydınlatma gölgelendirme tekniği

Şekil 68: Üçgen yüz şekli makyaj öncesi

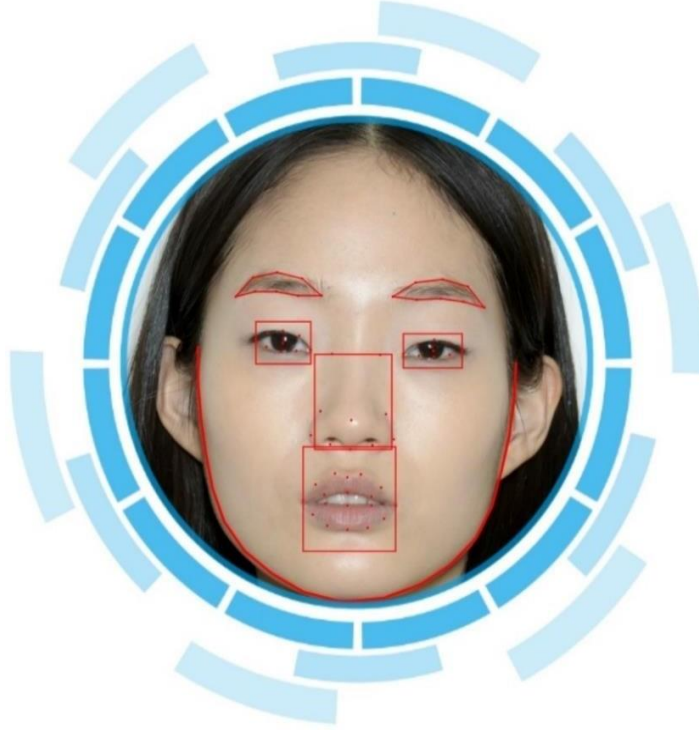
Şekil 69: Üçgen yüz şekli makyaj öncesi

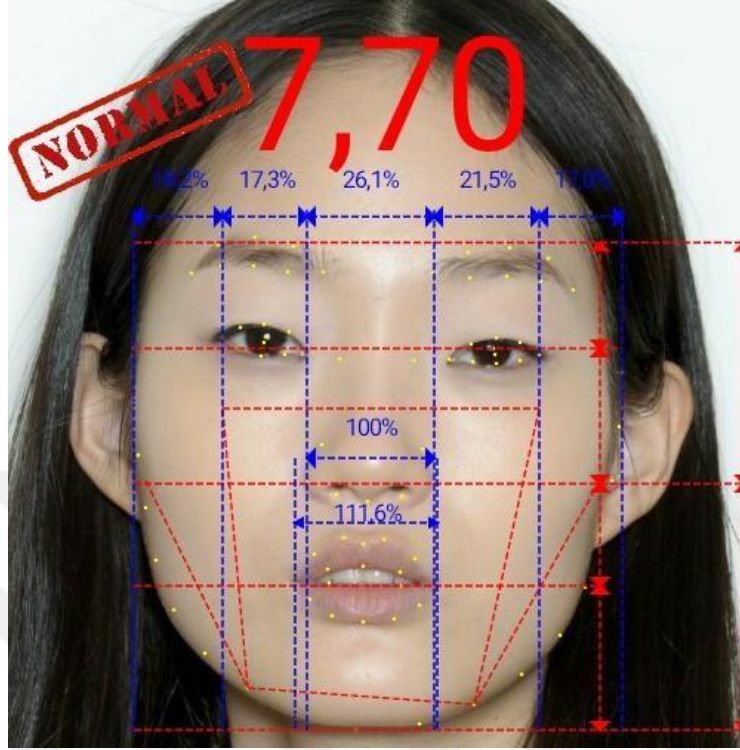
Şekil 70: Üçgen yüz şekli aydınlatma gölgelendirme uygulaması

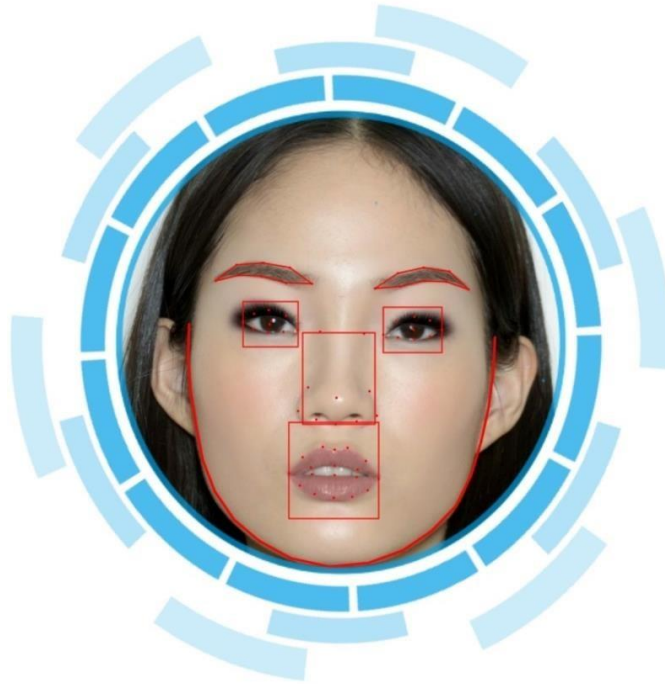
Şekil 71: Üçgen yüz düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulama sonrası

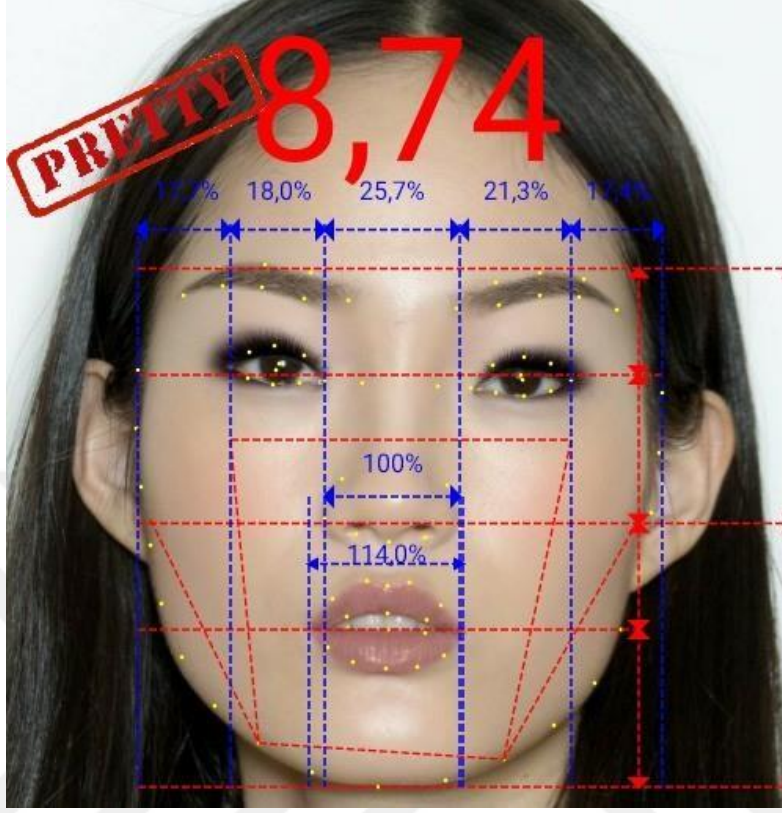
Şekil 72: Üçgen yüz makyaj öncesi analiz şeması

Şekil 73: Üçgen yüz makyaj öncesi Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı

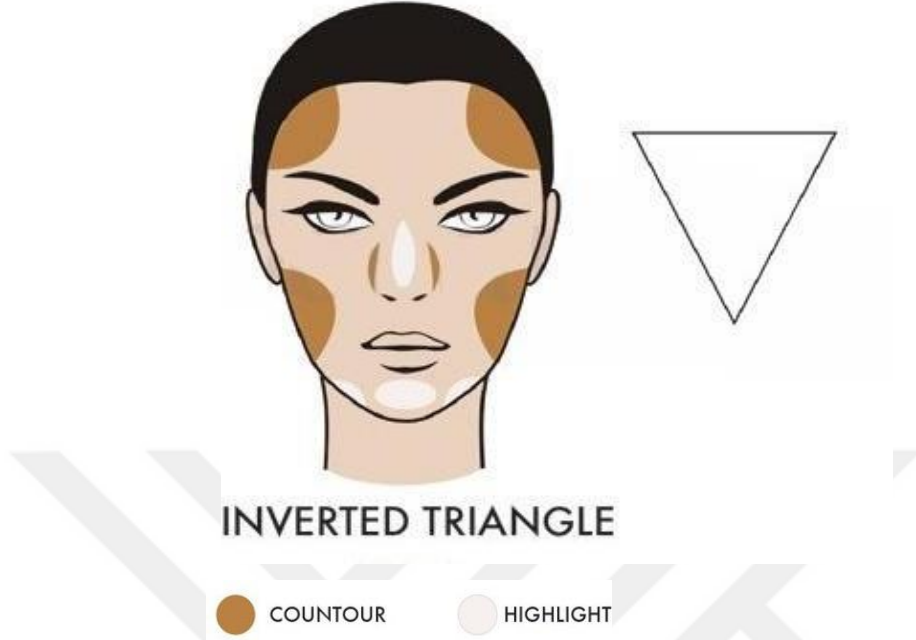
Şekil 74: Üçgen yüz makyaj sonrası analiz şeması

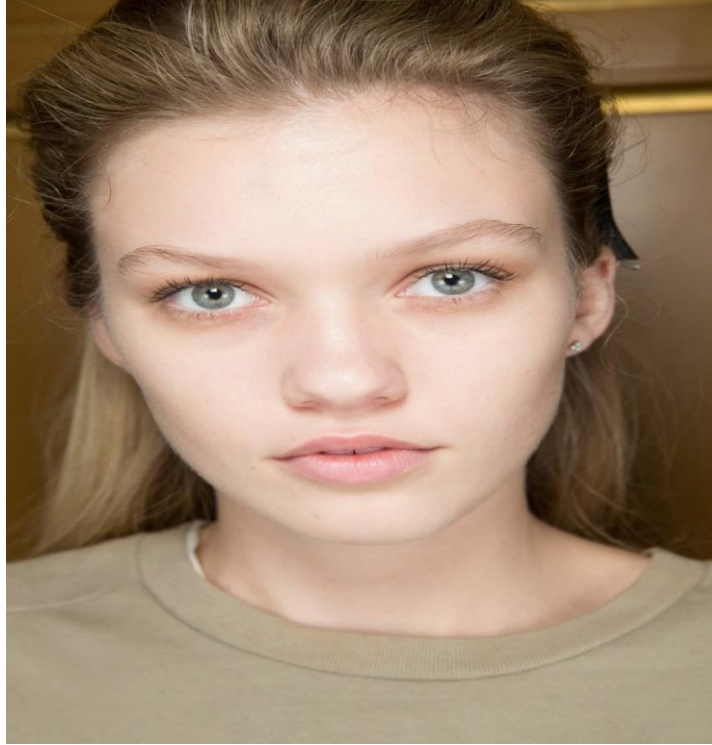
Şekil 75: Üçgen yüz makyaj sonrası Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı

4.9.6. Ters üçgen yüz

İnce sivri bir çene yapısı ve bombeli geniş bir alın söz konusudur, alın, şakak ve yanaklara gölgelendirme işlemi uygulanır, ihtiyaç duyulması halinde çene ucu da gölgelendirilir. Gözaltı, çene ve elmacık kemiklerinin üstü aydınlatılır, çok uzun olmayan kaş tasarımı tercih edilir.

Şekil 76: Ters üçgen yüz şekli aydınlatma gölgelendirme tekniği

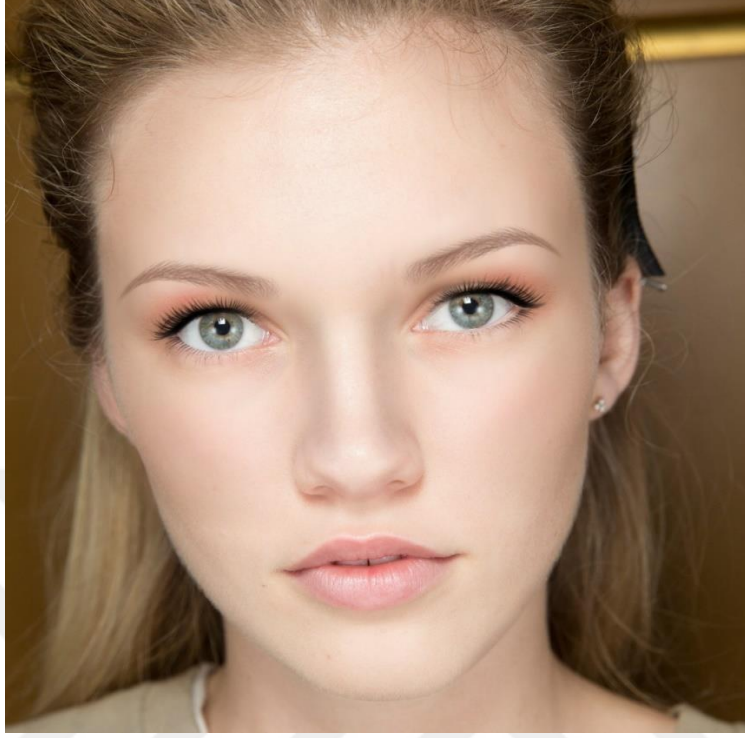
Şekil 77: Ters üçgen yüz şekli makyaj öncesi

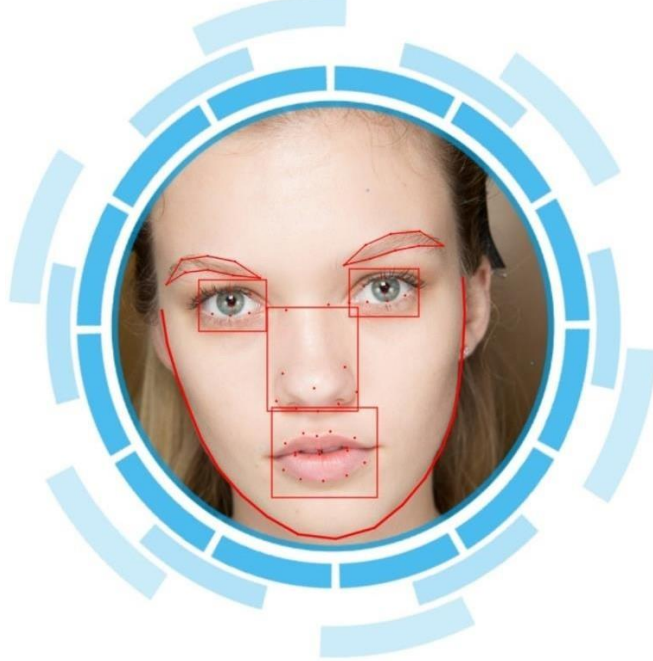
Şekil 78: Ters üçgen yüz şekli makyaj öncesi

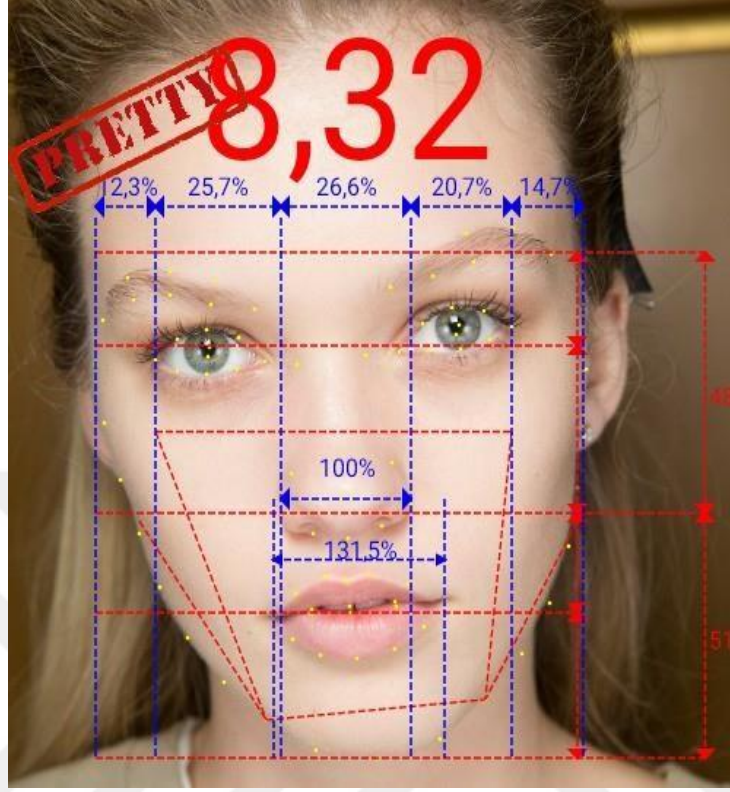
Şekil 79: Ters üçgen yüz şekli aydınlatma gölgelendirme uygulaması

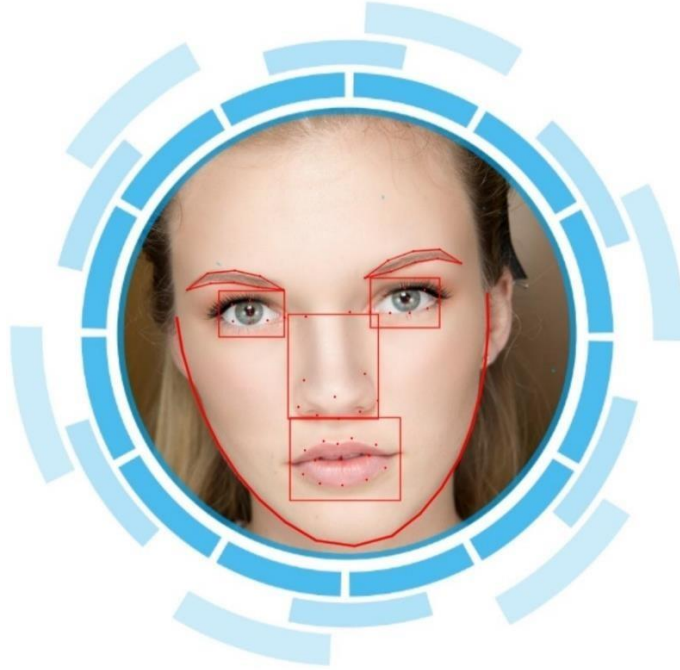
Şekil 80: Ters üçgen yüz düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulama sonrası

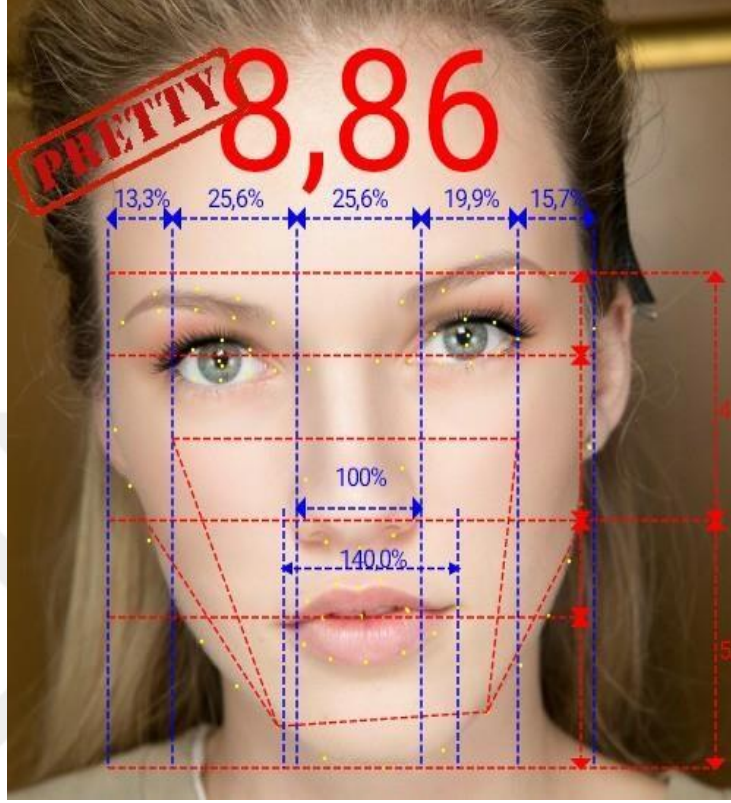
Şekil 81: Ters üçgen yüz makyaj öncesi analiz şeması

Şekil 82: Ters üçgen yüz makyaj öncesi Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı

Şekil 83: Ters üçgen yüz makyaj sonrası analiz şeması

Şekil 84: Ters üçgen yüz makyaj sonrası Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi puanı

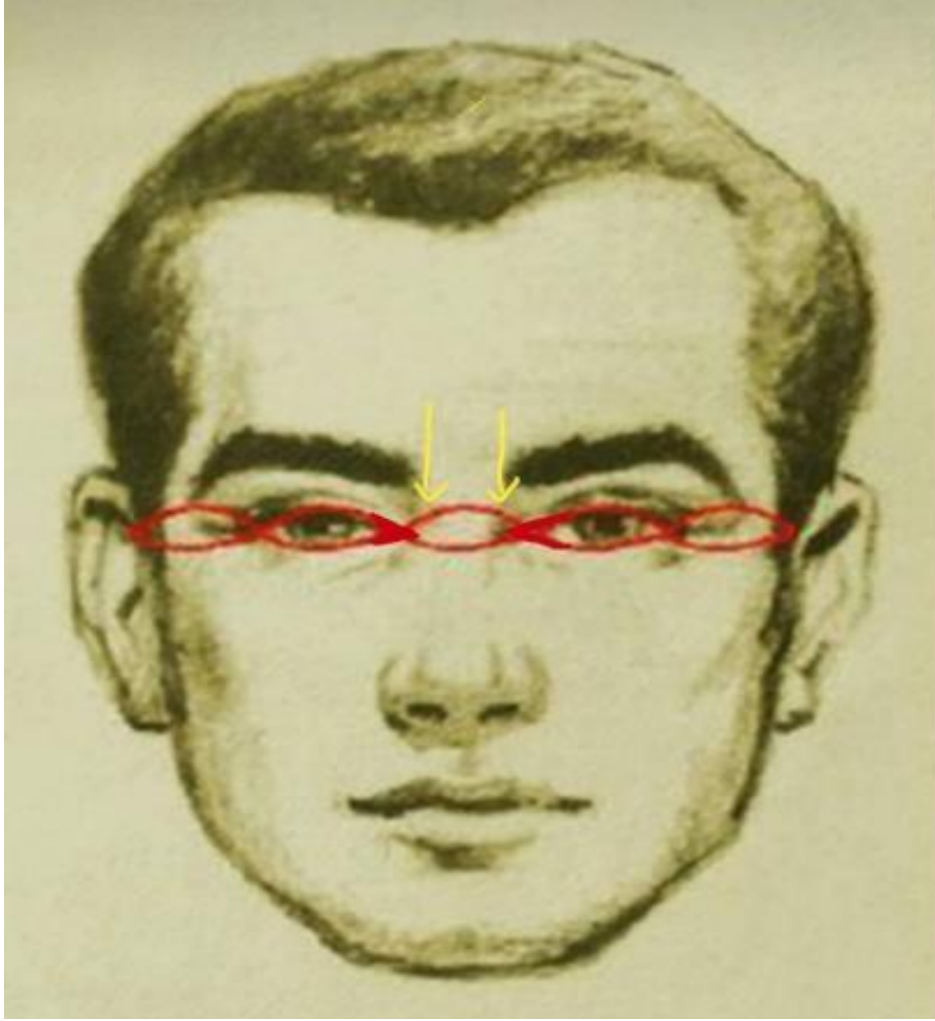
4.10. ALTIN ORAN VE GÖZ ŞEKİLLERİNE GÖRE MAKYAJ UYGULAMASI

Altın oran en çok insan gözüne uygun olup göz ve yüz düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulamasında göz ölçek olarak baz alınmaktadır. Göz şekillerine göre makyaj uygulamalarında göz şekilleri ve gözlerin yüzdeki konumu göz önünde bulundurularak, gerekli düzeltmeler aydınlatma, gölgelendirme ve göz makyaj uygulama tekniklerinden faydalanılarak yapılır. Altın orana göre gözlerin arasında bir göz ölçüsünde boşluk yer almalıdır, göz şekillerine göre tasarımlarda gözlerin konumuna göre bu boşluk azaltılır ya da artırılır. Gözlerin yanı sıra kaş arasındaki boşluk ve kaşın yüzdeki konumu, yerleşimi de önem taşımakta olup kaş tasarımı da gözlerde uyumun sağlanmasını destekler nitelikte olmalıdır.

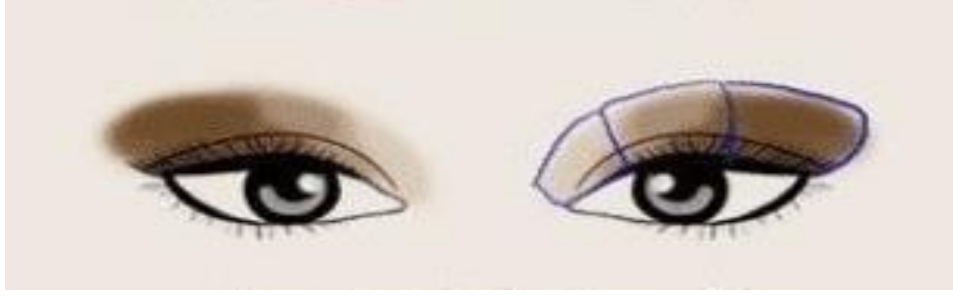
Göz makyajını yaparken yüzde gözün ideal oranda algılanmasını sağlamak için aşağıda yer alan işlemler uygulanır.

4.10.1 Birbirine Yakın Gözler

Burun kemiğine yakın konumlanmıştır. Gözlerin arasındaki boşluğu genişletmek hedeflendiği için göz pınarları ve başlangıcında aydınlatma işlemi yapılır, göz başlangıcına doğru koyu renk uygulaması yapılmaz, orta bölümden dışarıya doğru koyu tonlar uygulanarak gözün dış köşeleri vurgulanmalıdır. Bu tarz gözlerde eyeliner çalışmaları ile de simetri sağlanabilir. Eyeliner uygulamasında göze yakın başlangıç kısımları çok ince olacak şekilde pigment uygulanmalı, dışa doğru uzatılarak gözlerin daha uzak algılanması sağlanmalıdır. Dışa doğru odaklanmayı sağlamak için dışa doğru kirpik uygulaması ile göz makyajı desteklenebilir. Kaş arası boşluğun yeterli açıklıkta olup yakın olmaması gerekmektedir. Kaşları dışa doğru uzatacak bir kaş tasarımının tercih edilmesi, gözlerin uzak algısını olumlu etkileyecektir. Micropigmentasyon/kalıcı makyaj uygulamaları ile bu görünüm 1-3 yıl kadar süre kullanılabilir.

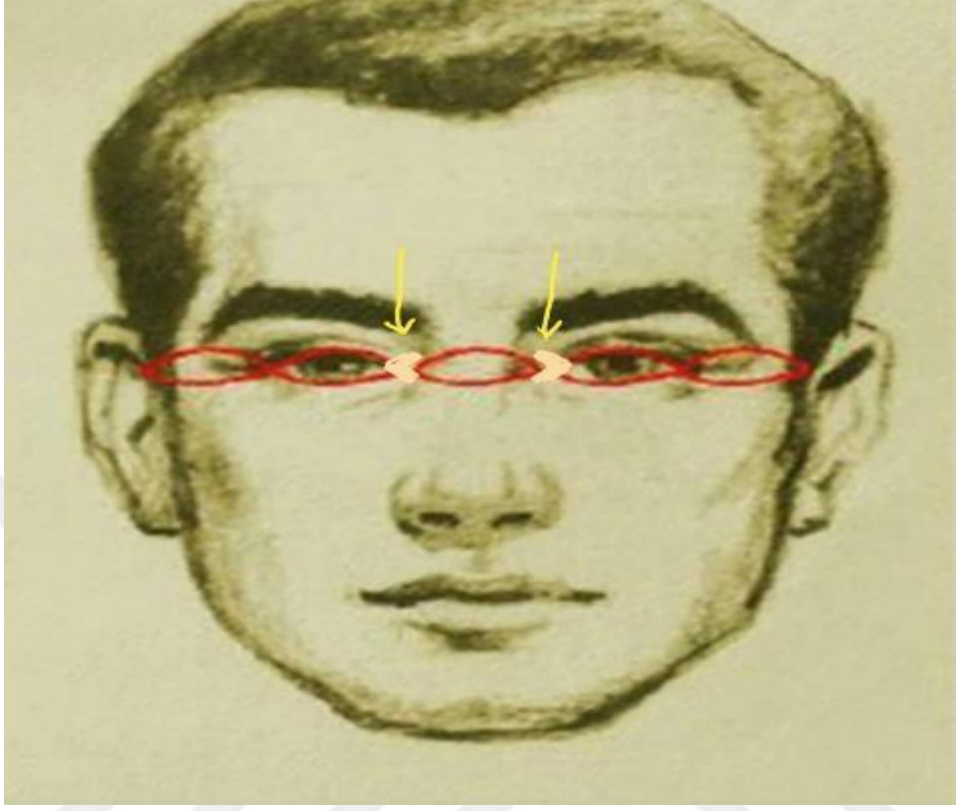
Şekil 85: Birbirine yakın gözler

Şekil 86: Birbirine yakın göz şekli makyaj tasarımı

4.10.2. Birbirinden Uzak/Ayrık Gözler

Gözler arasında bir göz ölçüsünden daha fazla mesafe olması durumunda altın orana göre uyumu sağlamak amaçlı gözlerin arasında ideal mesafenin oluşmasına olanak verecek şekilde tasarım planlanır. Gözlerin arasında bir göz büyüklüğü algısı yaratmak için gözün iç köşesine doğru gölgelendirme uygulanır, kalem ve eyeliner göz başlangıcına doğru kullanılır gerekli durumlarda hafifçe gözpınarlarına doğru taşabilir. Kaş arası mesafenin fazla açık olmaması gerekmektedir. Kimi durumlarda kaşlar biraz öne doğru tasarlanabilir.

Şekil 87: Birbirinden uzak gözler

Şekil 88: Birbirinden uzak/ayrık göz şekli makyaj tasarımı

4.10.3. Badem gözler

Badem göz orantılı bir göz yapısı olup altın orana göre ideal göz şekli olarak nitelendirilmektedir.

Dış uca doğru hafif çekik bir yapıya sahip olduğu için yüze daha genç bir görünüm vermektedir.

Diğer göz şekillerine makyaj uygularken badem göz algısı yaratmak yaklaştırmak hedeflenir. Her tür göz makyajı uygulanabilir, eyeliner ya da göz kaleminin gözün şeklini vurgulayacak şekilde kullanılıp uygun maskara ya da protez kirpik ile desteklenebilir.

Şekil 89: Badem göz şekli

4.10.4. Yuvarlak gözler

Yuvarlak göz şeklinde gözler kimi zaman yuvarlak kısa, kimi zaman da yuvarlak ve enine oldukça büyük bir formda olabilir. Formuna göre gözü uzatmak hedeflenir, göz şekli badem göze yaklaştırılmaya çalışılır. Hafif dışa doğru taşıyarak enine gölgelendirme yapıp göz kapağının orta bölümünden itibaren dış köşelerde yukarı doğru verev gölgelendirme yoğunlaştırılabilir. Göz pınarı itibarı ile eyeliner ya da kalem uygulaması tercih edilir, bu uygulama gözbebeği itibarı ile dışa doğru kalınlaştırılır.

Şekil 90: Yuvarlak göz şekli makyaj tasarımı

4.10.5. Çukur gözler

Kaş kemiğinin daha önde olup göz kapağının daha geri planda olduğu göz şeklidir. Gözleri ön plana çıkarmak ve belirgin hale getirmek için göz kapağı aydınlatılır. Kaş kemiği ara tonla gölgelendirilerek daha geri plana itilir, karanlık koyu renklerin tüm göz kapağına uygulanması önerilmez, kaş kemiğinin altındaki hat dengelenmeli ve dış köşelere doğru gölgelenmelidir.

Şekil 91: Çukur göz şekli makyaj tasarımı

4.10.6. Küçük gözler

Küçük gözler aydınlatma ve gölgelendirme işlemi uygulanarak küçük algısı değiştirilebilir. Göz içine açık kalem sürülmesi ve göz pınarının içinden itibaren üst kirpik dibine koyu kalem

uygulanması gözün büyük görünmesini sağlayacaktır. Üst göz kapağına göz pınarı itibari ile açık bir ton uygulanması önerilir. Gözkapağına paralel çok dağınık olmayan bir gölgelendirme göz dışına doğru geniş tutularak gözün konumu da genişletilebilir.

Şekil 92: Küçük göz şekli makyaj tasarımı

4.10.7. Dışa dönük (patlak) gözler

Dışa doğru çıkık bir formda olan bu göz şeklinde göz kapağını daha geri plana atılması hedeflenir. Göz kapağına özellikle orta kapak bölümüne gölgelendirme uygulanması önerilir, kaş altı hafif aydınlatılır.

Şekil 93: Dışa dönük (patlak) göz şekli makyaj tasarımı

4.10.8. Düşük gözler

Göz dış kenarları aşağı doğru bir formda olup düzeltici/güzelleştirici makyaj ile gözlerin dış köşelerinin daha kalkık görünmesi hedeflenir. Gölgelendirmeyi dış köşenin hafif içinden

başlanması önerilir. Göz bitiminde yukarıya doğru gölgelendirme ve eyeliner ya da kalem uygulaması ile göz düşüklüğü giderilir.

Şekil 94: Düşük göz şekli makyaj tasarımı

4.10.9. Çekik gözler

Dış göz kenarlarının yukarı doğru konumladığı bir göz şeklidir. Bu göz şeklinde kaşların çok dik ve yüksek kullanılmaması gerekir. Gözü çok yukarıda göstermeyecek dengeleyecek bir gölgelendirme tekniği kullanılır. Gözler aynı zamanda hem küçük hem çekik formdaysa göz daha büyük algısı yaratacak şekilde gölgelendirme önerilir.

Şekil 95: Çekik göz şekli makyaj tasarımı

4.11. ALTIN ORANA UYGUN KAŞ TASARIMI

Kaşlar insan yüzünde ifadeyi betimleyen çok önemli bir öğedir, gözlerin belirginleştirilmesi ve bakışların etkili olması açısından kaş şekli önemli bir etkindir. Kişiye uygun doğru bir ifadenin ortaya çıkarılması yine kişiye uygun kaş tasarımı yolu ile desteklenir.

İbraniler ve Eski Mısır’da, kaşların koyulaştırılıp kalınlaştırılması, yeniden şekillendirilmesi ve boyanması güç simgesi olarak benimsenmiş ve önem verilip sık uygulanan işlemlerden olmuştur. (Gündüz, Boyanmanın toplumsal işlevi) Net kaşlar günümüzde de bakışları destekleyerek kişinin ifadesini güçlendirir. Güzellik ve ifadenin tamamlanması açısından kaşların şekli ve rengi, aynı zamanda da kirpiklerin şekli ve rengi önemlidir. Kaşlara doğru şekil verildiği zaman yüz ifadesine simetrik bir görünüm kazandırarak yüzün şeklini ortaya çıkarır.

Kaş tasarımında, yüz şekli baz alınarak, yüz şeklini tamamlayacak, yüz ve gözlerin yerleşiminden ve kemiklerin durumundan kaynaklı göze hoş görünmeyen kısımları geri plana itecek bir planlama yapılmalıdır. Kaş tasarımı önemli bir işlem olup kaşların şekli duygularımızı yansıtarak yüzümüze anlam katma ve yüz ifademizi yansıtmada çok önemli bir yer tutar. Yüze uygun olmayan kaş tasarımları ile ifademiz değişebilir, bir anda kızgın, ürkek, şaşkın, pasif, durağan ya da çok sert görünebiliriz. Bu noktada uygulama yapacak uzmanların tasarım ve renk seçimi konusundaki hakimiyeti çok önemlidir. Kaşlar yüzdeki simetriyi ve uyumu sağlama açısından etkili bir öğedir, ideal yüz betimlemesinde kaşların arasında bir göz ölçüsü mesafesinde boşluk bulunur ve kaş bitimi verev bir açıyla burun kenarından geçen çizgiyle belirlenir. Kaşın yüksekliği de gözbebeği üzerinden konumlandırılır. Kaş tasarımında bu ölçeklerin dikkate alınması gerekmektedir. Bunun yanı sıra gözün yerleşimi ve yüz şekli de dikkate alınır.

Tarihsel süreçte, kaşlar moda göre şekillendirilmiş olup tamamen alındığı dönemler olduğu gibi 1900’lerin başında incecik kaşlar modayken 1980’lerde dağınık kaşlar ve sonrasında düz kaşlar moda olmuştur. Bununla birlikte kaş tasarımında moda eğilimlerine değil kişinin kaşının doğal yapısına göre planlama yapılmalıdır. Eğer kendi kaş yapısı yüzüne ve yüz öğelerine uygun değilse micropigmentasyon/kalıcı makyaj uygulaması ile ideal olan şekil verilebilir, ideal şekli verirken de yine kaş modelinin çok aşırı dışına çıkılması önerilmez. Kaş tasarımında, göz ve

yüzde uyumu sağlayacak, doğal görünen, modaya çok bağılı kalmadan kişinin yüzüne uygun tasarımlar planlanmalı, bu tasarımlar modaya uygun hale gelebilecek şekilde yumuşak geçişlere açık olmalıdır. Bu nedenle çok keskin hatlar dönüşü olmayan geçişler, modeller uygulanmamalıdır. Örneğin kaş çizgisinin çok üstünde micro <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/275110> pigmentasyon vb. gibi uygulamalardan kaçınılmalıdır.

Göz şekillerine göre tasarım yapılacağı gibi renklendirmenin belirlenmesinde kişinin yaşı, saç rengi, cilt yapısı ve rengi etken rol oynar. Kişinin yaşına uygun pigment ve model seçilmelidir.

Kaşın geometrisi, ölçüleri ve şekli kişinin yüz şekli ve cinsiyetine uyumlu olmalı, gözün estetik ve anatomik yapısı ilişkisi göz ardı edilmemelidir. Kaşların göz ile arasındaki mesafe önemli olup, güneşin batması esnasında ufuk çizgisinde daha büyük algılanması gibi kaşlar da göze yaklaştıkça gözlerin normalden daha büyük görünmesine neden olmaktadır. (Buzoğlu, 2020)

Şekil 96 : büyük algısı

(Buzoğlu, 2020)

Altın orana göre ideal insan yüzünde, iki kaş arasında bir göz mesafesi bulunmalıdır. Bu çok önemli bir ölçektir. O mesafenin az ya da çok olması, kaşın yerleşimi ifadeyi oldukça etkiler. Yanlış kaş tasarımlarında kaş şekli ve rengi daha da belirginleşeceği için ölçeklendirme yanlış yapılsa, yüzdeki ifade bozukluğu çok daha net bir şekilde ortaya çıkar ve gözü rahatsız edici bir boyuta ulaşır. Yanlış çalışmalarda çoğu zaman kaş arası daha yakın ve keskin çizilerek, kaş başlangıcı kare şeklinde tasarlanarak, çok koyu siyaha yakın pigment uygulanarak kişilerin ifadeleri çok sert görünmekte ya da yüzlerinde, bakışlarında bir dengesizlik oluşmaktadır.

Birbirine yakın kaşlarda, göz ölçek alınarak kaş başlangıç kısımları belirlenir ve kaşlar daha geride olacak şekilde tasarım yapılır, kaş biraz uzatılarak simetri sağlanabilir. Bu, kaşlar arasında daha geniş bir açıklık sağlar ve gözlerin yakınlığını telafi eder.

Aynı şekilde, eğer kaşların arası çok açıksa göz ölçek alınarak kaşlar birbirine daha yakın olacak şekilde bir tasarım uygulanır, kaşlar arasındaki uzaklık azaltılır ve kaş boyu biraz kısaltılır. Eyeliner de aynı şekilde gözleri yakınlaştıracak şekilde planlanmalıdır. Gözün dış kısmında uzun kuyruk uygulanmamalı, eyeliner çok uzatılmamalıdır. Küçük gözler daha yakın şekillendirilen kaşlar ile daha büyük algılanabilir. Tasarım aşamasında, makyajda ve sanatta kullanılan ışık ve gölge tekniğinin iki basit kuralını bilmek gerekir.

“Açık renkler ışık verir ve hacim kazandırır, koyu renkler gölge yapar ve hacmi küçültür” kaşın boyutlandırılması bu kural çerçevesinde gerçekleştirilir.

Işık ve gölge teknik kurallarını kalıcı makyaj uygulamalarında kullanarak simetri sağlayabilir, yaptığımız işlemi güçlendirebilir, işleme boyut kazandırabiliriz. Kaş tasarımında, yüz şeklinin yanı sıra gözlerin şekil ve yerleşimi ile özel bir durum varsa burun şeklini de baz almamız gerekmektedir. Burun görünimleri de kaş şekli ile yumuşatılabilir ya da yanlış uygulamalar ile daha göze batar hale gelebilir. Uygulayacağımız kaş modeli uzun bir burnu vurgulayarak daha da uzun gösterebilir. Bu nedenle doğru tasarım planlandığında, burnu biraz daha uzun gösterebilir, daha kısa gösterebilir, genişliğini daha da vurgulayarak daha büyük görünmesine neden olabilir ya da büyük/geniş bir burun geri plana itilerek daha ince, daha küçük algısı yaratılabilir. Örneğin geniş ve dik bir burun kemiği söz konusu olduğunda, kaş arası mesafesi çok yakın ve içe doğru dik kaş tasarımı uygulanırsa, vurgu etkisi ile burnun daha büyük ve dik görünmesine neden olur. Kaş arasını açarak burnun daha geri planda kalması sağlanabilir. Yanlış tasarlanan kaş modeli uzun bir burnu vurgulayarak daha da uzun gösterebilir.

Kaş şekillendirme işlemi için altın oran cetveli kullanılmakla birlikte iplikle ölçeklendirme de yapılmaktadır. Altın oran cetveli kullanmadan ölçeklendirme yapıldığı durumlarda tahta spatula benzeri düz bir çubuk kullanılabilir. Kaşın başlangıç noktası için göz pınarı baz alınır, kaş başlangıcı göz pınarı başlangıç noktasından başlar. Kaşın bitimi için burun kanadı baz alınır, burun kanadından verev tutulan 45 derecelik açıya denk gelir Aşağıdaki görselde altın orana göre

kaş başlangıç, bitiş ve yükseklik ile bilgi verilmektedir. Kişinin kaş başlangıç ve bitiş noktası aşağıdaki ölçeklendirmeye göre belirlenmekle birlikte göz pınarının çok geride ya da içeride olduğu durumlara dikkat edilmelidir, o durumlarda ideal göz mesafesi dikkate alınarak tasarım yapılmalıdır.

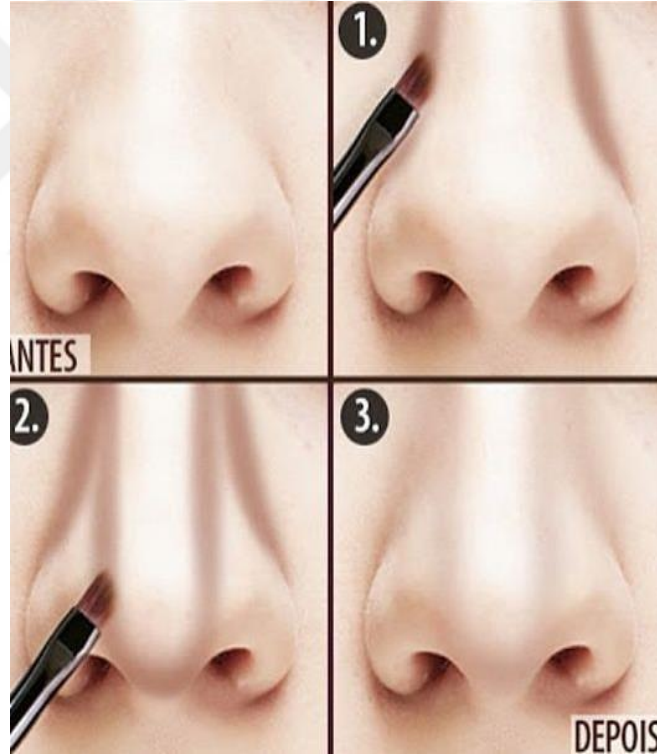
Şekil 97: Kaş şekillendirme

Şekil 98: Altın oran pergeli

4.12. ALTIN ORANA UYGUN BURUN YAPISINA GÖRE MAKYAJ UYGULAMASI

Burun, yapısına göre yüzde ideal orana uyarlamak için aydınlatma gölgelendirme tekniğinden faydalanılan öğelerden biridir. Yüze göre geniş bir burun şekli varsa burun kanatlarını daraltmak için gölgelendirme işlemi uygulanır. Kısa bir burun kaş yanlarından gölgelendirme başlatılarak ve kaş arası dahil aydınlatılarak uzatılabilir, uzun bir burun, uygulanacak makyaj tekniği ile ideale yakın algıyı yaratacak şekilde konumlandırılabilir, burun şekilleri ile ilgili, makyaj teknikleri ile simetri algısı sağlanabilir.

Şekil 99: Burun makyajı

4.13. ALLIK UYGULAMASI

Düzeltici/güzelleştirici makyajda allık uygulaması yapılırken yüz şekilleri göz önünde bulundurulur ve yüzü dengeleyecek, uyumu ve simetriyi destekleyecek şekilde allık uygulaması

planlanır. Kullanılacak ürünün, cilt rengi ve yapısına uygun seçilmesi doğal görünüm için önem taşır. Düzeltici/güzelleştirici makyaj planlamalarında doğal görünümün dışına çıkılmayan bir makyaj tekniği uygulamak işlemin başarısını artırır. Uzun yüz yapılarında yüzde kısa algısı yaratacak şekilde düz allık uygulamaları önerilir. Dar yüzlerde yüzü uzatacak ve dikkati orta yüze çekecek allık uygulamaları önerilir. Kısa yüz şekillerinde yüzü kesmeyecek, aksine uzatacak allık planlaması yapılmalıdır.

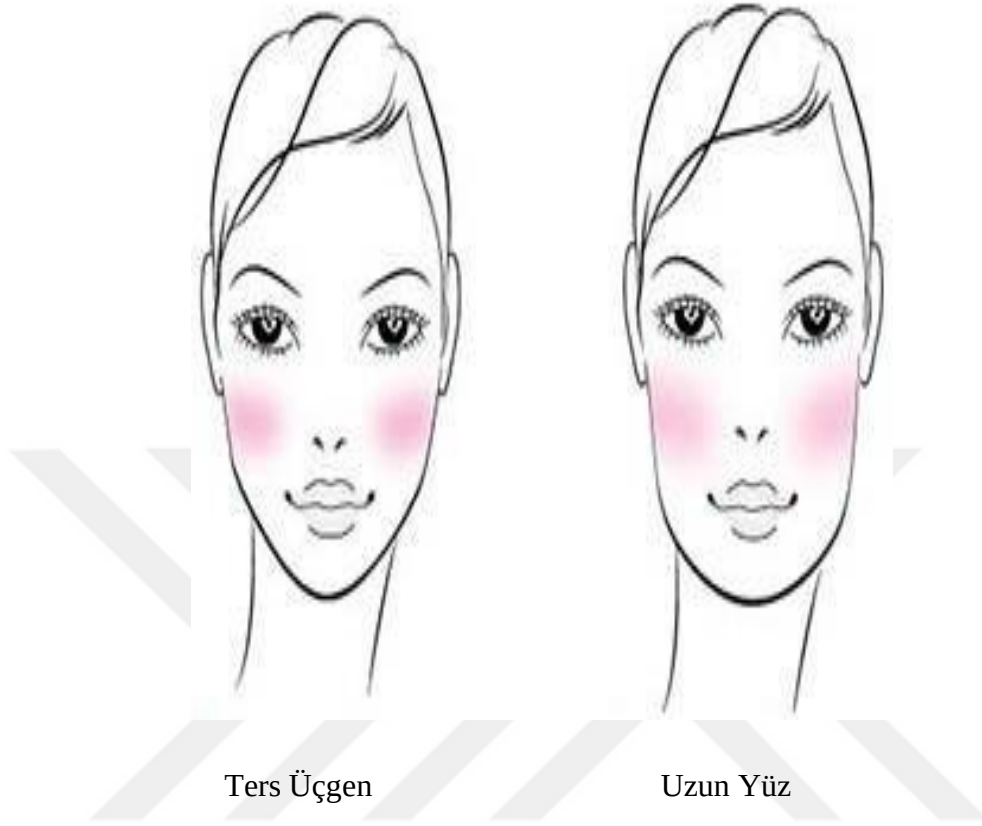
Oval Yüz

Yuvarlak Yüz

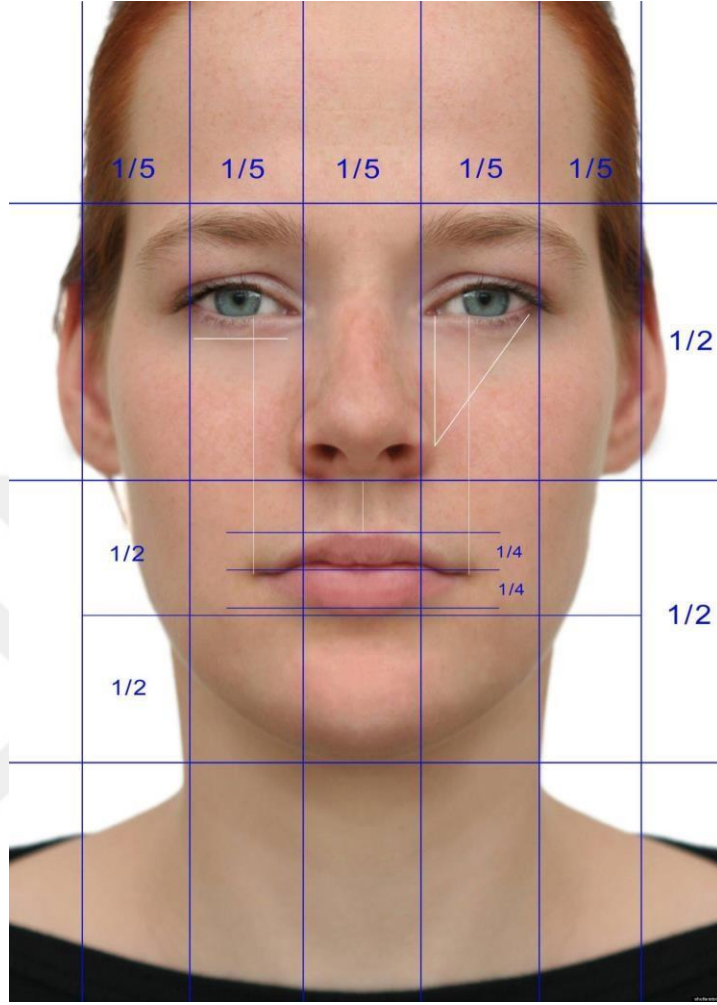
Kare Yüz

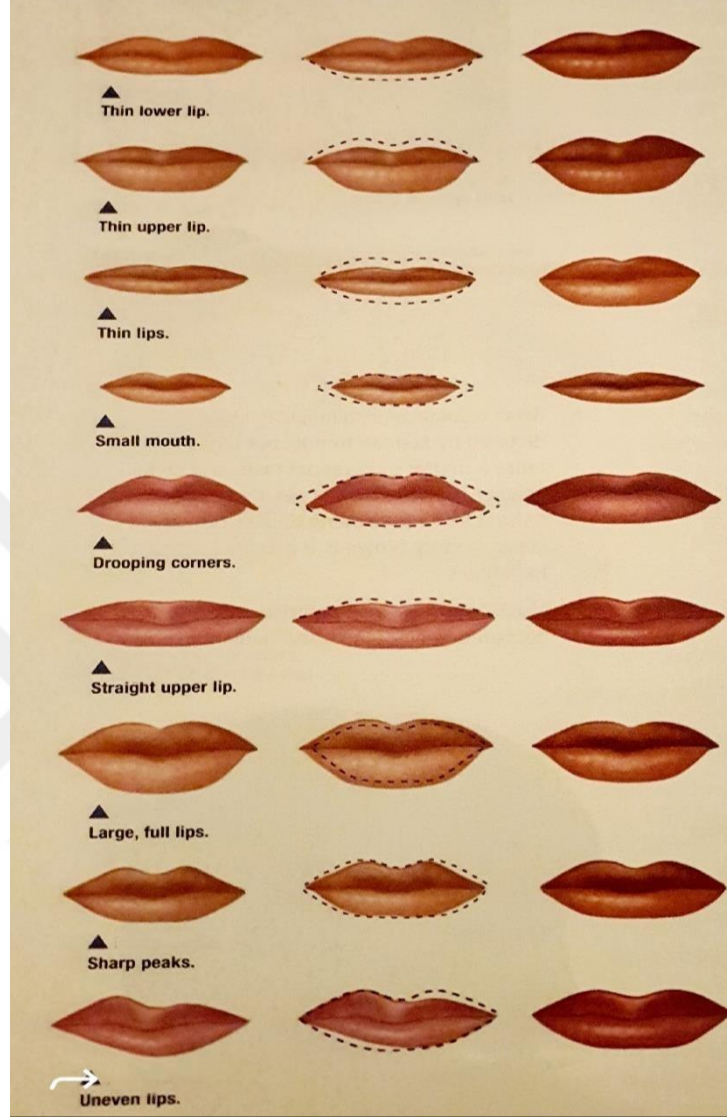
Şekil 100: Allık uygulaması

4.14. DUDAK UYGULAMASI

Dudak makyaj uygulamalarında özellikle asimetrik dudak yapılarından dolayı düzeltici/güzelleştirici makyaj tekniklerinin uygulanması gerekmektedir. Yüzde ideal olması gerektiğinden daha küçük ya da daha ince kalan dudaklara, aydınlatma gölgelendirme makyaj teknikleri ile hacim kazandırılır. Asimetrik bölümlere işlem uygulanarak simetri sağlanır, bu aşamada özellikle doğru micropigmentasyon/kalıcı makyaj uygulamaları ile daha uzun vadeli çözüm sağlanabilir. Yüze çok büyük ya da geniş dudaklarda yine gölgelendirme tekniği kullanılarak daralma algısı sağlanabilir. Dudak makyaj uygulaması için pigment seçimi cilt rengine ve cilt alt tonuna uygun olarak seçilmelidir.

Şekil 101: Altın oran yüz ölçeklendirmesi dudak göz oranları

Şekil 102: Dudak şekillerine göre makyaj tasarımı

SONUÇ

En güçlü güzellik araçlarından olan makyaj aslında bir sihir, bir illüzyondur. Güzellik ile ilgili ortak bir görüşe ulaşmak söz konusu olduğunda, simetri ve oran, güzel görünüm algısını yaratır.

Bu algıyı yaratmak ve güçlendirmek için, yüzün öğeleri arasındaki simetri ve uyumu sağlamak ve altın oran ölçeklendirmesine göre yüzün orta kısmında ideal yüz şeklindeki algıyı yaratmak amacıyla ışık ve gölge tekniği kullanılarak düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulamasından faydalanılmaktadır.

Düzeltilici/güzelleştirici makyaj uygulamasının temel amacı, bireyin en ilgi çekici yüz özelliklerini vurgulamak ve en az çekici olanlarını azaltmaktır. Bireyin yüzünü dikkatlice incelemek ve bireysel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmak önemlidir. Temel/düzeltilici/güzelleştirici profesyonel makyaj uygulamaları altın oran ölçeklendirmeleri göz önünde bulundurularak tasarım planlanır.

Sadece, ideal yüz ölçülerine sahip bazı yüzlerde altın orana rastlanmakla birlikte, tüm insanlığın bu ölçülere sahip olmasını beklemek yanlış olup, ideal ölçülere uygun olmayan yüz tipleri için de güzel değildir denilemez. Yüzün genelinde altın oran mevcut olmamasına rağmen yüzdeki önemli öğeler arasında, kendi içinde oranın olduğu yüzler güzel tanımına dahil olabilmektedir. Yüzün bütününde altın oran olmadığı halde gözler ve dudaklar arasında altın orana yakın değerler mevcut olduğunda, yüz güzelliği açısından etkili olan göz dudak oranı sağlandığından, yine güzel olarak nitelendirilen ünlü kişi örnekleri mevcuttur.

Çalışmanın başlarında da belirtildiği gibi, güzellik ile ilgili ortak görüşler söz konusu olduğunda, ortak bir paydada buluşmak için söz konusu obje, kişi, yüz, vücut vb. için oran ve simetri göze hoş gelen biçim konusunda belirleyici rol oynar. Bu anlamda ideal bir yüzü tanımlamak ve çeşitli uygulamalarla, sıradan bir yüzü bu ideale yaklaştırmak için bu oran kullanılabilir. Makyaj da güzellikte ideali yaratmanın en etkili yollarından biridir.

Bu tezde altın oranı ve yüzde altın oran algısı yaratmayı hedefleyen düzeltilici/güzelleştirici makyaj uygulamalarının bireylere uygulanarak hedeflenen doğrultuda olumlu sonuç alınabileceğini göstermek amaçlandı. Altın oranın yüzdeki varlığı ile ilgili bilgiler ışığında, bu oranlara sahip olduğu belirlenen bir kişi gerçekten de güzel olabilir, onu gören kişilerde çekici algısı oluşabilir fakat yüzünde altın oran mevcut olmayan bir kişi mutlaka çirkin olarak tanımlanamaz. İstenilen yüzlerde ya da altın orana göre ideal yüz oranlarına sahip olmayan yüzlerde makyaj efekti ile bir nebze altın orana yakınlık sağlanabilir, bir illüzyon yaratılabilir, makyaj zaten doğru uygulandığında, kişiye özel tasarlandığında, uygulama yapılan kişide bir ışıltı ve çekicilik yaratmakta, bu durum özellikle fotoğraflara olumlu yansımaktadır. Bu süreçte kullanılan ürünlerin, uygulama tekniğinin etkisi de vardır.

Bu çalışmada, yüz şekillerine örnek olacak yüz modelleri seçilerek, düzeltilici/güzelleştirici makyaj tasarımı yapılmıştır. Tasarım sonrası örnek yüz modelleri; yüz özellikleri, yüz yapısının simetrik

değerlendirmesi ve altın oran yüz güzellik analizi yapan bir mobil uygulama olan “Golden Ratio Face App-Güzellik Analizi” ile değerlendirilmiş, değerlendirme sonucunda düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulaması öncesi ve sonrası yüz görünümleri, farklı puanlar almıştır. Örnek yüz modellerinin her birinde, ideal yüz algısına ulaşmak için yapılan düzeltici/güzelleştirici makyaj sonrasında değerlendirme puanı daha yüksek olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sonuç, tasarlanan düzeltici/güzelleştirici makyaj uygulamasının, örnek yüz modellerinde güzellik açısından olumlu katkı sağladığına bir göstergedir.

REFERANSLAR

Abbas, S. (2017). Golden Ratio: A Measure of Physical Beauty. *Indian Institute of Technology Mandi*, 51-60.

Abu-Taieh, E., & Al-Bdour, H. (2017). A Human Body Mathematical Model Biometric Using Golden Ratio:A New Algorithm.

Aoder. (2014). *Altın Oran Derneği*. 01 21, 2019 tarihinde <http://www.aoder.org.tr/tr/altin-oran/36.aspx> adresinden alındı

artstudiozazerkalie.jimdofree.com. (2020, 01 20). *artstudiozazerkalie.jimdofree.com*. adresinden alındı

Bayındır, F., & Özdemir , H. (2016). Doğal Dişli Bireylerde Altın Oranın Değerlendirilmesi.

Bergil, M. S. (1993). *Doğada Bilimde Sanatta Altın Oran*. Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Beyoğlu, A. (2016). Sanat Eğitiminde Altın Oran ve Leonardo da Vinci'nin Eserleri Arasındaki İlişkinin. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal Of Education Faculty)*.

Beyoğlu, Aylin. (2016). Sanat Eğitiminde Altın Oran ve Leonardo da Vinci'nin Eserleri Arasındaki İlişkinin. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 360-382.

Bigalı, Ş. (1984). *Resim Sanatı*. Ankara: Şafak Matbaası.

Bostancı, A. (2020). *Resimistan*. 12 01, 2020 tarihinde <https://resimistan.wordpress.com/videolar/sanatsal-anatomi/portre-bas-cizimi/> adresinden alındı

Bozkurt, N. (2000). Sanat ve Estetik Kuramları. Bursa 2000: Asa Yayıncılık, .

Buzoğlu, H. (2020, 01 03). *Dermatoloji, Medikal Estetik, Lazer*. 2019 tarihinde <https://www.hakanbuzoglu.com/marquardt-yuz-maskesi-ile-yuz-estetiginin->

değerlendirilmesi adresinden alındı

- Bülbül, M., & Seçkin, F. (2019a). Altın Oranın Uygulandığı Kadın Suretlerinin İnsanlık Tarihi Açısından. *Temel Eğitim Dergisi*. 02 04, 2020 tarihinde <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/875841> adresinden alındı
- Bülbül, M., & Seçkin, F. (2019b). İnsan Anatomisinde Altın Oranlama ve Sanat Eserlerindeki Karşılaştırmalı Analizi. *Temel Eğitim Dergisi*. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/813237> adresinden alındı
- Çelebi, C. R., Kahraman, T., & Uçar, Ö. (2010, Ocak). 1996- 2009 Türkiye Güzellerinin Karakteristik Yüz ve Makyaj Özelliklerinin.
- Davis, A., & Altevogt, R. (1979). Golden Mean of the Human Body. 01 03, 2021 tarihinde <https://www.fq.math.ca/Scanned/17-4/davis-a.pdf> adresinden alındı
- Dolkay, Z. (1997). Sahne sanatlarında makyajın tipik uygulama modelleri. İzmir.
- Eco, U. (2006). *Güzelliğin tarihi* (Cilt Ciltli). İstanbul: DoğanEgmont Yayıncılık.
- Ergün, M. (2015). Felsefeye Giriş (Estetik). <http://mustafaergun.com.tr/wordpress/wp-content/uploads/2015/11/sanatfelsefesi.pdf> adresinden alındı
- Fournier, P. F. (2002). Lorenz Güzellik Teorisi. *Türkiye Klinikleri Kozmetoloji Dergisi*, 131-136. <https://www.turkiyeklinikleri.com/article/tr-lorenz-guzellik-teorisi-32383.html> adresinden alındı
- Füğe Demirok, G. Ş. (1981). Sağlık Sektöründe Sanatın Faydaları ve Uygulamaları Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, Türkiye: İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi.
- Gursoy, G., Bayat, O., & Ballı, T. (2013). *Graduate Thesis Writing Template*. İstanbul: Kemerburgaz Publishing.
- Gündüz, A. (1997). Sahne makyajı (gerekliliği, işlevleri ve uygulanması).

Gündüz, A. (2016). Boyanmanın toplumsal işlevi. *Sanat ve tasarım dergisi*, 147-167.

Güven. (2009). Leonardo da Vinci'nin Anatomi Çalışmalarının Sanat Yaşamına Katkısı. Süleyman Demirel Üniversitesi Yaşam Dergisi. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/402091> adresinden alındı

Güzel, E. (2013). Kültürel Bağlamda Kadın ve Güzellik. *Kültürel Bağlamda kadın ve Güzellik*. İstanbul.

Hastürk, E. Y. (2014). Antropometrik Verilerde Altın Oran. *Mesleki Bilimler Dergisi*, 173-177. <https://resimistan.wordpress.com/videolar/sanatsal-anatomi/portre-bas-cizimi/>. (tarih yok).

Ida, T. (2019, 02 21). *Vitruvian Man" by Leonardo da Vinci and the Golden Ratio*. 2020 tarihinde <http://www.crl.nitech.ac.jp/~ida/education/VitruvianMan/> adresinden alındı

Kaya, K. S., Türk, B., Cankaya, M., Seyhun, N., & Coşkun, B. (2019). Assessment of facial analysis measurements by golden proportion. *Brazilian Journal of Otorhinolaryngology*, 494-501.

Keklik, B. (2012). Öğretim Üyelerinin Dış Görünüşlerinin Öğrenciler Tarafından Algılanma Biçiminin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 129-141.

Keskin , M. (2015). Güzellik Cerrahisi ve Hukuki Durumu. *Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi*, 94-97. 05 07, 2019 tarihinde alındı

Marquardt, S. (2014). *The mathematics of beauty*. 12 17, 2019 tarihinde <https://thematematicsofbeauty.weebly.com> adresinden alındı

masivaturk. (2017). 01 21, 2019 tarihinde <https://masivaturk.com/evrenin-matematigi-altin-oran> adresinden alındı

Meisner, G. (2014). Golden Ratio in Art Composition an Design. 01 21, 2019 tarihinde <https://www.goldennumber.net/art-composition-design> adresinden alındı

Nabiyev, V., & Koçak, F. (2011). Yerel İkili Örneklerle Yüz Güzelliği Kararı. Elazığ: Fırat Üniversitesi. 04 16, 2019 tarihinde <http://web.firat.edu.tr/feeb/kitap/C12/10.pdf> adresinden alındı

- Oğuz, G. Y. (2010). Güzellik Kadınlar İçin Nasıl Vaade Dönüşür: Kadın Dergilerindeki Kozmetik Reklamları Üzerine Bir İnceleme. *Journal of Selcuk Communication*, 185-195. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/177829> adresinden alındı
- Panero, Z. (1979). *Human Dimension&Interior Space: A SourceBook of Design Reference Standards*. New York: Watson-Guption Publications.
- Reventos, M. (2018, 05 20). *Digitum*.
<https://digitum.um.es/jspui/bitstream/10201/1653/1/112475.pdf> adresinden alındı
- Selçuk, A., Sorguç, G., & Akan, A. (2009). Altın Oranla Tasarlamak:Doğada, Mimarlıkta ve Yapısal Tasarımda. *Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*.
- Shell, T., & Woods, M. (2004, December). Facial aesthetics and the divine proportion:.
https://www.researchgate.net/publication/7342875_Facial_aesthetics_and_the_divine_proportion_a_comparison_of_surgical_and_non-surgical_class_II_treatment adresinden alındı
- Sözen, M., & Tanyeli, U. (1986). *Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Sweng. (2021, 01 03). Sweng Plastic Aesthetic and Recongstructive Surgery:
<https://www.sweng.sg/rhinoplasty-nose-job-important-information/> adresinden alındı
- Tekkanat, N. (2006). Altın Oran'ın kaynakları ve sanata yansıması yüksek lisans tezi. Antalya, Türkiye: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 02 21, 2019 tarihinde
<http://acikerisim.akdeniz.edu.tr/bitstream/handle/123456789/1530/T01968.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden alındı
- Turanlı, A. (2019). Güzellik Algısı Ölçeği Geliştirme Çalışması. 1808-1816.